

دوایین دانه گانی ژيان

گوپرایه لی ^۷ دالشان ^۷ بن ^۷

نیم کتیب ۸ جابر لهجابه دراهه

نووسینی: ئەندرؤ متیوس
ومرگیڤرانی: کارؤ شیخ

حاپی دووهم
2011

۳

2019/1/22

دوايين رازه‌كاني ژيان

گوږپرايه‌لى دلتان بن

نوسه‌ر: نه‌ندرو متيوس

وه‌رگيرانى: كارو شينخ

چاپى دوروم

۲۰۱۱

لهبلاو کراوه کانی خانہ ی چاپ و په خشی پینما

زنجیره: (۱۰۵)

• ناوی کتیب: دوااین رازہکانی ژیان

• بابہت: دہروونزانی

• نووسہر: ئہندرو متیوس

• وەرگیر: کارو شیخ

• دیزاین و مونتاز: وەرگیر

• نوبہتی چاپ: چاپی دووہم

• سالی چاپ: ۲۰۱۱

• تیراز: ۱۰۰۰ دانہ

لہبەرپوهنہرایهتی گشتی کتیبخانہ گشتیہکان ژمارہسپاردنی: (ی

سالی (۲۰۱۱) ی پیدراوه.

ناونیشان: سلیمانی — بازار ی سلیمانی — بهرامبہر بازار ی خفاف.

ژمارہی موبایل: (۰۷۷۰۱۵۷۴۲۹۳), (۰۷۵۰۱۱۹۱۸۴۷)

پیشکشہ بہ: نازیزانم
دلیر، سوران، ئه سرین و ئاسۆ

پیرست

بەشى يەكەم

ئىمە بۇ فېربوون لەدايك بووين و جيهان، مامۆستاي ئىمە يە

- بۇچى پىئويستمان بە کارەسات ھەيە؟ ۹
وانەکانى ژيان ۱۳
ژيان کردن و فېربوون ۲۰

بەشى دووھەم

لە جيهاندا، نابەرەبەرى بوونى نىيە

- ياساي چاندن و دەسكەوت ۲۹
ھۆكار و ھۆدار ۳۲
چەندە ئىوہ باشتە بن، يارييەكە بەربلاوتر دەبىت ۳۳
دېسىپلېن ۳۸
نەرم بن! ۴۲

بەشى سىيھەم

ژيانى ئىوہ، ئاوينەي تەواوى باوہرەكانتانه

- باوہرەكان و بېرواكان ۴۵
كىشەي من، ئىشى منە ۵۳
پارە پەيداكردن ۵۴
ريزى زۆر لەخۆتان بگرن ۶۰
لەوہى كە ھەتانه چيژ بېەن ۶۱

بەشى چوارەم

ئەركاتەي كە لە رادەبەدەر ھەلواسراو دەبن، ھەموو شتەك ويران دەكەن!

پەيوەستەيى و ھەلواسراوى..... ٦٧

پەيوەستەيى بە پارە..... ٧١

بەخشىن..... ٧٣

پەيوەستەيى بە خوشەويستەو..... ٧٥

بەشى پىنجەم

بىر لە ھەرچى بکەنەو بەرىنى دەكەن

بۇچى پۈزەتەي تەفكرين؟..... ٧٩

بىرکردنەو پۈزەتەي چۆن شىو بە زەمىرى بىئاگاي ئىو ئەدات؟..... ٨٠

بەرھەمى بىرکردنەو، بەدەستەينانى ئەنجامە..... ٨٤

بەشى شەشەم

گوپرايەلى دلتان بن

ئيشىك بکەن كە خوشتان دەويت..... ٩١

ژيانى كاريتان..... ٩٧

سەمتى خوتان بگۆپن..... ١٠٦

بيانوى ئىو چيە؟..... ١٢٠

بەشى ھەوتەم

ئەو كەسەي كە دەبى ئىجازە دەرىكات، خۇتانن

لە شۇيىنكەو دەست پى بكن! ۱۲۵.....

بۇيرى..... ۱۲۸.....

شۇوازە نۇيكان تاقى بكنەو. ۱۲۲.....

رازى ھىز. ۱۲۴.....

بۇچى نىو نە؟ ۱۲۸.....

بەشى ھەشتەم

ئەگەر لەگەل ژيان شەر بكن، بەردەوام دۇراون.

بەخت و ناوچا. ۱۴۳.....

بىر كىرەنەو كەن. ۱۴۶.....

ئارامى خەيال. ۱۵۲.....

وینەي تەوا. ۱۶۵.....

بەشى نۆھەم

كەسانى دىكە وەك خۇيان قبول بكن

بۇچى ھاتووينە تە دنياو؟ ۱۷۱.....

لىبوردن. ۱۷۴.....

بنە مالە. ۱۸۰.....

عەشق و ترس. ۱۸۴.....

بەشى دەيەم

راسپاردەي تۆ گۆرانی جيهان نييه، تۆ راسپيردراوى بۆ گۆپىنى ژيانى
خۆت.

كاتىك كە بگۆردىيى..... ۱۸۹

تۆ ھەرخۆت (تەنيا) نيت..... ۱۹۴

لەكويىدا دەبيت بەدواي ماناي ژياندا بگەپىين؟..... ۱۹۸

بەشى يەكەم

بۇچى پيويستمان بە كارەسات ھەيە؟

وانەكانى ژيان

ژيان كردن و فيربوون

لەوانەيە بەرچاوترين شتەكان نەبينين؟

كاتى كە تەمەنم دە سالان بوو بەنرخترين سەرمايەى ژيانم تويى
فتبۆلەكەم بوو. لەگەلى خواردنم دەخوارد، دەنووستم و تەنانەت
حەوتووى جاريك بۇياخم دەکرد.... لەجىي پىلاۋەكانم! زانيارى من
سەبارەت بە فتبۆل زۆرچاك بوو، بەلام لەزۆربەى مەسەلەكاندا ئەوەندە
بەئاگا نەبووم، بۆنموونە، شتيك سەبارەت بە لەدايكبوونى مندا
نەدەزاني، پاش نيوەپۆى رۆژيك لە شەقام دا خەريكى يارى كردن بووم
كە تۆپە نازدارەكەم ون بوو. ھەموو شويينيك گەپام بەدوویدا و دواجار
گەشتە ئەو ئەنجامەى كە بىگومان كەسيك تۆپەكەمى دزيوھ. دواى
گەپانيكى زۆر كەوتمە شويين خانميك كە واھەستم دەکرد كە لەژيىر
جل و بەرگەكەيەوھ شارديوھتەوھ. بەھەلاتن دواى كەوتم و پيم وت:
"خانم! بۇچى تۆپەكەى منت لە ژيىر جەلەكانتەوھ شارديوھتەوھ؟" وھ
دواجار بۆم دەرکەوت كە تۆپيك لە ئارادا نييە، بەلام لانيكەم لەو پاش

نیوه پړویه دا زانیم که مندال چوڼ له دایک د بېټ و شیوه یی له ژنانه یی
 سکپړن چونه؟ وه هه لېبته دوا یی چهند خوله کیڅ تویه ونبووه که م
 دوزرایه وه، به لام له هه مووی سهیرتر لای من له وه بوو که تا له و روژه،
 قه د سه رنجم نه دا وه ته ژنانی سکپړ و بوچی له و روژه به دوا وه، خو م له
 که ماروی ژنه دو گیانه کاند ا ده بینیه وه؟

کورته ی و ته

کاتیڅ زانیاری نویمان ده ست ده که ویټ که ناماده یی پیویستمان بو
 وهرگر تنی هه بیټ. وه تا له و کاته، ته نانه ت بهرچاوترین شته کان له
 بهرچاوی ئیمه دا شاراوه یه.

بوچی پیویستمان به کاره سات هه یه؟

بوچی زوربه ی ئیمه ی مروڅ تاکاتی که گوشارمان له سهر نه بیټ هیچ
 شتیڅ فیرنابین؟ بو له وهی که گوږانیڅ له رهوشتی خو ماندا له نجام
 ناده یین. وهک نمونه، باس له مه سه له ی ته ندرووستی بکه یین. ئیمه له چ
 کاتیڅ که وه پاریز له خواردن ده گوږین و ده ست ده که یین به وهرزش کردن؟
 له و کاته وه که دوکتور ده لیټ: "له گهر شیوازی ژیانته نه گوږی خوت
 ده کوژی! وه له و کاته یه که له ناکا و و ناگا دیینه وه!"

له په یوه ندی هاوسه ری دا: به زوری ئیمه له چ کاتیڅ که وه به
 هاوسه ره کانمان ده لیټین که خوشمان ده ویټ؟ له و کاته دا که شیرازه ی
 ژیانمان له تیڅچوون دایه! له مه کته ب دا: ئیمه چ کات ته سلیم ده بین و
 گرنگی نه ده بین به وانه کانمان؟ کاتی که له لیواری مانه وه داین.

له ئيش و كاردا: له چ كاتيكهوه بير له فيكرهه نوئ دهكهينهوه و
برياري دژوار ههلهه بژيرين؟ له كاتيكدا كه مايه پووچ بووين. چ كاتيك
فيري خزمهت كردن به كرپار دهبين؟ دواي نهوهه كه كرپاره كانمان
له دهست دا!

به زوري چ كاتيك دهست دهكهين به پارانهوه و دوعا؟ كاتيك كه ژيانمان
ئالوزاوه و تووشي كيشه بووين! "خوای گهوره و ميهره بان، دهزانم كه
ماوه يه كي زور: له گهلت قسه م نه كردووه..." ئيمه گه وره ترين و
به نرخ ترين وانه كان له كاتي دژواري دا فيرده بين. ئيوه له چ كاتيكدا
گرنگ ترين برياره كانى ژيانتان داوه؟ پاش روودانى كاره سات و دۆران و
زه بره كان، له و كاته دا كه نه ژنوتان له زهوى چه قيوه. به مجوره نيه؟ له م
كاتانه دايه كه به خومان دهليين: "ئه دى له مايه هيچى و بى هيوايى و
به رزه خ ماندوو بووم. ده مه ويئت شتت بكه م." ئيمه بو
سه ركه وتنه كانمان جهژن ده گيرين، به لام هيچى ليوه فيرنايين، له
كاتيكدا كه دۆرانه كان هاوكات له گه ل ئيش و ئازاردا، فيركه رن. نه گهر
سه يري رابردووتان بكه ن دهزانن كه كاره سات و دژواريه كان، له راستيدا
خاله كانى وهرچه رخانه ژيانتان.

مروقه كارامه كان ناگه پرين به دووى كيشه كاندا، به لام نه گهر رووبه پرووى
كيشه ببنه وه له خويان ده پرسن: "بو گوپرينى كرده وه و بير كردنه وه م
پيوستم به چى هه يه؟ چون ده توانم له ئيستام باشتريم؟" به لام
دۆراره كان هه موو نيشانه كانى به ئاگاهيانه وه له بهرچاو ناگرن و كاتيك
سه قفى خانوه كه يان ده پوخيت، ده پرسن: "بوچى هه موو به لاكان بو
منه و به سه ر مندا ده شكيتته وه؟"

مروڤ گيانله بهريكى خووگرتووه و تا كاتيڪ كه ناچار ييهك بو گوڤران نه بينيت له سهر ريگا هه ميشه ييهكهى خوى بهرهو پيش ههنگاو دهنيٽ. ميږدى سارا، بهجي ديٽيت. سارا بيتا قهت و بيزار، ماوهى ههوتوويهك خوى له ژووره كهيدا زيندانى دهكات. بهلام ورده ورده له و حاله ديته دهرهوه و دهرهواتهوه لاي هاوپري كونهكانى و هاوپري تازه پهيدا دهكات. دواى تپه پريوونى شهش مانگ، سارا له رابردوو شاد و بهخته و هرتر دهبيت و به خوباوه پريهكى زياترهوه، دريژ به ژيانى نه دات. سارا سهرنج نه داته رابردوى خوى و كاره ساتى له دهست دانى ميږدهكهى به باشتري رووداوى ژيانى دهرخينيٽ.

سوڤان بي نيش دهكريٽ. كاتى له پهيدا كردنى ئيشى نوي ناهوميڊ دهبيت، نيش وكاريكى ناسايى بو خوى ري دهخات. ئيستاكه بو يهكهه جار له ژياندا، سوڤان بهرپرسى خويهتى و ئيشيڪ دهكات كه بهراستى خوشى دهويت. نهو هيشتاكه كي شهى زورى ههيه بهلام ژيانى نهو، زيندوويى و مانايهكى نوي گرتووه و ههموو نهو شتانه نهجامى نهو كاره ساته يهكهه.

كهوايه دهتوانين بليين ژيان، كومه ليك له كاره ساته

به نازاره كانه؟

نه، پيوست ناكات. جيهان به ئيشاره تيكي سووك گورمشتمان لى نه دات و كاتيڪ كه گوينه دانى ئيمه ده بينيت، به پيك سهرمان دهكوتيت.

زۆرتىرىن ئازارەكان لە كاتىكدايە كە لە بەرامبەر گەشەدا، خۇپاگرى دەكەين.

وانەكانى ژيان

بېرىك لە شتەكان لەسەر ووى تىگەيشتنى ئىمە دان... كاتىك كە مندالىك بە نەخۇشى ئەيدزەو لەدايك دەبىت، كاتىك كە دايكىكى لاو لە پىرۇسەى دزىيەكى چەكدارانەدا دەكوژىت، كاتىك كە لافاو لادىيەك ويران دەكات ئىمە لەگەل پرسىيارىك رووبەروو دەبىن كە واھەست دەكەين هېچ وەلامىكى نىيە: "بۇچى؟" بەلام لە ئاستى ژيانى رۇژانەدا، بەردەوام دەتوانىن كۆمەلىك ھۆكارى سەرەتايى بەدەست بەينىن.

ئايا سەرنىجتان داو كە بېرىك رووداوى تايبەت بۇ كۆمەلىك لە كەسە تايبەتەكان روو ئەدات؟ دلىر ھەموو شەش مانگ جارىك دەردەكرىت، كاروان بەردەوام لە سەفەردا دلى تىكەل دەبىت، يادگار ھەموو سالىك ئىشى دەكەوئتە مەحكەمە و...

بېرىك لە رووداو تايبەتەكانىش بۇ كۆمەلىك لە كەسانى تايبەت روو نادات. كاروان ھەرگىز دەركارىت، دلىر ھەرگىز تووشى مەحكەمە نەبوو و يادگار ھەرگىز ديارى نەخۇشخانەى پى نەگەيشتوو. ھەر كەسىك وانەى تايبەت بەخوى فېردەبىت. ئىمە دەتوانىن بە سى جۆر دژكردەو مان ھەبىت:

۱- ژيانى من كۆمەلىك وانەى كە پىويستم پىيانە، وانەگەلىك كە بە رىك وپىكى لە ژيانم دا روو ئەدەن. (ئەم شىو)

باشترین رووبه پروو بوونه ویه و زورترین نارامی میشه
گهره ننتی دهکات.)

۲- ژیان کیبه رکی به که بو تاقیکردنه و دی بهخت، به لام من له
هر کاره ساتیک که رووبدات زورترین کهک و درد گرم.
(نهمه دووه مین هه لبراردنی چاکه و چیرنکی ناوه ندی به
ژیان ده به خشیت.)

۳- بوچی به رده وام هه موو به لاکان تووشی من ده بیت؟ (نهم
شیوه رووبه پروو بوونه ویه، نه وپه ب بی هیوایی و به به ختی
گهره ننتی دهکات.)

نیمه له سهرانسهری ژیاندا له گهل وانه گهلینکی نوی به رده پروو به بینه ویه و
تا نه وکاته ی که وانه یه ک فیرنه بین ناچارین که سهرله نوی نه وانه یه
بخوینینه ویه.

گرنگ نییه که چی ناو ده نین. نه مری خواوه ند، سهره لاندانی سروشتی
رووداوه کان یان...، گرنگ نییه که په سه ندی ده کهن یان رقتان لینه تی،
له هر حالیکدا بیت، نه مه راستی ژیان. چ به رپر سیاریتی قبول بکه ن و
چ رولی قوربانیه ک بگین، چ شه ری له گهل بکه ن و چ گوینی نه دهنی و
لینی تیپه ر بن له هر حالیکدا بیت، نه مه راستی ژیان، راستیه ک که روو
نه دات، راستیه ک که له هه موو ته مه نتان دا رووی داوه. هر جاریک که
هاسینییه ک خراب به کاری هیناوان هه رجاریک که دوکانداریک
هه لیخله تاندوون و هه رجاریک که هاوریه کتان ناجوانمیرانه به جینی
هیشتون، وانه یه ک له به رده متان دا بووه. نه گهر هه موو روژه کانی
هه وتوو هه ست به به به ختی ده کهن له وانه یه له وانه یه کدا
دهرنه چووبیتن. نه گهر به رده وام نیش و پاره و هاوریکانتان له ده ست

ئەدەن ئەمە نىشانەى ئەوھىيە كە گرنگى و سەرنىجتان نەداوھتە وانەكانى
ژيان. خانمىك دەيوت: "تەنانەت كاتى كە جل و بەرگ دەگۆپم دووبارە
لەگەل كىنشەكانى رابردوودا بەرەو پوودەبمەو!"
خراپترىن شت كە دەتوانىن بلىين ئەوھىيە كە: "نە، دادوھرانە نىيە!"

كورتەى وتە

ئىمە بۇ سزادان لەدايك نەبوويىن، بۇ فيربوون ھاتووين. ھەر رووداويك
لە ژيانى ئىمە ھىزى سىروشتى ئەوھى لەگەل دايە كە ئىمە بگۆپىت و
لەنيوان ھەموو ئەو رووداوانەدا، سەختى و كارەساتەكان زۆرتىر
توانايان بۇ گۆپىنى شىوھى بىركردنەوھى ئىمە لەخۇ گرتووه.
بەشىوھىيەك ھەلس و كەوت بكەن كە وادىارە لە سەرووى ھەر
كارەساتىكەو، ئامانچ و مەبەستىك شاراوھىيە و بەمشىوھىيە كە
دەتوانن لە ژياندا ئامانجتان ھەيىت. لەدواى ھەر كارەساتىك لەخۇتان
بېرسن كە بۇچى پىئويستىم بەمە بوو؟ وە دواچار زال بن بەسەرىدا تا
ناچار نەبن كە دووبارە ئەو وانەيە وەربگرنەوھ.

دەتوانم ھەموو ئىشىك بكم جىالەم ئىشە!

ئىمە بەزۆرى ھەزدەكەين گرنگترىن وانەكان دوابخەين. دەتوانىن
سەيرى پەيوەندى كاردوپەنىرى خۇمان و دايكمان بكەين و بلىين:
"دواى ئەو قسەلۇكە ناشىرىنانەى كە پىي وىم، دەتوانم ھەموو شتىك
بكم جىالەوھى خۇشم بويت. "زۆر باشە! لەوانە لە ئىستادا ئامادەى
ئەنجام دانى ھەموو كاريك ببىت جىالە خۇشويستنى دايك و ھەر

بەمھۆيەيە كە ئەمە، وانەي ئەمپۇي تۆيە، خوشويستنى دايك! ماناي
گەشە، ئەنجام دانى ئىشىكى نۆي و جياوازه!

ميردە كۆنەكەم بەردەوام وەكوو ئازاريك لە مېشكەم دايە!

جياپوونەو لە ھاوسەر بەماناي كۆتايى پۆلەكەمان لەگەل ئەو نىيە.
ئەگەر ژيانى ھاوبەش كۆتايى ھاتبىت بەلام ئىمە بەردەوام ھاوسەرى
پىشتى خۆمان بەھۆي چارەپرەشى و قەرزاريەكانمانەو لەمە بكەين
لەپاستيدا ھىشتا پىو پەيوەندىدارين! وە تا ئەوكاتەي كە فيرى
وانەكانمان نەين پىوەندىمان بەو ھەيە. ئىو دەلین: " ئەم مەروڤە
وەكوو مەيمون وايە! من ھەموو شتەك دەتوانم بكەم جياالەو ھەي لىي
ببورم!" لىبوردنى، لەوانەيە لە دژوارەكان بىت و واديارە ئىو لەم
بوارەدا ئەو ھەندە سەرکەوتوو نين، كەوايە دەبىت زياتر ھەول بەدن و
ئەمە، وانەي ئەمپۇي ئىو ھەيە و تا فيرى وانەكەتان نەين پەيوەندىتان
لەگەلى دەمىنئىتەو. دەتوانن ئەم وانەيە دوا بخەن بەلام ئەگەر
ئەتەنەوئىت كە ژيان و (تەندروستى) تان چاكتەر بكەن دەبى لەم وانەيەدا
دەربچن. تا ئەو كاتەي لەسەر ئەو بېروايە بن كە كەسيك ئەيەوئىت ژيانى
ئىو لەناو بەرئىت، ھەر ئەم باوەرە دەبىتە ھۆي لەناوچوونى ژيانقان.
لەوانەيە ھاھست بكرىت كە ئەو ديوارە لەبەردەم بەختەو ھەي ئىو ھەي،
بەلام لەپاستيدا ئىو ديوارى بەردەم بەختەو ھەي خۆتانن.
بەرپرسەكەي من كەسيكى خراپە و خراپى ئەويش تاوانى من نىيە،
كەوايە ئەو دەبى خۆي بگۆرئىت!

تا ئۇ كاتەي لەسەر ئەم باۋەرە بن، بەرپرسەكەتان ھەر بەوشىۋەيە دەمىنىتتەۋە! كەۋايە كىشەيەك نىيە ئەگەر بە كەسىكى خراپى بزانن. بەلام ئەگەر ئىۋە بىرىرى گۆران بدەن بەۋ مانايە كە پەنجە لەسەر خالە پۈزەتتەكانى ئەۋ دابىنن، دادوهرى لەسەر نەكەن و تەنانەت خۇ لەجىنى ئەۋ دابىنن، ئەۋ كاتەيە كە بەتەۋاۋى كىشەكە دەسپردىتتەۋە. دەپرسن: "چۈن؟" چەندىن ئەگەر جىاۋاز ھەيە....

۱- لەۋانەيە بەرامبەر بە گۆرانى روانگەتى ئىۋە دژكردەۋەي

پۈزەتتەي ھەبىت و ھەلس و كەۋتى بگۆرپىت

۲- لەۋانەيە نەقلى فەرمانگەيەكى دىكەي بكەن

۳- لەۋانەيە ئىۋە ئىشىكى دىكە ۋەربگرن

۴- لەۋانەيە ئەۋ ئىشەكەي بگۆرپىت

۵- لەۋانەيە ھەز بە ھاۋرپىيەتى ئەم كەسە بكەن. (بەراستى!) تا

ئىستا لەگەل چەند كەس بوۋنەتە ھاۋرپى كە لەسەرەتادا

تواناي تەھەمول كردنىتان نەبوۋىت؟ كاتى ئىۋە دەگۆردىن

بارودۇخى ئىۋەش دەگۆردىت و ئەمە، ياسايە، ياسايەك كە

پىۋىستى بە شىكارى و لىدوان نىيە. گۆرانى ئىۋە دەبىتە ھۋى

گۆرانى ھەل ۋمەرەج. بەلام ئەم گۆرانە دەبى پاك و راستگۇيانە

بىت. ئىۋە دەلىن: "من ھىچ گلەيەكم لە ھىمن نىيە بەلام

ھىشتا لەسەر ئەۋ بىروايەم كە ئەۋ كەسىكى ھىچ ۋپوچە!" بى

ھۇ خۇتان فرىو مەدەن ئەمە گۆرانى پى ناوترىت!

ئايا باشتىر نىيە كە ھەر ئىستاكە ۋاز لە ئىشەكەم بىنم لەدەست ئەم

بەرپرسە ھىچ ۋپوچە نەجاتم بىت؟ دەتوانى ئەمە بكەي بەلام ئەگەرى

زۆرە كە توۋشى بەرپرسىكى لەمە ھىچ ۋپوچتر دەبى، ھەموو ئەمانە

به شيكه له خويندنه وهی ئەم جیهانه! گۆرینی به پرستی بێ سوده خۆت
بگۆره.

لهوانهیه ئهگەر بۆ شاریکی تر سهفه ر بکهم، بتوانم ژيانیکی نوی دهست پيیکهم

ههلهیه! باشتري شوي بۆ دهست پيیکردنی ژيانیکی نوی هه ر ئەم
شوينهیه که ئیستا تیی دان. هیمن له بهرچاو بگرن که به زۆریک
هاوسیکانی قهرزازه. یادگار به خوی دهلیت: "لهوانهیه باشتروا بێت
لیره برۆم!" به لām مهسه له لی ره دایه که هیمن بۆ هه رکوی بروات خو و
بیرکردنه وه کانیشی له گه ل خوی ده بات و هه ر ئەم خو و بیرکردنه وانیه
که شیوهی ژيانی ئەو دابین ده که ن. هیمن شاره که ی ده گۆریت به لām هه ر
ئەو هه ل و مه رجان ه سه ره له نوی بۆ خوی درووست ده کاته وه و تا وه ناگا
دیته وه خوی له گه مارۆی قهرزازه تووره کاند ده بینیت ه وه.
ئه گه ر ئیوه که سیکی هه له خه رج بن و بۆ ولاتی ئه رجه ن تین سه فه ر بکه ن،
دووباره هه ر ئەو که سه هه له خه رجه ن. باشتري پيشنیار که ده توانین بۆ
هیمن هه مان بێت: "به ره له وه ی ناو نیشانت بگۆری، بیرکردنه وه ت بگۆره!"

له هه رکوی دنیا دا بین، وانه کا نمان، له دوامان.

له بنه ماله ی رۆژین دا، پاره، وشه یه کی قیزه ونه. باوک و دایکی رۆژین
له باری ئابوریه وه خراپ نه بوون. به لām چه زیان نه ده کرد که س له پاره دا
هاوبه شیان بێت. رۆژین له پرووی نه ده هات داوای پاره له دایک و باوکی
بکات. پاش سه له ها رۆژین سه فه ری کرد بۆ شاریکی دیکه و له وی

له گهل کابرايهک ژيانى هاوسهرى پيک هينا که داهاتيکى زورى هه بو،
به لام هيچ شتيکى به نه و نه ئه دا! کاتي له تهياره دانه به زن، وانه کانتان
بو به خيرهاتن کردنتان هاتوون بو پيشوازيتان.

نه گهر دهمتوانى برؤم بو (ته به ت) له وانه يه له وى به ماناي ژيانم بگه شتمايه ...

کۆمه ليک له مروقه کان ئاواتى گه وه ره يان بو سه فهر بو ولاته دووره کان
هه يه به و هيوايه که له وي دا ماناي ژيان وه ده ست بينن... يادگار دواى
سه فهر يکى ماندوو و پرؤکينه ره له نه جامدا به هيمالايا ده گات. روژيک
له حاليکدا که له سووچى شه قاميکى پيس دانيشتوو، له تاو سکچوون
خه ريکه ئه مريت و خه ون به حه ماميکى گهرمه وه ده بينيت له نا کاو
بيريکى تازه به مي شكى دا تيپهر ده کات: "له وانه يه بتوانم مانا و خوشى
ژيان له شارى (رينز کارلتون) دا وه ده ست بينم!"
وه ده ست هينانى ماناي ژيان له (ته به ت) دا شاعيرانه يه به لام مانا و
خوشى (ته به ت) هى خه لکى (ته به ت) ه! ماناي ژيان بو زوربه ي که سه کان
له سه يرانگا کاني ده وره به رى شاره که ياندا شاراو هيه.

وانه گه ليک که لييان ده ترسين

ته نها ريگاي زال بوون به سه ر ترسدا، رووبه پروو بوونه وه يه له گهل
ترسدا. وه به زورى به ره و لاي کاره ساتيک ده کيشريين که ترسمان له
رووبه پروو بوونه وه ي هه يه.

كەوايە ئەگەر لە تەنبايى بترسن، تەنبايى دەكەنە ديارى بۇخوتان، ئەگەر لە قەرزارى بترسن ئەگەرى زۆرە كە ھەموو ژيروژوورەكانى دەناسن و ئەگەر لە شپىرژەيى و پەريشانى ترستان ھەيە، شپىرژو پەريشان دەبن. ئەمە، شىوازى ژيانە بۇ ھاندانى ئيمەى مروڤ بۆگەشە كردن.

كورتەى وتە

ھەموو كەس لە ئيمە ھۆكارين. بىركردنەو و روانگەمان دەبیتە ھۆكار بۇ درووست بوونى ھەل و مەرجى تايبەتى ئيمە و بەگۆرانى ئيمە، ھەل و مەرجيش دەگۆردريت. تا ئەو كاتەى وانەيەك لەسەر ئيش، قەرز يان ھاوپىكانمان فير نەبووين يان ھەر لەو پۆلەدا دەمىنينەو و يان ھەر ئەو وانە بەشىوازىكى دى تەجروبە دەكەين و ئەمە، سروشتى ژيانە. سەرەتا بە زىخىك پلتۆكىكمان لى ئەدات كە لەراستيدا ئەمە ئاگاداريە و كاتى ئەو زىخە لەبەرچا و ناگرين بە لەتە بلۆكىك لەسەرمان ئەدات و ئەگەر دووبارە ھىچ وەرنەگرين، ئەمجارە سەرەى تەختە بەردە. ئەگەر راستگۆيانە سەيرى رابردوى خۆمان بكەين زۆر نيشانەى ئاگادارى دەبينين كە بە بىبايەخيەو لى تىپەريوين و دووبارە بە گىژىيەو دەلئين: "بۆچى من؟"

ژيان كردن و فيربوون

"تەنھا بە چوونە نيو قولايەكانە كە دەتوانريت گەنجينەكانى ژيان پەيدا بكریت، لەویدا كە ھەلدەكەون گەنجەكەتان شاردر اوو تەو.

ھەر ئۇ ئۇشكەوتەي كە لە چوونە ناوی دلەپراوکیٹان ھەيە دەتوانیت
سەرچاوەی ئۇ گەنجە بیٹ كە بەدوی دا دەگەرین.

((ژۆزیف كمبل))

ژیان نابیت بەردەوام لەگەل دەرد و ئازار تیکەل بیت بەم حالەشەو
دەرد و ئازار ھیشقاش ھۆکاری بنەرەتی گۆرانی ئیمەیه. بەواتایەکی
دیکە تائەو کاتەي كە ئازارمان نەبیت دەتوانین بەروالەت بلیین: "من
زۆر باشم."

بەلام کاتیک كە رووداوەکان بەئازار دەبن و بۆ نموونە کاتیک كە ھەست
بە تەنیاپیەکی زۆر دەکەین ئۇ کاتەي كە ئامادەییما تیداہە بۆشکان
و ئیتروەلامیکمان لا نییە، کەوايە واز لە روالەتی بوون دینین. دەرد و
ئازار، مروۆ ھان دەدات بۆ جیدی بوون.

بەردەوام کاتیک باس لە دەرد و ئازاری خەلکی بیت بە ئاسانی دەتوانین
فەلسەفی لەگەل مەسەلەكە رووبەرپوو بین. سەیری ھیمن دەکەین و
دەلین: "ئیفلاس بوون دەرسیکی گەرە بوو بۆی." ئەسرین دەبینین و
دەلین: "جیاپوونەوہی بوو ھۆی سەرپەخۆیی." کەوايە ئیمە بەردەوام
قبولمان کردووہ کە شەرەکانی ژیان، خەلکانی دیکەي بەھیزتر کردووہ.
بەلام کاتیک سەرەي خویمان دیت، ئەوہندە بەئامادەپیەوہ سەیری
مەسەلەكە ناکەین، ئیمە دەلین: "خوایە بۆچی ئەمە؟ نەتدەتوانی
شەرنکی ئاسانتەر بۆ من ھەلبرئیری!" بەداخوہ خەباتە راستیەکان، قەت
ئاسان نییە.

تەنھا ئەگەر دەمتوانى چەند مروقى راستگۇ لە ژيانەم دا
پەيدا بکەم....

لەوانەيە سەيرى ژيانى خۇمان بکەين و بلىين: "ئەگەر ناچار نەبوومايە
لەگەل ئەم مىردە تەمەل و مندالە ھاروھاجانە بەسەر بەرم دەمتوانى
کاتىکم ھەيىت بۇگەشە و سەرکەوتوى تايىبەتى خۇم... " ھەلەيە،
گەشەى تاکەکەسى تۆ، بوون لەگەل ئەم کەسانە دايە. مروقىەکانى نىو
ژيانى ئىمە، مامۇستاکانى ژيانى ئىمەن. ئەو پياوانەى کاتى نووستن
وړپنە دەکەن و بەردەوام بىريان دەچىت دەرگای چەکمەجە ببەستن، ئەو
مندالانەى ھىچ لەبەرچاو ناگرن و قەدرمان نازانن و ئەو ھاوسىيانەى کە
سەيارەکەيان لەبەردەم مالى ئىمەدا دەوستىنن، ھەر ھەموويان تاکاتىک
وا دەبن کە بە خۇمان دەلىين: "ئەگەر ئەم کەسانە تۆزىک بەخۇدا
دەچوونەو دەمتوانى بەختەوەرتر بژىم!" ئەگەر ھاوسەرەکەتان
تووپرەتان دەکات پرۆژەى ئىو دەيىت رووبەروو بوونەوہى کارىگەر
لەگەل تووپرەيى ئەو بىت و بۇ ئەم مەبەستەش بەرامبەرىکى گونجاو لە
مالەوہ ھەبە! چ بەختەوہريەک! لەوانەيە بلىين: "لىي جيا دەبمەوہ!
بەمشيوہ ھەموو کيشەکانم چارەسەر دەيىت".

کورتەى وتە

ھەر کەسىک کە دىتە نىو ژيانتانەوہ، مامۇستايەکە. تەنانەت ئەگەر
تووپرەشتان بکات، ئاوہەاش وانەيەکى فيرتان کردوہ، چونکە
سنوورەکانى ئىوہى پيشان داون. بەلام ئەوہى کە خەلکانى دىکە

مامۇستاي ئىۋەن نابىتتە ھۆكار بۇ ئىۋەي كە دەبىت ئىۋانتان خۇش
بوت.

ھەنگاۋ بە ھەنگاۋ

ژيان ۋەكۈۋ پەيزەيەكە. بۇ چۈنەسەرەۋە بەرەۋ پەيەكە دىكە دەبىت
ئەۋ پەيەكە كە لە ژىر قاچمان دايە، توند رايگرين. كەسانى جۇراۋجۇر بە
شىۋەي جياۋاز لەگەل ئەم پەيزانەدا روۋبەروو دەبن:

۱- "من رقمه لەم پەيزەيەكە ھەز دەكەم لەسەر پەيزەيەكە دىكە بىم" ۋە
ئەۋ كاتەيە كە ھەر لەۋ پەيزەدا دەمىننەۋە.

۲- "من پەيزەكەي ئەۋم دەۋىت." بەمە دەلىن بەغىلى.

۳- "قىزم دىتەۋە لەم پەيزەيەكە. من بۇ خوارەۋە باز دەبەم." ۋە بەمە
دەۋترىت خۇكۇزى.

ھەركات لە پەيزەيەكەدا بە جىدى پىرسىارتان لەخۇتان كىرد: "لە كام
پەيزەدا قاچم سفت دانەناۋە؟"

ژيان، چ كات ئاسانتر دەبىت؟

ھىچ كات! بەلام دەتۋانين فىرى ئەۋە بىن كە لەگەل ژيان دا بە چاكى
رىبكەۋىن. ھەر لەۋ ساتەۋە كە پەيماننامەي ژيان لەسەر ەرز ئىمزا
دەكەين ئەركى گۈزەرداندنى مەكتەبى ژيان دەكەۋىتتە ئەستۇمان و تا
ئەۋ كاتەي كە ھەناسە ئەدەين پۇلەكانى ئەم مەكتەبە بەرقەرار و
بەردەۋامە. ئىمە ھەموو كات ۋاھەست دەكەين كە دۋاي تىپەپاندنى
قۇناخى ئىستاي ژيانمان (رەۋزە، مەكتەب، لاۋى و ...) ژيانىكى

ئاسانتەر لەبەردەم دا دەبیئت. هیچ کەس ئیمەى ئاگادار نەکردۆتەوه!
 سەیرنییه ئەگەر هەست بە ئاوارامى و بى هیواىى بکەین. ئیمە لە
 دوورەوه دەروانینە ژیانى خەلکى دیکە و هەست دەکەین کە ئەوان
 لەسەر رینگایەکی پان وتەخت هەنگاو دەنێن لە حالیکدا هەر ئەر
 کەسانەش لەگەڵ کیشەى تایبەتى خویان بەرەوپروون... ئەحمەد
 بەپروالت ژیانیکى ئارامى هەیه. ئەو بە مانگانەیهکی زۆروە خانەنشین
 کراوە و قیستى خانووەکەش داوەتەوه، سەیارەکەى زۆر شازە، لە
 ریسٹۆرانتە گرانەکاندا خواردن دەخوات، بۆ سەفەر دەپرواتە دەرەوهى
 ولات، یارى گۆلف دەکات. بەلام ئەو شتەنەى کە ئیمە ئاگامان لێى نییه
 ئەمانەیه: ئەو سکالای هەیه لە شیرکەتى بیمە، سەقفى خانووەکەى
 دلوپە دەکات، کۆرەکەى موعتاد بوو و ئەمشەو قەرارە دز بپرواتە سەر
 مالهەکەى! هەموومان بەردەوام تاقى دەکریینەوه.

هۆکاریکی دیکە بۆ ئاسانتەر نەبوونی ژیان

کاتیك کە مەسەلەکان لەرادەبەدەر ئاسان دەبنەوه ئیمە بەدوى کیشەى
 گەورەتر دا دەگەڕیین. وه بەخۆمان دەلێین: "من دەتوانم بەبى چاویش
 ئەم ئیشانە جیبەجى بکەم! من پێویستم بە خەباتیکى حەقیقى هەیه."
 کاتیك کە ژیان لە رادەبەدەر ئاسان دەبیئتەوه ژیانى هاوسەرنەتى
 دروست دەکەین! ئەمە تەنها دنیا نییه کە ژیانى ئیمە ئالۆز دەکات،
 خودى خوشمان ئەمە دەکەین.

چون دوتوانم له تووه بوون خوږپاريزم؟

به سترارد به چوښه تي رووبه پروو بوونتان له گهل كيښه كان. هيچ كات به خوټان مه لښ: "من هيچ كات ناتوانم هه ست به ئاسووده يي بكه م و چيژ له ژيانم بهرم مه گهر ئه وه ي كه..." هه ر ئيستا هه ست به ئاسووده يي بكه م وله ژيانتان له زه ت ببه ن.

به رده وام له خوټان پرسيار بكه ن: "له م مه سه له چي فير ده بم؟" ئيمه هه رگيز ناتوانين ژيانى خو مان له شوشه ي بچوك و خاويندا به سه ر به رين. مروقه كان وه كوو وينه يه كي دوور و به ده ست نه گه يشتوو سه يري به خته وه ري ده كه ن، وه كوو ئه و كه سانه ي له بيا بانيكي وشك و بى ئاودا سه راويك چاو بكه ن به نيو به خته وه ري و ده لښ: "ئه گهر بتوانم خو م به وي بگه يه نم ئه دي به خته وه رم." ئه م جوړه مروقانه له راستيدا به خو يان ده لښ: "ئيمه ئيستا ناتوانين به خته وه ر بين چونكه خه ريكي نوپكر دنه وه ي خانووين، به لام مانگي داهاتوو..." وه مانگي داهاتوو چونكه مندا له كان تووشى نه خو شى بوون، پشيله ده يه وي ت بزيت و خرم و كه س ده يانه وي ت بو سهر دان بښ، ئه مجاره ش ناتوان به خته وه ر بن و بريارى به خته وه ري ده گوازيته وه بو مانگه كانى سالى داهاتوو!

به كه ساني تر وانه بلينه وه

ئايا تا ئيستا ري كه وتوو كه دواي خو يندنه وه ي كتيبى كه زور باش بووه لاتان بيده نه هاوړي كه تان و بليښ: "ئهم كتيب به بخو ينه وه، بى

هاوتايه!" وه دواتر بى سەبرانه چاۋپىي تەلەفوونى بۇ سوپاسگوزارى
بكەن و ئەو ھەرگىز تەلەفوون نەكات؟

پاش شەش مانگ كە ھەوالى كىيىبەكەتان دەپرسن ئەوكات دەزانن كە
يان ھەر نەخوئىندوۋەتەۋە ۋە يان ونى كردوۋە. ئەو وانەيە كە لەم
رووداۋە فېردەبىن ئەۋەيە كە چونكە خۇمان ئامادەى ۋەرگرتنى
زانبارىن نابىتە ھۆكارىك بۇ ئەۋەى كە خەلكانى دىكەش ئامادە بن.

كورتەى وتە

كاتىك كە خەلكى پرسىارتان لى ناكەن بەزۆرى بەۋ مانايەيە كە
زانباريان ناۋىت!

لەم خالە دەبىت چ شتىك فېرىن؟

ئەگەر بەشىۋەيەكى زانستيانە پروانينە رابردوۋى خۇمان، لەوانەيە
ھۆكارى تىپەراندىنى ئەو رىگايەى كە تا ئىستا تىپەربوۋە، بدۆزىنەۋە.
بى گومان كەسانىك لە رابردوۋتان دا دەدۆزنەۋە كە رىنوئىنى كردوۋن،
مامۇستاكان، ھاورىكانتان و تەنانەت ئەو نەناسراۋەنەش كە لە تەكسى
يان پاس دا لەگەلتان دانىشتوون.

لەوانەيە كىيىكتان ۋەبىر بىتەۋە كە سالانىك لەۋەپىش لە
كۆنەفرۆشەك دا دەستتان كەوتىت و بەخوئىندەۋەى ئەو كىيىبە
شىۋەى بىرکردنەۋەتان گۇرا بىت. كارەساتەكان، نەخۇشەكان،
شكستەكان و قەيران ئابوورىەكان ۋەبىردىنەۋە كە ئىۋەى بەھىزتر

کردووہ یان وانہی میہرہبانی و لیبووردهی فیئکردوون، تووشی
 بہدبہختی و چارہرہشی دہبن کہ لہئاستی خویدا بہشیک لہ پرورژہیہکی
 گہورہتر بووہ. لہوانہیہ ئہو ہستہتان ہبیئت کہ لہ بہہموو تہمہنتان
 لہحالی فیربووندا بوون، فیربوونی وانہگہلیک کہ لہ کات و ساتی
 دیاریکراودا ہاتوتہ نیو ژیانی ئیوہ. لہوانہیہ بتوانن ہست بہوہ بکہن
 کہ ہر رووداویک بووہتہ ہوی روودانی رووداویکی دیکہ.
 تیگہیشتن لہ پھیوہندی عہقلانی نیوان کارہساتہکان و نارہحہتیہکان،
 لہ سہرہتادا، دژوارہ. تا ئہو کاتہی کہ خوا بہ تاوانبار بزانی لہم
 ہوارہدا گہشہ ناکہین. لہوانہیہ شہش مانگ کاتی بویت بو ئہوہی
 تیگہین کہ لہ دہرکردنمان لہ فہرمانگہدا حیکمہتیک شاراوہ بووہ!
 ئہم جیہانہ ماموستایہکی بہسہبر و تاقہتہ. بو ئہوہی ژیانیکی
 ئارامتان ہبیئت دہبی سہرنج بدہنہ ئاگاداریہکانی و جیاواز لہمہ
 ئیفلاسی، جیابوونہوہ، جہلدہی دل یان ئہزموونیکی ناخوشی دیکہ،
 بیگومان چاوہریتان دہکات.

وانہکانی دواتری من لہ کوین؟

ئہم وانانہ بہزوری لہ پیش چاومان دایہ و ئیمہ زوربہی کات بہتہواوی
 دہیانناسین بہلام، ئہمانہویت خودی خویمان ریگاگان بپن و برؤن! بی
 سوودہ! دہبی نمرہی دہرچوون وہریگرن.

لەم جىھاندا، ھەلاۋاردن بوۋنى نىيە.

سەرکەۋتوۋىيى و بەختەۋەرى ئىۋە
بەستراۋە بە كۆمەلىك لە ئەسل و ياسا سىروشتىيەكانەۋە و
چۆنىيەتى كەلك لى ۋەركرتىيان.

بەشى دوۋەم

ياساي چاندن و دەسكەوت

ھۆكار و ھۆدار

چەندە ئىۋە باشتر بن، يارييەكە بەربلاوتر دەبىت.

رەفتار

نەرم بن!

ياسا گشتگىرەكان

پىغەمبەرەكانى خوا و مامۇستا گەرە مەعنەۋىيەكان، وانە بەنرخەكانى
خۇيان لە شىۋە چىرۈكى سادەدا فىر مۇقايەتى كىردۈۋە. ئەوان لە
چىرۈكەكانى خۇياندا باسيان لە ۋەرزەكان و دانەۋىللە و ماسى كىردۈۋە،
چۈنكە خەلكانى ئەو رۇزگارە لە زمانى كەشاۋەرزى و ماسىگىرى باشتر
دەگەشتن. بەلام لە پىشت ئەم چىرۈكە بە روالەت سادانەۋە، كۆمەللىك
ئاۋەپۈكى زۇر قول شاراۋەيە. ھەموو ياساكانى سىرووشت لەم
چىرۈكانەدا، كۆبۈنەتەۋە.

جىاۋازى نىيە كە ئىۋە پىسپۇرى بەرنامە دانانى كەمپىۋتەر بن يان
شۋانىك، لە ھەرحالدا ياساكانى سىرووشت بۇ ھەموۋان يەكسانە.

ياسای چاندن و دسكهوت

من له يهكهمين كتيبمدا، "رازی شاد ژيان كردن"، سهبارت به كوومه ليك ياسای زال به سهر سرووشتدا قسم كرد. لهه به شه له كتيبهمدا دهمه ویت نهو ياسایانه گشتگیر بکهم و ئیشهكهم به ياسای چاندن و دسكهوت دهست پيیکهم....

نهو وانیهیه که لیږدهدا فیږدهبین نهوویه که "بو نهووی که بهرهمه میکمان هه بیټ دهبی سهرهتا شهتلیک بچینین". سهرهتا چال هه لدهکهنین و شهتلهکه ناو ددهین (ههول)، دواتر ماوهیهک چاوهږی دهکهنین (سهر) و نهو کاتهیه که دهتوانین بهرهم به دهست بهینین، بهواتایهکی دیکه:

دسكهوت = سهر + ههول

بهلام له ژيانی ئیمهدا به زوری نهه ئهسله ون بووه. ئیمه دهلیین: "نهگهر نه مپرو نه مامیک دانیم سبهی چی ودهست دینم؟" و وهلام نه مهیه: "نه مامیکی بی بهر. "ياسای چاندن و دسكهوت دهلیت: "نه مپرو بیچینه، ماوهیهک چاوهږی بکه، نهوکات بهرهم!" له وانیهیه نهگهر وهکوو سهردهمه کونهکان ناچار ببووینایه بهرهمهینهری خواردنهکانی خومان بین لهه بابهته زیاتر دهگهشتین بهلام، له سهردهمی خواردنه سهفهریهکاندا ژيان دهکهنین.

یادگار دهلیت: "نهگهر ئیشیکی ریڅ وپیکم هه بوایه نهوکات بهراستی چاک ئیشم دهکرد. بهلام ئیشی من تهنها قاپ شوردنه. کهوایه ههرگیز خوم هیلاک ناکهم." غهلهت بیردهکه یتهوه یادگار! نهگهر باشتترین قاپشوری شار بیت نهو کات بهته نکید که سیڅ ده بیټ که بایهخت پی

بدات يان ئىشىكى باشتىر بداتى و يان لانيكەم ھەست بە ئاسوودەيى
دەكەيت كە دەبىتە ھۆي ئەوھى ئەو ئىشەي خۆت ھەزت لىيە ۋەدستى
بەينى.

ياسا ئەمەيە: "سەرەتا دەبى بېچىنى دواتر دروینەي بکەي". ئىوھ
ئاتوانن ئەم ئەسلە تىك بدەن. ئەسرىن دەلىت: "مەقامىكى بەرزترم
بدەنى با ئىدى لە پشت مىزى ئىشەوھ نەنووم." يادگار دەلىت:
"مانگانەكەم زياتر بکەن لەبەرئەوھى لەوھ بەدوا كە، تر نەخۆش بکەوم."
سارا دەلىت: "ئەگەر ژيانى ھاوبەشم سەرکەوتوو دەبوو لەگەل
مىردەكەم مېھرەبانتر دەبووم."

كارته ئىعتبارى و كاتەلوگەكانى داواکردنى كالا، ئىمە ھان ئەدەن كە
ئەمپۇ كېرىن بکەين بۆ ئەوھى مانگى فوريە ھىچ سوودىك نەدەين و لە
مانگى مارس دا ئىفلاس بېين. لىرەشدا ھەر ئەسلى چاندن و
دەسكەوت حوكم دەكات. ئايا باشتىر ئەوھ نىيە كە لەجياتى ئەوھى
ئەمپۇ بکېرىن، سبەي پارەكەي بدەين، "سەرەتا پارە پەيدا بکەين و
دواتر سەرفى بکەين؟" وانەيەكى تر كە لە باخچەيەكەوھ فىردەين ئەمەيە
كە: "كاتىك كە چەند تۆمى لوبيا ئەچىنن، چەندىن درەختى لوبيامان
دەست ناكەويت." يادگار تۆمى لوبيا دەچىنن. بېرىكى با دەيبات و
بېرىكىشى پەلەوھەرەكان دەيخۆن، چەند دانەي دەسووتىت و لەئەنجام دا
يادگار دوو درەختى بچوكى لوبياي دەبىت، ۋە ئەو دەلىت: "ئەمە
دادوھرانە نىيە!" بەلام ژيان ئەمەيە.

بۆ ۋەدەست ھىنانى چەند ھاوپرى چاك دەبىت كەسانىكى زۆر
تاقىبكەنەوھ. بۆ پەيدا كەردنى فەرمانبەرىكى دىخووز، دەبى لەگەل پەنجا
كەس چاوپىكەوتن بکەن. بۆ پەيدا كەردنى چەند كېريارى بەردەوام دەبى

سەدان كېرىار ئەمدىوئەودىو بىكەن. بۇ دۆزىنەوھى خواردىنىكى بەتام دەبى چەندىن رىستورانى تاقى بىكەنەو.

زۆرىك لە ئاوات، فەرمانبەر و تەنانەت ھاورپىكانى ئىو دەبى بايان پەلەوھەران لەگەل خۇببەن و ئەمەش شتىك نىيە كە بتوانرىت شەرى لەگەل بىكرىت، چاكتر وایە ئەم راستىە قبول بىكەن.

ھۆكار و ھۆدار

ئەگەر ژيانى ئىو وەستاو و بى رۇحە دەبى بزاند چىتان لىكردوو؟ ئىو ھىچ كات ئەم دىرانە لە ھىچ زمانىكەو نابىستىن: "بەيانى زو وەخەبەر دىم، پەيوەندىم لەگەل خەلكى دا باشتەر دەكەم و ھىچ رووداوىكى باش لە ژيانم دا روو نادات. " ژيانى ئىو سىستەمىكى وزەيە. ئەگەر ھىچ رووداوىكى باش لە ژيانتاندا روو نادات، تاوانبار ئىو. ئەگەر قبول بىكەن كە بنەماكانى خودى ئىو لەم سىستەمەدا، درووستكەرى ھەل و مەرجى دەرەوھىە ئەوكاتەيە كە دەتوانن كۆتايى بە قوربانى بوونى خۆتان بەيىن. ئىمە دەتوانىن سەيرى ژيانى خەلكى بىكەين و بلىين: "ياساى ھۆكار و ھۆدار چى بەسەرھات؟" سۆران بەخشش وەردەگرىت و ئىمە دەپرسىن: "چۆن شايسەئەئى ئەم شتە بوو؟" ھاوسىكانمان چلەمىن سالىادى زەواجيان جىژن دەگرن و ئىمە دەلىين: "بۆچى ئەوانە ئەوئەندە بەختەوھرن؟" لەوانەيە سەرسووپھىنەر بىت بەلام ياساى ھۆكار و ھۆدار بۆ ھەموو مروقەكان، يەكسانە. ئىمە لە ژياندا ئەو شتە بەدەست دىين كە داواكارى بووين. شقان بە ئەلماس و عەتر سەرنجى ھاوسەركەى رادەكىشيت، بەلام كاتى گوىى

لېدەگرين باس لەو دەكات كە بەهۆی پارەكەيهو بەشيۆه خراپ
كەلكى لى وەردەگيريت. ئەگەر بېرۆن بۆ ماسيگيرى و لەجىي هەوير
ئەلماس بەكاربىنن بىگومان ماسيەك دەگرن كە ئەلماسيان خوش
دەويت! ئايا ئەمە سەيرە؟

گورتەى وتە

ئەگەر لەگەل خۆمان رووراست بين دەتوانين پيرستى هەموو ئەو
كارەساتانە كە بەسەرمان هاتوو بىنووسين و دواتر بزائين كە خۆمان تا
چ رادەيهەك يارمەتيدەر بووين بۆ روودانيان. نىگەرانى ئەو مەبەن كە
ئايا ياساى ئەم جيهانە بۆ هاوسىيەكەشتان بەرپۆەدەچيت يان نا؟ بۆ
دۆزينەوهى ئەم ياسايانە ژيان، پەيوەندييەكان، سەرکەوتوويى و
نائومىديەكانى خۆتان بگەرپين. تەئكىد بن كە لەم رىگاوه دەتوانن بە
ئارامى بيرکردنەوهيهكى قول بگەن.

چەندە ئيوە باشتر بن، يارييهەكە بەربلاوتر دەبيت.

كاتيك لە ياريهەكى بچوكدا سەرکەوتوو دەبين سەرەى يارى گەورە و
گەورەتر ديت. مەكتەب لە پۆلى يەكەمەوه دەست پيدەكەين دواتر پۆلى
دووهم و سيستەمىكى كاريگەر و بەسوودە و ئەسل، ئەمەيه:
"چەندە ئيوە باشتر بن، يارييهەكە بەربلاوتر دەبيت." بەلام بەداخو
ئەم ياسايەش لەنيۆه رىگادا ون دەكەين. يادگار بۆ دانەوهى قىستى
ئوتۆمبيلەكەى تووشى كيشە بوو. پاشكەوتى ئەو، دواى بىست سال
ئيشى بەردەوام، ريك هەشتاو حەوت سەنتە و ئەو دەليت: "ئەگەر يەك

مليون دۆلارم دەبوو دەمزانى چۆن پارىزگارى لىبىكەم! " ھەلەيە! نەركى
يەكەمى تۆ ئەوھىيە كە پاشكەوت كردنى دە دۆلار فىربى. دواتر سەردى
سەد و ھەزاران دىت.... ۋە ھەربەم جۆرە دەبى بەرەو پىش بېزى تا بە
مليون بگەي.

دلىر، بەرپۆھبەرى نووسىنگەيەكى بچووكە، ئەو تەنھا فەرمانبەرنىكى
ھەيە و لەوانەيە ئەويش دەربكات! دلىر دەلىت: "ئەگەر تەنھا دە دوانزە
فەرمانبەرى چاك دەبوو...." نە جىم، ئەگەر نەتوانى لەگەل دوو كەس
دا ئىشەكەت بەرپۆھبەرى لەگەل دوانزە كەسىش دا سەركەوتو نايىت.
ژيان، پىشكەوتنىكى بەرەبەرەيە. ئەو پرسىيارەي كە بەردەوام گەلە
دەكرىت ئەمەيە: "لەگەل ئەو شتەي كە لە بەردەستت دايە چ دەكەي؟"
ۋە تا ئەو كاتەي كە ۋەلام ئەمە بىت كە شتىكى ۋەھا ناتوانم بكم،
ئومىدىك بە چاكسازى نىيە.

كورتەي وتە

جىهان بۆ ھەول پاداشت ئەدات، نەك بە بىانو.

ھەر مەسەلەيەك دەبىتە ئە نجامى مەسەلەيەكى دىكە
پىشتەر ھەركات لە ژيانم ماندوو دەبووم سەيرى كەسە شاد و
دخۆشەكانم دەكرد و بە سەرسووپمانەو پرسىيارم لەخۆم دەكرد:
"چۆن ژيانى ئەم كەسانە تا ئەم رادەيە، شىرىن بوو،" دواتر ئاگادار
دەبووم كە ھەموو ئەم كەسانە لە بەشىك لە ژيانىاندا، ھەنگاوى
يەكەمىيان بۆ شاد ژيان كردن ھەلپناو ۋە ھەر ئەو ھەنگاۋەي يەكەم،

دەسپىكىك بوو بۇ ھەنگاۋەكانى دواتر. بېرىك جار ھەلەى گەۋرەى ئىمە
 "دېر رازى بوونى" ئىمەيە. پېشنىياري ئىشىكىمان پى دەكەن، رەتى
 دەكەينەۋە و ھۆكارەكەمان ئەمەيە: "ئەمە ئىشى دىلخۋازى من نىيە."
 بەلام ئەگەر ئىشىكى شىاوتر نەبىت باشتروايە كە ھەر ئەم ئىشە قبول
 بىكەين، شارەزايى تىدا بەدەست بەيىن و ئاگادار بىن كەلەم پەيزەۋە بۇ
 پەيزەكانى تر بەرەوسەر دەچىن. ئەگەر پېشنىياري گەۋرە بوونى نىيە لە
 پېشنىيارە بچوۋكەكانەۋە دەست پېبىكەن. (دلتان بد، ن لە دەريا).

(جان مەك كورماك) بەسەرھاتى ئىش پەيداكردى ھاۋپىيەك كە ناۋى
 (نىك) بوو بەمشىۋە دەگىرپىتەۋە: نىك ئاۋارە بوو، ھىچ پارەيەكى نەبوو
 و زمانى ئىنگلىزىشى نەدەزانى. ئەو ئامادەى ۋەرگرتنى ئىشى قاپ
 شۆردن لە رىستورانىكى ئىتالى بوو. پېش لە چاۋپىكەۋتنى ۋەرگرتن،
 نىك رۇيشتە تۋالىتى رىستورانەكە و ئەۋىى جوان خاۋىن كردهۋە.
 كاتى چاۋپىكەۋتن بەرپرسى رىستورانەكە لە خاۋىن كردهۋەى
 تۋالىتەكە سەرى سوۋرماۋو كە ئەمە ئىش كىيە؟ لە راستىدا (نىك) كە
 زمانى ئىنگلىزى نەدەزانى بەمكارە ئەم دېرەى وتبوو: "من لە شۆردنى
 قاپدا، شارەزايىم ھەيە."

نىك ۋەرگىرا، دۋاى ھەۋتۋويەك بەرپرسى دابىن كردنى زەللاتە
 ئىستقالەى كرد و نىك ھەنگاۋىكى تازەى بەرەۋ پلەيەكى بەرزتر
 ھەلگرت. ئىستاكە ھەركەس كە دەلىت: "ئىش دەست ناكەۋىت،"
 يەكسەر (نىك) و شۆردنى تۋالىتم ۋەبىردىتەۋە.

كورتەى وتە

لەھەر كۆنۈ دەتوانن دەست پېيىكەن. بۇ ھەر ئىشېك كە بۇتان
دەرەخسېت ئەوپەرى تواناى خۇتان بەكاربېنن و تەئكىد بن كە ھەلەكان
ئىۋە دەۋزىنەۋە. ھەر پەيزەيەك، دەسپىكە بۇ گەيشتن بە پەيزەى دواتر.

(ئەسل) (بۇق) (ى)

لەۋانەيە چىرۇكى بۇق و كاسەى ئاوتان بىستېت. ئەم چىرۇكە
نمۈنەيەكى باشە بۇ ياساى "لەنىۋچوونى بەرەبەرەيى".
ئەگەر بۇقىكى شاد و زىرەك بخەنە نىۋ قاپىكى ئاۋى كولاۋو، بۇقەكە چ
دەكات؟ دەپەرپتە دەرەۋە! لە راستىدا بۇقەكە دەستبەجى دەگاتە ئەو
ئەنجامەى كە چىزىكى لەمە نابىنىت و دەبى بروت!
ئىستا ئەگەر ھەر ئەو بۇقە يان يەككە لە خزمەكانى بخەنە نىۋ قاپىكى
ئاۋى سارد و دواتر قاپەكە بخەنە سەر ئاور و بەرە بەرە گەرماى بدەنى
بۇقەكە چ دەكات؟ دەحەسپتەۋە... و دواى چەند دەقە بەخۇى دەلىت:
"دىارە ئاۋەكە گەرم بوۋە." ۋە لە چاوپرتوكانىكدا بۇقىكى كولا
ئامادەيە.

بەرەمى ئەخلاقى چىرۇك؟ ژيان بەرەبەرە روو ئەدات. ئىمەش دەتوانن
ۋەكوو بۇقى چىرۇكەكەمان گىزىن و كات بەفېرۇ بدەين و لەناكاو
ئاگادار بېينەۋە كە ھەموو شتېك لەدەست چوۋە. ھەموومان دەبى
بەرامبەر بە رووداۋەكانى ژيانمان ئاگا و بەخەبەر بىن.

پرسىيار: ئايا ئەگەر سبەى لەخەۋ ھەستىن و سەيركەن كە بىست كىلۇ
قەلەۋ بوون نىگەرەن نابن؟ ھەلبەت كە دەبن! پەرىشتان تەلەفون بۇ

نەخۇشخانە دەكەن: "ئەلۇ، فرىياكەوتن، يارمەتى، يارمەتى، من قەلەو
بووم!" بەلەم ئەگەر ھەر ئەم رووداۋە بەرەبەرە رووبدات يەك كىلۇ ئەم
مانگە، يەك كىلۇ مانگى داھاتوو و ئايا ئىستاكەش ھەر ئەم
دژكردەۋەيە ئەنجام ئەدەن؟ نە! بەبى گوى پىدانی لىي دەگوزەرن.

ئەگەر لە رۇژىكدا دە دۇلار زىاتر لە داھاتەكەتان سەرف بکەن
مەسەلەيەكى گىرنگ نىيە بەلەم ئەگەر سبەي و دووسبەي و رۇژەكانى
دواترىش ھەر بەمشىۋەيە ئەمە درىژە پىبدەن ئەنجامەكەي ئىفلاسيە.
بۇ ئەۋكەسانەي كە ئىفلاس دەبن، قەلەو دەبن يان تەلاق دەسىنن ئەم
كارەساتانە لەناكاو روونادات - كەمىك ئەمرو - كەمىك سبەي و
لەئەنجامدا رۇژىك تەقىنەۋە! ۋە ئەۋان بە سەرسوۋرمانەۋە پرسىيار
دەكەن: "بۇچى ئەمە رووى دا؟"

ژيان تواناي كەلەكە كىردنى ھەيە. ھەر رووداۋىك دەچىتە سەر
رووداۋىكى دىكە ۋەكوو دلوپى ئاو كە بەرد كون دەكات. ئەسلى بۇق
ئىمە ئاگادار دەكاتەۋە كە "ئاگاتان لە ھەزەكانى خۇتان بىيىت" ئىمە
دەبى رۇژانە ئەم پرسىيارە لەخۇمان بکەين: "بۇ كوى دەپۇم؟ ئايا من
تەندروستر، شىاوتر، شادتر و دەۋلەمەندتر لە سالەكانى رابردووم؟" ۋە
ئەگەر ۋەلەم (نە) بىت بەبى ۋەستان دەبى پىداچوونەۋە بە
ئىشەكانماندا بکەين.

لەۋانەيە ئەم خالە ترسىنەر بىت بەلەم ھەقىقەت ئەمەيە كە ھىچ
ۋەستانىك لە ئارادا نىيە يان دەبى بەرەۋپىش برۆي يان ھەلکەون و
بکەۋنە خوارەۋە.

دېسىپىلېن

نەزم و دېسىپىلېن لەبوارى مەسەلە بچووكەكاندا كە حەزتان لىنى نىيە، بەرپۆەبەرن بۇ ئەوۋى ھەموو تەمەنى خۇتان بەو ئىشە گەورانەى كە خۇشتان دەوین، تىپەپىنن.

دېسىپىلېن، وشەى خۇشەوېستى ھەموو مرقۇقەكان نىيە. لەراستىدا دېسىپىلېن لە لایەنى رادەى خۇشەوېستىەوۋە جىگایەكى لە نرىك عەيادەى دانسازى و سىچوونەوۋە ھەيە. بەلام دېسىپىلېنى خۇى دەتوانىت ژيانى مرقۇقە بگۇپىت. ژيان، تەرىبىكە لە نىوان چىژە كاتى و پاداشتە درىژخايەنەكاندا. ئەركدار كەردنى خۇ بە بەرپۆەبەردنى ئىشە بچووكەكان، وەكوو خویندەوۋە لەجىى سەیرى تەلەفزیوۆن، پاداشتى گەرە بۇ مرقۇقە بەدیارى دىنىت. وەكوو نموونە ئەركدار كەردنى خۇ بە بەرپۆەبەردنى چەندىن كارى سادە وەكوو "سى جار وەرزش لە حەوتوودا" دەبىتە پاداشتى گەرە "تەندروستى لەش". ئەركدار كەردنى خۇ بە بەرپۆەبەردنى ئىشكى بچووك "پاشەكەوت كەردنى چەند دۇلار ھەموو رۇژىك" دەبىتە پاداشتى گەرە "خانوى تايبەتى خۇت". كلىلى خۇ-دېسىپىلېنى بوونى ئىرادەيەكى ئاسنىن نىيە. ئەوۋەندە بەسە كە بزانىن بۇچى شتىكمان ئەویت ئەگەر بەراستى بزانىن بۇچى ئەمانەویت، لەژىر مەینەتى قەرز بىینە دەرەوۋە، پاشەكەوت كەردن ئاسانتەر دەبىت. ئەگەر بەروونى بزانىن كە بۇچى بەدوای دەرەجەى بەرزترین، خویندن ئاسانتەر دەبىت.

خالىكى دىكە لەسەر دېسىپىلېن: ئەگەر خۇدى ئىوۋە بەرپۆەبەرى دېسىپىلېنى خۇتان بن، ئىتر پىوېست ناكات كە دېسىپىلېنى لە

شۈيىننىكى تەرەۋە بە ئۈۋە بوتىرتەۋە. لەئاكامدا زالان بەسەر ژيان خۇتاندا
 و كەسانى ترىنگاپيشاندەرتان نابن. بەلام كاتىك كە دىسىپلىن لە لايەن
 خۇتانەۋە بەرپۈۋەنەچىت بەتەئكىد لە دەرەۋەى خۇتان دەسەپىنرەت.
 ئەۋ كەسانەى كە ھەستى خۇ-دىسىپلىننىان نىيە بەزۈرى روو دەكەنە
 ئەۋ ئىشانەى كە ناچارن ئەمرى خەلكى دىكە بەرپۈۋەبەرن.

نەزم و رىك و پىكى

يەكەمىن ياساى پەرەپىندان، نەزم و رىك و پىكىيە ۋە ھەر شتىك بۇ
 گەشەكردن پىۋىستى بە نەزم ھەيە. سەيرى گۈلىك بىكەن، پرتەقالىك
 لەت بىكەن، ھاۋتەرىبى دارىك لەگەل كەنولە ھەنۈيىك تاۋتۈى بىكەن،
 ھەموو ئەمانە نىشانەى نەزمە. سىروشت، ھەرچى بەپىۋىست بزانىت
 دەپارىزىت و زىلەكان فېرى ئەدات، ئەم ناۋى نەزم پىدانه.
 ئەگەر ئەتانەۋىت ئىش و كارتان گەشە بىكات، ئەگەر دەتانەۋىت ژياننتان
 چىرۇ بىكات، دەبى پىپرەۋى نەزم و شىۋەيەكى تايبەت بن.
 يادگار دەلىت: "ژۈۋى ئىشەكەم تىكەل و پىكەلە، بەلام ئەمە
 شىۋاۋىيەكى بەنيزامە. من لە ئىشەكەم دا زۆر سەركەۋتووم!"
 بەپراستى؟ ئىستا ئەۋە وينا بىكەن كە يادگار بۇ ەمەلىياتىكى مىشك
 دەبردەرتە ژۈۋى ەمەلىيات و لەۋىدا لەگەل ستاقى ەمەلىيات بەرەپروو
 دەبىت كە لە نىۋان دىنپايەك لە باند و دەرزى و پىنس و شوۋشە كۈنەدا
 ۋەستاۋن، دوكتۇر دەلىت: "يادگار ئارام بە. راستە كە ئىرە زۆر شىۋاۋە
 بەلام ئىمە بەتەۋاۋى سەيتەرەمان بەسەر بارودۇخەكەدا ھەيە!"

له هەر كوييهك باس له ئيشيكي بهرچاو دهكریت، بهرنامه ریشی و نه زمیش بوونی ههیه. فهرمانبه رانی ناگركوژینه وه بهردهوام دهزانن كه له كویدا دهبی بهدوای كلاوه كه یاندا بگهړین، شوفیره كانی نۆتومبیلی فریاكه وتن بهردهوام جیگایه كی تایبه تیان بو كلیل ههیه.

له بی نه زمی، هیچ ئاكامیك به دهست ناهینن، چه كمه جی فایلەكان ريك و پيك بكهن، دهستك به گه راجه كه دا بهینن.

ئاگاداری ئەم خالەش بن: "له كۆزه هەر ئەوه دیتە دەرەوه كه تیندایه" بازنه ی دهوروبه ری ئیوه نیشانه ی شیوه ی بیركردنه وه تانه. شیواوی و شله ژاوی ماله وه به زۆری نیشانه ی شیواوی ژیانە.

هیچ ههولیک، بی ئاکام نییه

له تیک سههولی تا په نجا پله ی سانتیگراد سارد کراوه له دهست بگرن و گهرمای بدهنی. سهههتا هیچ روو نادات. زۆریك وزه ی گهرمی سهرف دهبیته به لام هیچ ئاکامیك نابینریت. وه له ناکاودا له پله ی سفردا سههوله كه دهتویته وه. ئاو! دریزه به کاره كه بدهن. دووباره زۆریك وزه سهرف دهبیته بهبی ئەوه ی گوپانیك ببینریت. تا ئەوه ی كه به گهرمای نزیکه ی پله ی سهه دهگهین. بلق و ههلم! ئاو دیته جوش! وه ئاکام! نه ئه گهره ههیه كه وزه یه كی زور سهرفی ئیشیک بکهین بو نمونه سهرفی پرۆژه یهك، ئیشیک و ته نانهت له تیک سههول - وه به مه شهوه واههست دهكهین كه هیچ ئاکامیكمان نه بووه. به لام له راستیدا وزه ی نیمه شاراره له چاوانمان له حالی درووست كردنی گوپاندا بووه. دریزه به ئیشه كه تان بدهن و تهكید بن كه گوپان روونهات. نه مه سهله به

میشکتان بسپیرن، بى ھۇ تووشى دلەپراوكى مەبن و مەھیلن ئاۋومىدى
رەخنەتان تىبكات.

ژيان بۇ من وەكوو يارىيەكە. ھەرچار كە ھەول ئەدەم بۆنموونە مېزەكەم
رىك وپىك دەكەم، كىتىپىك دەنوسم، يارمەتى ھاوپپىيەك ئەدەم.
راھىنانى وىنەكىشان دەكەم يان وەسلېك واسل دەكەم، پوانىك بەخۇم
دەدەم و وادەزانم كە ئاكامى ھەموو ئەم ھەولانە، چوونەسەرەۋەى
"باۋەپىنكراۋى دىيائى" منە. ھىچ كات نازانم كە بۆگەيشتن بە
پاداشتى دوايى، چەند پوانى دىكە دەبى كۆبكەمەۋە. ئەمە دەبىتە ھۆى
ئەۋەى كە من لەو ئىشەى كە دەيكەم چىژ وەربگرم بى ئەۋەى كە بىر لە
ئاكامى كاتى ئەۋئىشە بكەمەۋە. وە بەزۆرى بەردەوام، رىك ئەۋ كاتەى
كە چاۋەپوانى ئاكەم پاداشتەكان وەردەگرم:
ھەل و مەرجىكى نوئى، بانگەيشت بۆ مەراسىمىك، سفتە و

شە پۆلەكان

ژيان بەشىۋەى شەپۆل روو ئەدات. ھەموو ئىمە شەپۆلەكانى دەنگ،
شەپۆلەكانى تىشك و شەپۆلە مېشكىيەكان دەناسىن. بەۋاتاي
نازانستى ھەر شەپۆلىك، نىشانەى مەيلىكە بۆ جوولەى بەكۆمەل و
(بۆل)ى.

ئەمە بەۋ مانايەيە كە قەيرانە بنەمالەيىەكان، كارتەكانى بانگەيشت
كردن بۆ زەماۋەند و خراپى ئۆتۆمبىل بەزۆرى بەشىۋەى كۆمەل دىتە
پىشەۋە. ئەم خالە بەباشى لەبەر بكەن. كاتىك كە مانگىك بەبى
ۋەرگرتنى ھىچ وەسلېك تەۋاۋ دەكەن، بەخۇتان بلىن: "بىرىك پارە بۆ
شەپۆلى دوايى ۋەلا دەنىم." من ئەم شەپۆلانە دەناسم، زۆر ناخايەنن."

نهرم بن!

ئىمە لە دىنبايەك دا دەژىن كە ھەموو شتەكانى لەحالى گۆران دان. وەرزەكان دىن و دەپۆن، ئاوسان سەر و خوار دەكات، مەرقەكان وەرەگىرىن و وەرەگىرىن... بەلام ئايا بىردەكەنەو كە مەرقە فېردىن كە ياساى ژىرخانى ئەم جىھانە "گۆران"؟ نە! لەجىنى ئەو كە فېر بىن، لەم گۆرانكارىانە توورە دەبىن.

لە وانەى زىندەوەرزانى دواناوندى دا، ياساى "ھەلبەرزانى سەروشتى" يان "ھاوسەنگى لەبەرەمبەر گۆران" دا دەخوینىن. بۆ نمونە فېردىن كە ئەگەر گىيانلەبەرەنگى سەوزرەنگ لە عەرەزىكى زەراى خوڵەمىشى دا ژيان بكات و رەنگى پىستى نەگۆرەت ناچار بە لەناوچوونە.

ئەم گىيانلەبەرە دەتوانىت شەر و ئازاوە بنىتەو: "عەرەزى زەراى دەبى سەوز بىت - بەردەوام سەوز بوو..."

بەلام ئاكامى ئەم شەر و دژەبوونە ئەو يە كە بەزووى ھىچ شتەك لە گىيانلەبەرەكە نامىنەتەو. ياساىەكى بېرەحمانە و يەكلايە: "بگۆردى يان بمرە!" بەداخەو كە مامۆستايانى زىندەوەرزانى بە خویندكارەكانيان نالین: "ئەمە وانەى ژيانىشە نهرم بن."

لەجىھانى يەكەشى ئەمەردا ھەموو شتەك لەحالى گۆران دايە و لەم بوارەدا تەنانت گەورەترین كارناسانىش بىرەك جار تووشى ھەلە دەبن: لە سالى ۱۹۲۷دا، (ھەرى وارنر لە شىركەتى سىنەمايى برايانى وارنر) وتى:

"كىيە كە بىھەيت گوىى لە دەنگى ئەكتەرەكان بىت؟"

لە سالى ۱۹۴۳دا، (توماس واتسۆن)، بەرپۆەبەرى شىركەتى ئاى.بى.ئىم. وتى: "من وادەزانم بازاى جىھانى بۆ نەزىكەى پىنج كامپيوتر، راکىشانى ھەبىت."

لە ساڵى ۱۹۷۷، (كىن ئولسىن)، بەرپۆەبەرى شىركەتى ئامادەكارى
ئەلكترونى رايگەياندا: "هېچ ھۆيەك نىيە بۇ ئەوھى ھەركەسىك لەمالەوھ
كامپيوتەرىكى ھەيىت."

ئەوھى ئەمپۇ دروستە لەوانەيە سبەى دروست نەيىت. ئەوھى ئەمپۇ
بەكار دىت، لەوانەى سبەى كارامەيى خۇى لەدەست بدات. تەنھا واتاي
ھەمىشەيى دنيا "گۆران"ە. باس لەسەر دادوہرانە بوون يان نەبوون
نىيە. ھەموو شتىك لەم جىھانەدا لەحالى جوولە و گۆران دايە. ئەگەر
ماوھى سى مانگ لە سەفەردا بن بەتەئكىد كاتى گەپرانەوھ ھەست بە
گۆرانى مندالەكانتان دەكەن و ئەمە، نەرىتى ژيانە.

كورتەى وتە

مروڤە بەختەوہرەكان جىالەوہى گۆرانى ژيان قبول دەكەن بەلكو ئەوھ
بەرىكەوتى باش وەردەكرن. ئەوان دەلین: "بۆچى دەيىت بمەويىت كە
پىنچ سالى داھاتووى ژيانم وەكوو پىنچ سالى رابردووى ژيانم يىت؟"
ئەو رۆلى خۇى بەباشى بەرپۆە دەبات بەلام بەداخوہ كە ژيانى پەرە لە
ماندوويى و دلشكان.

ھەول بۇ جىكەوتن لە پىچراوہكەى ژيانى داسەپاوى قۇناخى مندالىدا،
گيانلەبەرىكى چارەپەش و بەبەزەيى لە مروڤە دروست دەكات. ئەگەر
پىچراوہى ژيانى من ئەمە يىت كە "من مامۇستايەكى قوتابخانەم" بە
لەدەست دانى ئىشەكەم ئەدى من ھىچم نامىنىتەوہ.
ئەو ساتەى چارەنووس دروست دەكات لىرەدايە...

ژيانى ئىۋە، ئاۋىنەى تەۋاۋى
باۋەرەكانتانه.

كاتىك كە باۋەرەكانتان سەبارەت بەژيان (بەبىرتر) قوۋلتر
دەگۆرن،

ژيانى ئىۋەش ھەربەۋپىيە
لەبەرەدەم گۆراندا دەبىت.

بەشى سىھەم

باوەرەكان و برۋاكان

كيشەى من، ئىشى منە.

پارە پەيداكردن

ريزى زور لەخوتان بگرن

گرنگ نىيە چى روو ئەدات.....

باوەرەكان و برۋاكان

كاتىك كە مرقەكان سەبارەت بە سنوورداریەتیهكانى خویان موناقدە
دەكەن، دەلێن: "من ناتوانم × ئەنجام بدەم چونكە..." "وہ بیانوی باو
ئەمەيە: "ئیتەر، من بەم جورەم،" "لەراستیدا دەبیئت بوتریئت: "من
وادەزانم كە بەمجورەم."

ئیمە دەتوانین بە خویندنەوہ لەسەر ماسی شتگەلیك سەبارەت بە
باوەرەكان و برۋاكانى خۆمان فیڕ ببین. ھەوزیكى ماسی دابین بکەن و
بەبەکارھێنانى دیواریكى شووشەیی روون دوو كەرتى بکەن. ئیستا
ماسیەكى گەورەى راوچى و ماسیەكى سىپى بچووك كە خواردنى

به تامی ماسی راوچیه دابین بکه ن. هه رکام له ماسیه کان له به شیک له
جه وزری ماسیه که دا دابنن.

له چاوترکانیکدا ماسیه راوچیه که به ره و نیچیر هیرش ده بات و
به توندی له دیواره شووشه ییه که ئه دات. وهرده چه رخی و سه ره نوی
هیرش ده بات و سه ره نوی... ته قا!

چهند هه وتوو تیده په ریئت و ئیستا که لوتی ماسیه راوچیه که شین ومور
بووه ته وه و له کووتاییدا ئه وه گه شتوو ته ئه وه ئاکامه ی که راوی ماسی
سپی به رامبه ره له گهل ئازار و له ئه نجامدا واز له وه دوا که وتنی دینیت.
ئیستا ده توانن دیواره شووشه که لابه رن. به پای ئیوه چی یرو ئه دات؟
ماسیه راوچیه که تا کووتایی ته مه نی روو له نیوه ی دیکه ی هه وزی
ماسیه که ناپرات. له حالیکدا له چهند سانتیم له ولاتره وه نیچیره
به تامه که خه رکی مه له کردنه، ماسیه راوچیه که له برسا که وتوته حالی
مردن. ئه وه په ی به سنوورداریه تی خو ی بردوو و له وه زیاتر هه نگاویک
نانیت. ئایا چیروکی ماسیه راوچیه که، چیروکیکی هه زینه؟ ئه گهر
به مجوره بیرده که نه وه باشتر وایه که بزائن له پرستیدا ئه مه به سه ره اتی
ژیانی هه موو مروقه کانه. ئیمه له گهل دیواره شووشه کان به ره روو نابین.
دیواره شووشه کانی ئیمه له پرستیدا دایک و باوک، ماموستا و ئه وه
هاوپیانه ن که پیمان ده لئین که ده توانین چ بکه یین، بو کوی ده توانین
بروین و... وه له هه مووی خراپتر، دیواری شووشه یی باوه ر و
برواکانمانه. ئه وه باوه ر و بروایانه ی که دیاریکه ری چوارچیوه ی توانای
ئیمه ن و ئیمه هه نگاویک له وانه زیاتر هه لئاگرین. ماسیه راوچیه که
ده لئیت: "من جاریک هه موو هه ولی خو م دا و ئیستا ئیتر ته نها له

سنوورەكەى خۇمدا مەلە دەكەم. "ئىمە دەلىن: "من يەكجار ئەوپەرى
 ھەولۇ خۇم بۇ خويندن (ژيانى ھاوبەش، ئىش، ...) داوھ.."
 ئىمە داھىنەرى قەفەسى شووشەى خۇمانىن و واھەست دەكەىن كە
 ئەمە راستىيەكە. لەراستىدا ئەمە تەنھا شتىكە كە باوھېرمان پىكردووه و
 بەراى ئىوہ خەلكى تا چ رادەيەك، بەرامبەر بە باوھېرمانى خۇيان
 دەمارگرتن؟ ئەگەر نازانن ئەوھندە بەسە كە سەبارەت بە ئاين يان
 سىياسەت لە باس ميوانىەكدا بكەن!

بەلام من دەزانم كە من درووست دەئىم!

ئايا پىكەنىنى نىيە؟ ھەموو ئىمە كەم تا زۆر باوھېرى جياوازمان
 سەبارەت بە جىهان ھەيە و ھەمووشمان وادەزانىن كە باوھېرمانى
 درووستە!

بۇچى؟ لەبەر ئەوھى ئىمە درووست دەلىن! يادگار لەو باوھېرە دايە كە
 ژيان سەخت و دژوارە و ئەوھى كە دەبى بۇ زىندوو مانەوہ ھەفتا
 كاترمىر لە ھەوتوودا ئىش بكات. ئەو ئاگادارىيەك بۇ ھەرگرتن لە
 رۇژنامەدا دەبىنىت: "ساعەتەكانى ئىش كردن دەگۆردىت، سەفەرى
 جۇراوجۇر لەكاتى ئىش دا، ئۆتۆمبىل، مانگانەى زۆرباش". يادگار
 دەلىت: "ئەوھندە باشە كە ناتوانرىت راست بىت. بەتەئكىد فىلىك
 لەئارا دايە". يادگار درىژە بە گەپان ئەدات و ئاگادارىيەكى دىكەى
 ھەرگرتن سەرنجى رادەكىشىت بۇ گەيشتن بەم شىركەتە دەبى دوو
 كاترمىر رى بېرىت چەندىن كاترمىر ئىش بكات و مانگانەيكەى زۆركەم

وهر بگريټ و جيا له وهش شيركهت ئوتومبيلي پي نادات. يادگار دهليټ:
"نهيمان بو خويندنه وه نرخي زورتريه!"

يادگار له چاوپيكيه وتني وهر گرتندا به شداري دهكات. به پيوه بهري
شيركهت دهليټ: "به ره مه كاني ئيمه زور خراپن، كپياره كان له ئيمه
بيزارن، خاوهني ئيره دهستېره. دهبي شيت بيت نه گهر بته ويت ليره
ئيش بكهيت!" وه يادگار دهليټ: "له چ كاتيكيه وه ده توانم دهست پي
بكه؟" له راستيدا يادگار دهيسه لمينيټ كه تيوريه كه ي سه بارهت به
ژيان دروسته. نهو به دبېخته به لام لانيكه له به دبېخته بووني رازيه.
له نيوان ساله كاني گه شه دا له ماموستا و دايك و باوك و هاوپيكانمان،
كومهلېك قسه دهبيستين وهكوو: "بىركارى تو هيچ ئوميدي نيه،
دهنگت وهكوو سونه وايه و" له راستيدا نهوان دهليټ: "ژيان،
سهخت و دژواره، تو بهر دهوام دؤراو دهبيت، رهخنه له حكومهت
بگره... نه مه يه پيچراوه كه ي تو، برؤ له گهل نهو ژيان بكه!" وه دواتر
ئيمه دهروين و كه م تا زور وهكوو تياتريك، هر نه م ديمه نانه دووپات
دهكهينه وه. ئيمه باوهرمان به هه موو نه م قسانه هيئاوه، ته نانهت نه گهر
ژيانيشمان له ناو بهرن.

نه گهر به يادگار پيشنيار بكه ن كه به رامبه ر به شتيك كه چل سال قبولي
كردوه گومان بكات نهو له وانه يه زور نيگه ران و تووړه دهبيت: "من
چل سالي ته واو له گهل نه م باوهرانه، به دبېختانه ژياوم ئيستاكه ئيوه
دهتانه ويت هه موويان له بير بكه م و باوهر به وه بكه م كه خوم هو كاري
هه موو نه م به دبېختانه بووم؟" زور به ي ئيمه، مافداري زياتر له شاد
ژيان كردن په سهند دهكهين.

پېچراوہی من چييه؟

هه موو ئيمه پېچراوہیہ کمان بو خومان هه يه. ئيمه مارک له خومان
ئه دهين... "من مامؤستايه کی قوتا بخانه م"، "من دايه گه وره يه کم"،
"من گه نجی کی جیلی نويم". پېچراوہی که ی ئيمه وه کوو بهرنامه يه کی
که مپيوته ری له گويماندا هیلانه ی کردوو و ژيانی ئيمه کوترول
دهکات. ئيمه ئه م بهرنامه يه له گهل خومان بو هه موو شوينیک ده به ين -
شوینی ئيش کردن - پشوودان - میوانی و هه موو ژيانمان سهری
جیکه وتنی پېچراوہی که مان ده که ين: "من بيوه ژنيکم"، "من له ريگای
مه عنه وی دا جيگيرم!"

ئيمه ئوتومبيلیک ده کرين، جل و بهرگيک له بهر ده که ين، هاورپيه ک
هه لده بژيرين که شياوی پېچراوہی که ی ژيانمانه.
دليړ دوکتوره. نهو به خو ی ده ليت: "من ده بی وه کوو دوکتوره کان
هه لس و که وت بکه م و وهک نه وان قسه بکه م. ده بی خانوو ده که م له
گه ره کی دوکتوره کان دا بيت و رابواردنه کانم له جوړی رابواردنی
دوکتوره کان." نهو رو لی خو ی به باشی به پيوه ده بات به لام به داخه وه
که ژيانی پره له ماندوييتی و دلشکاوی.

هه ول بو جیکه وتن له پېچراوہی ژيانی داسه پاوی چاخی مندالی،
گیانلبه ريکی چاره پردهش و به به زه یی له مروقه درووست دهکات. نه گهر
پېچراوہی ژيانی من نه مه بيت که: "من مامؤستايه کی قوتا بخانه م" به
له ده ست دانی ئيشه که م ئيتر هيچ شتيک له من نامينيته وه.

ساتی دروست کردنی چاره‌نوس لیږه‌دایه... ئیوه پیچراوهی
ناماده‌کراوی مندالیتان نین و هیچ کات سهر به گروپ یان چینیکی
تایبه‌تی نین.

کاتیک که خه‌ریکی نووسینی ئەم به‌شه بووم لاشعور هاوړی سويدي
یه‌کانم وه‌بیرم هاتنه‌وه، (نانا و پر ئریک). ئەم ژن و میږده هه‌شتا سالانه
نیستاکه‌ش خه‌ریکی جیهانگه‌ردین. (پر ئریک) له‌گه‌ل کورپه‌زاکه‌ی یاری
خلیسکین له‌سهر سه‌هول ده‌کات و (نانا) تا کاتر میږ چواری به‌یانی
سه‌ما ده‌کات. وادیاره که ئەوان پیچراوه‌ی مندالی خو‌یان له‌بیر کردوه
و به‌رده‌وام زیندوو و به‌وزه دريژ به‌ ژيانیان ئە‌ده‌ن. ئایا تا‌کوو نیستا
له‌م چیرۆکانه‌تان بیستوه: "من که‌سیکی زور ناودارم و ده‌بی خه‌لکی
به‌مشيوه‌یه له‌گه‌ل من هه‌لس و که‌وت بکه‌ن و ریژم بو دانین!" کومه‌لک
له‌ خه‌لکی پیداگرن که‌ خو‌یان به‌ که‌سانی دیکه‌ بناسینن و سه‌رمایه‌ و
خوینه‌واری خو‌یان بکه‌نه‌ فه‌رخ به‌سهر خه‌لکدا، به‌لام ئەم جوړه‌ که‌سانه
له‌ ده‌روونی خو‌یانه‌دا ئازار ده‌چیژن چونکه‌ شادی ئەوان له‌ گره‌وی
بیرکردنه‌وه‌ی که‌سانی تر دایه. "ناودار بوون" له‌بیر بکه‌ن بو ئەوه‌ی
ئارامی به‌ نه‌سیبتان بیټ. هه‌رچی که‌متر پیو‌یستان به‌ ستایشی خه‌لکی
هه‌بیټ، زیاتر ستایش ده‌کړین.

"من له‌و کومه‌له‌ که‌سانه‌م که‌ هه‌رگیز... (ناپووم بو تیاتر، جل‌وبه‌رگی
ره‌سمی له‌به‌ر ناکه‌م، به‌ بیتاقه‌ی نمره‌ یه‌ک سه‌فه‌ر ناکه‌م)." کاتیک له
وشه‌ی "هه‌رگیز" یان "به‌رده‌وام" که‌لک ده‌گرین خو‌مان له‌ قه‌فه‌سیکدا
زیندانی ده‌که‌ین. به‌لام لیږه‌شدا هه‌ر باس له‌و پیچراوه‌ی مندالیه‌یه‌ که
پیو‌یستی به‌ پیداچوونه‌وه‌ و گوډانکاری هه‌یه.

"من لهوه به ته مه نترم كه ... " دايكى من نووسينى يه كه م كتيبى له ته مه نى شه ست و جهوت سالىدا ده ست پيكر د. نه و له ته مه نى شه ست و هشت سالىدا چاوى ليكنا و هه رگيز نه و كتيبى ته واو نه كرد. به لام نه و نيشه كه ي ده ست پيكر دبوو و هه ربه م هويه ش له دوايين روژه كانى ژيانى دا شادتر له هه ميشه ژيا. ته نها ريگايه ك بو تپه پاندى بوونى هيه و نه و ريگايه ش، ريگاي فيربوونه و ريگاي عه شق پيكر دنى هه تا هه تايى به وه ي كه نه نجامى نه ده ين. نه گه ر كتيبى كى نيوه ته واو يان خانوييه كى نيوه دروست كر او مان هه بيت و له ناكاو بمرين هيج نيگه رانيه ك له دنيا له گه ل خو مان نابهن؟

كورته ي وته

له خو تان پرسى ار بكه ن: "نه گه ر له منداليه وه پيچرا وه يه كيان بو ئاماده نه كردبووم، ئيستا خه ريكى چ ئيشيك بووم؟"

كام له باوه ركه انمان فرى بده ين؟

هه ر باوه ريك كه ئيمه هه ژار و چاره ريش ده هيليتته وه ده بى فرى بدرى ت. نه گه ر باوه ر و بپرواكانتان يارمه تيتان ناده ن، وازيان لي به ينن. دانپيانان به هه له بوونى باوه ركه ان به س نيه. بوونى نه م باوه رانه ده بيت هوى دهر د و ئازار. بو ده سپي ك به رامبه ر به و باوه رانه ي كه وشه ي "ده بيت" ي تيا به كار دى ت ئاگادار بن:

خه لكى ده بيت وه لامى خو شه ويستى بده نه وه!

خەلکی دەبیّت من ستایش بکەن! ئەگەر کردەو دیهکی باشم هەب
مێردەکەم دەبیّت سوپاسگوزاریم بکات.

خەلکی دەبیّت هوشیارتر بن!

خەلکی دەبیّت مافنانس بن!

لەوانەییە واهەست بکریّت کە ئەم "پێرستی دەبیّت" گەلە، ریزبەندی
چاوەڕوانکراوی عەقلانین. بەلام ئەگەر ئەم باوەڕانەمان نەبیّت چی رو
ئەدات؟ کاتیکی کە ئەم دەبیّت گەلە بو خەلکی دانەنیین بەلام ئەوان گۆنی
پێنادهن هەست دەکەین کە بی ئیحترامی و ناسوپاسیمان بەرامبەر
کراوە بەلام کاتیکی کە ئەم "دەبیّت" گەلە لەبەر دەکەین بی
لەبەرچاوەگرتنی هەلس وکەوتی کەسانی تر دەتوانین بەردەوام شاد و
بەختەوەر بژین.

باوەڕ بە "دەبیّت" هەکان هیچ یارمەتی ئێمە نادات چونکە دنیای
راستیەکان، "دەبیّت" هەکان ناسیّت. دەبیّت و نابییّتیک بوونی نییە.
هەموو شتیکی هەر ئەمەییە کە هەییە. کاتیکی رەخنە لە راستیەکان دەگرین
بەردەوام دۆراو دەبین.

**باوەڕ و بڕواکانی مەرۆق، دابینکەری چۆنیەتی ژیاانی ئەو
کەسەن**

نمونه: وای دابینی کە ئیوه باوەڕتان بەو هەییە کە باوکان دەبیّت
مندالەکانیان هان بدەن و بو ئەوان دیاری بکەن. هەرکاتیکی کە باوکتان
بەپێی ئەم باوەڕە ئیوه هەلس وکەوت ناکات خەمین و دلرەنجاو دەبن

و له ئه نجامدا بېريار ددهن كه باوكتان بگوین. زۆربه ی خه لکی هېچ كات
 بېر له وه ناكه نه وه كه ريگا چاره يه كي ديكه ش بوونی هه يه:
 ئايا باشت وانيه كه له جيی باوك باوه ركهانی خۆمان بگوین؟
 ئیوه ده لێن: "به لام ئايا هه موو مروقه كان باوه رپیان به مشتانه نییه؟" نه!
 كۆمه لێك باوه رپیان به م قسانه نییه و به م هویشه ش به خته وهرترن. كۆمه لێك
 قهت چاوه پروانی هه لس وكه وتیكي تايبه تی ناكه ن و له ئه نجامدا ئارامی
 مېشكي زیاتریان هه يه.

بۆ گوپانی روانگه كان، پيوست به توانای ئیراده، باوه ربه خو بوون، یان
 عه مه لیاتی مېشك ناكات. ته نها شتيك كه پيوست ده كات غیره تی
 بېر كرده وه له ريگا تازه كانه. جاری داها توو كه تووشی نیگه رانی و بی
 هیوایی ده بن ئەم خاله وه بیر به یینه وه كه هېچ كهس ناتوانیت به قه ده ر
 باوه ركهانتان، ئیوه توو ره بكات. بېر كرده وه و خه یالاتيک كه ده بنه
 هو ی نازاردانی ئیوه هه رچیش بن شتيك جیاله بېر كرده وه نین و ئیوه
 ده توانن بېر كرده وه ی خۆتان بگوین.

كيشه ی من، ئیشه كه ده!

كاتيک كه گله یی له ئیشه كه مان ده كه ین به زۆری كيشه، خودی
 خۆمانین.

وای دابنێن كه ئیشی ئیوه هیلا كه ره و ئیوه باوه رپيکی ليكچووتان
 به وه هه يه كه: "ئیش، هیلا كه ره." ئیستا ئەگه ر خوویستی ئیشيکی
 به چيژ بېن چی روو ئەدات؟ له دوو شیواز به ده ر نییه ١- ئەوان ئاگا داری
 خه مساردی و ماندووی ئیوه ده بن و ئیشه كه تان پی ناده ن. ٢-

ئىشتان پى ئىدرىت بەلام ئىوۋە وای رىكدهخەن كە ئىو ئىشە سەرنج
راكىشە بىتتە ئىشىكى هىلاك و ناخوش.

ئىستاكە وای دائەننەن كە باوەرى ئىوۋە بە پىچەوانەودىيە و بەواتايەكى
دىكە بەراى ئىوۋە: "ئىش، چىژ و سەرگەرمىيە." لەم حالەتەدا ئەگەر
ئىشەكەى ئىوۋە هىلاككەر بىت دەلن: "ئەم ئىشە، حەز و ئاواتى من
دەخنىنەت و بەپىچەوانەى باوەرەكانى مەودىيە و تەنانەت يەك رۆژى
ترىش لىرە نامىنمەودە." بىنەمايتىر باوەرەكانى ئىوۋە، بزوينەرىك دەبن
بۇ دۆزىنەودى ئىشىكى باشتە.

ئەودى دەبىتتە ھۆى جىاوازى ئىشەكەتان نىيە، باوەرەكانى ئىوۋە.

پارە پەيدا كەردن

بەلام من بەقەد پىويست پارە بەدەست ناھىنم!

سارا دەلن: "ئىوۋە ئاگادار نىن. كىشەى من، ئىشەكەى مە چۈنكە من
بەقەد پىويست پارەم لى دەست ناكەوئىت! ئەمە پەيوەندى بە
سىستەمى باوەرى مەودە نىيە."

باشە سارا، كەوايە بۆچى لىرە ئىش دەكەى؟

سارا دەلن: "ئەمە تەنھا ئىشىكە كە دەتوانم بىكەم!"

زۆر باشە سارا، ئەگەر ئەمە باوەرەكانتە، باوەرت بگۆرە! ئىشىكى دىكە
بدۆزەرەودە، ئىشىكى نىوەرۆژ دەست پىبەكە، سامانىك بە بارى ئابوورى
ژىانت بەدە، شارەزايى نوى فىربە، بۇ بەرزبونەودى مەقام ھەول بەدە..

سارا دەلن: "بەلام رۆژگارىكى خراپە. رۆژنامەكان وا دەلن." نە
سارا، پەيوەندى بە رۆژنامەكانەودە نىيە، ئەمە، باوەرى تۆيە. مەرجى

بەختەۋەرى ئەۋەيە كە فەرمانبەرى مېشكى خۇمان بىن و بەھا بە قسەى
ھاۋسى و رۇژنامەكان نەدەين.

بەلام من مانگانەيەكى ديارىكراوم ھەيە...

پەيۋەندى بە مانگانەى ديارىكرا و نەكراۋەۋە نىيە. سەرمايە و
بەختەۋەرى ئىۋە، لەژىر كاريگەرى باۋەر و پرواكانتان دايە. ھەشت
فەرمانبەر كە ھەموويان لە يەك شىركەت دا ئىش دەكەن و مانگانەيەكى
يەكسانيان ھەيە لەبەرچاۋ بگرن. بەتەئكىد لە نىۋ ئەم ھەشت كەسەدا
ژمارەيەك دەبىننەۋە كە ژيانىكى باشيان ھەيە و ژمارەيەكى دىكە كە بۇ
كپىنى خواردنىكى سادە پىۋىستان بە وامى بانك ھەيە. جياۋازى ئەم
دوۋ گروپە لە رادەى داھاتيان دا نىيە بەلكوۋ جياۋازى لە باۋەرپىك دايە
كە بەرامبەر بە پارە ھەيانە. ئەگەر من ئەو رادە پارەيەى كە دەمەۋىت
بەدەستى ناھىنم، يان بەدەستى دىنم و لەدەستى دەدەم، بەتەئكىد
ھۆكارپىك ھەيە و نابىت بۇ ئەم ھۆكارە لە دىناى دەرەۋەدا بگەرپىن،
ھەموو شتىك پەيۋەندى بە دىناى دەرۋى منەۋەى ھەيە.

براۋەكانى بەخت ئازمايە جۇراۋجۇرەكان نمونەيەكى باشە بۇ نىشان
دانى ئەو راستىيەى كە "سەرمايەى مروۋ، لەژىر كونترۆلى سىستەمى
باۋەرەكانى ئەو دايە. "خەلك واپىردەكەنەۋە كە پارە، چارەسەرى
كىشەكانە. ئەگەر وايە بۇچى زۆربەى براۋەكانى بەخت ئازمايە
گەرەكان دواى تىپەپروۋنى ماۋەى دوۋ سال، قەرزارتىر و ھەژارتىر لە
رۇژى يەكەمى خۇيان بوون؟ چونكە سىستەمى باۋەرپى كە دەلىت: "من
بەردەوام ئىفلاسەم" بەخىرايى يەك مىليۇن دۇلار بەبا ئەدات.

ماوه يەك لەو پيشە سەيرى بەرنامە يەك تەلە فزىيۆنىم دەکرد. لەم بەرنامە يەدا لەگەڵ كەس يەك چاوپيەكە وتنيان دەکرد كە بۆ دوو هەمین جار لە بەخت ئازمايەكی گەورە دا، براوە بوو. ئەو وتی: "ئەم ۱/۳ ملیون دۆلارە زۆر باشە بۆم چونكە لە حاالی حازردا بە چارە پرەشی ژيان دەكەم..." وە ئەمە كەس يەك بوو كە دوو سال لەو پيشە مەبلەغيەكی خەيالی ديكەشی بەخەلات وەرگرتبوو! حيسابی بانكى هەر كەس يەك بەردەوام لەگەڵ سيستەمی باوەری ئەو كەسە دەخوينتەو. كات يەك كە باوەرەكانمان لەگەڵ بېرى حيسابە بانكيەكەماندا جور نابيەت ريگای ئاسانتر ئەو يەكە حيسابی بانكيەكەمان بگۆرين بەلام ريگای دروست، گۆرينی باوەرەكانمانە. ليەشدا، ژيانى ئيمە لە ژيەر كاريگەری بىركردنەوكانى ئيمە دايە ئەو كە هۆكارەكانى دەرەو.

پوانەكانى "ئيفلاس بوون"

ئەو كەسانەى كە لە ئيفلاس بوونى هەميشەيى خويان سەرسوورماون هيج كات ئەم پرسىارە سادەيان لەخويان نەپرسیو: "چ شتيكى ئيفلاس بوونم خۆش دەويەت؟" لاتان سەير نەبيەت! ئيفلاس بوون كۆمەليەك سوودی هەيە. وەكوو نموونە:

"دەتوانم وا هەست بكەم كە خوا منى خۆش دەويەت چونكە خوا هەزارەكانى خۆش دەويەت."

"دەتوانم جيگای خۆم لەنيو هاورپيكانم دا بپاريەم. ئەگەر هەزار بىم لای هاورپى هەزارەكانم هەست بە تاوان ناكەم."

"بەزەيى و دلسۆزى خەلكى بە دەست ديەم."

"پيويست ناکات که خووه کانم بگویم."
"پيويست ناکات که خۆم ناچار به ریک و پیکي بکهه."
"وه باشتر له ههر هه مووی... ده توانم خه لکی تاوانبار بکهه – وه
حکومه تیش"

ئه گهر راستگو بین دان به وه دا ده نیین که ئیفلاس بوون شیاوی ئیمه.
ناشکرایه که زۆریک دان به "هه لبرژادنی هه ژاری" دا نانین به لام
پیرستی سه ره وه، زۆر خه تینه ره، ئاوه ها نییه؟

باوه ره ئابووریه کانی دایک و باوکی ئیمه

ئایا به زۆری له دایک و باوکتان بیستووتانه که :

"پاره پهیدا کردن، ئاسانه."
"هه رکات پاره سه رف ده کهین، پاره یه که ی زیاتر دیته ژیا نمانه وه."
"به رده وام زیاتر له پيويست پاره مان هه یه."
وه یان ئه وه ی که:
"پاره، سه رچاوه ی هه موو کرداره پیسه کانه."
"ئیمه توانای دارا بوونمان نییه."
"پاره، تووکی به راز نییه."
ئه گهر پیرستی دووهه م بو تان ئاشناتر بیت، پیده چیت باوه ری دایک و
باوکتان بووه ته حه قیقه ت بو ئیوه و ئیستاکه ئیوه بو به ده سته ینانی
پاره له ئاو و ئاگر ئه دهن.

لەگەل پارە، ئاسان ھەئس وکەت بکەن!

ھەيچ کات سەرنجتان داوھ کە پارە دان بە کۆمەلێک کەس، چەندە دژوارە؟ پێشنیاری پارە توورەیان دەکات! "نە بەھەيچ جۆرێک، پێویستم نییە، بەراستی دەلێم"

وھ لە حالێکدا کە ئێوھ دەزانن ئەوان بە ئاو و نانێ وشک زیندوو ماونەتەوھ. ئەوان راستیەکە کەتمان دەکەن و ھەست دەکەن کە ئیھانەیان پێکراوھ: "من پێویستم بە پارە ی ئێوھ نییە - بارودۆخم باشە."

کۆمەلێک لە ئێمە تەنانت لە باس کردن سەبارەت بە پارە، بێزارین! ھەق دەستی ھەوتوو یە کمان بەقەرز دەدەین بە ھەر پێیە کمان بەلام کاتێک کە پێویستمان بە پارە ھەيە نازانین کە چۆن خواستە کمان باس بکەین: "ئێ... دەزانێ کە... لەبیرت دی... باشە... مەسەلەکە زۆر گەرنگ نییە و من ئەوھندە پێویستم پێی نییە... گەرنگ نییە ئەگەر... چۆن بیلێم... بیرم دەکردوھ کە... ھەموو ئەمانە لەجێی خواستیکی سادە: "دەکرێت پارە کەم بدەیتەوھ؟"

ئەگەر لە ئێش یان پەيوەندیە کدا ھەستیکی ئاساننان نەبێت دێر یان زوو وازی لێ دینن. سەبارەت بە پارەش، بارودۆخ ھەر بەمشێوھەيە ئەگەر لەگەل پارە ئاسان ھەئس وکەوت نەکەن، ئەگەر تەنانت لەباس کردن سەبارەت بە پارە، توورە بێن زووبەزوو لەدەستی ئەدەن و مێشکی ئێوھ بەشێوھێ ناھوشیار ئەنجام ئەدات لەراستییدا مێشکی ئێوھ، لە ھەرشتیک کە لەگەلێ ئاسان ھەئس وکەوت ناکەن دووری دەکات.

كورتەى وتە

بۇ ئەۋەى شتىكتان لە ژيانى خۇتاندا ھەيىت و پارىزگارى لىبىكەن
پىۋىستە كە لەگەلى ھەست بە ئاسانى بىكەن. بۇ پارە پەيدا كىردن و
پارىزگارى كىردن لە پارە، ئاسان ھەلس و كەۋتى لەگەل بىكەن!

ئەگەر مەن پارەى زۆرم ھەيىت، خەلىكى بى پارە دەين.

ئەمە گەۋجانەترىن باۋەرە. چەند كەس لە ئىۋە لەگەل ئەم باۋەرە كە
"ئەگەر مەن بەختەۋەر و دەۋلەمەند بىم خەلىكى ئازار دەچىژن" گەرە
بوون. ئايا دەزانن كە چ كەسانىك ئەم قسانە دەكەن؟ ئەۋنەى كە پارەيان
نىيە!

ئەگەر بابە نويىل بىتە ژوورى نووستنەكەتان و يەك مىليۇن دۇلار لەسەر
كورسىيەكە دابنىت و بىروات ئايا ئىۋە ئەۋ پارەيە لەۋىدا جىدەھىلن يان
بۇ نىۋونە لەژىر سەرىنەكەتاندا دەيشارنەۋە؟ نە! بى گومان بەشىك لەم
پارەيە دەگاتە نووسىنگەى سەفەر و سىياحەتان، بەشىكى دىكە دەيىتە
ھى نووسىنگەى ئۆتۆمبىل و رىستورانەكان، گولفرۇشى، جل و بەرگ
فرۇش و تەنانەت دايرەى زەرىبە و بەكورتى ھەركەس كە لە دەورتان
دايە لەم پارەيە سوودىك دەيىنىت. بەم حالەشەۋە زۆرىك لە ئىمە بەم
باۋەرەۋە گەرە دەين كە دەۋلەمەند بوون، كىردەيەكى چاك نىيە چونكە
دەيىنە ھۆيەك بۇ بىبەش بوونى كەسانى دىكە. ھىچ و پوچە!
دەۋلەمەند بوونى ھىچ كەس بەماناي ئازارى كەسانى دىكە نىيە. بۇچى
بەۋجۇرە بىرنەكەينەۋە كە بە سەرمایەكەى خۇمانەۋە دەتوانىن بارىك
لەشانى خەلىكى سووك بىكەين؟

ريزى زور له خوتان بگرن

چ چىرۆكىكى سەيرە، ژيان. ئەگەر لە ھەرشىك، تەنھا باشتىنى قبول
بكەن، بەزۆرى ھەر ئەو شەيخ بە دەست دىنن.

((سامرست موام))

ئەگەر دەتەنەوئىت كە دنيا، بەچاكى لەگەلتان رابىت دەبىت لەگەل
خوتان، بەچاكى رابىن. چۆن دەتوانن ھەستى مەوئىكى سەركەوتوتوتان
ھەبىت كاتىك كە گۆرەوئەكەتان كون كونە؟ يادگار دەلەت: "كونى
گۆرەوئەكانم گرنى نىيە، خۆكەس نايىبىنەت. " بەلام خالەكە لىرەدايە.
كەسانى دىكە گرنى نىن ئەو كەسەى كە دەبىت بىزانىت خودى خوتانن
و ئىو تەنھا كەسىكن كە دەتوانن ھەستىكى تايبەت بە خوتان
بەخشن. ئەگەر خودى ئىو عزەت نەفستان نەبىت ھىچ كەسىكى تر
ناتوانىت پىتان بدات.

خانوەكەمان لەسەر جۆرى ھەستى ئىمە كارىگەرى دائەنەت.
دەوروبەرى ژيانى خۇمان بە شىوئەكە دروست بكەين كە بە
پىاسەكردن تىيدا ھەست بە شادى و زەوق بكەين. كەسايەتى خۇمان
بدەين بە خانوەكەمان پاك و خاوينى، ھىچ مەسرەفەكى نىيە. ژيان
كردن لە خانوويەكى بچوك و خاويندا باشتە لە ژيان كردن لە
كۆشكىكى پىس و شىواودا. ژنىك لە (جولى) ھاوسەرم پرسىياری
كردبوو: "بەم بىست دۆلارە كە بۆ دىكۆراتى خانوەكەم لەبەردەستم
دايە، دەتوانم چ بكەم؟" وە (جول) وتبوو: "كاشى شۆرىك بكەرە!"

لەوێ كە ھەتانه چيژ بېھن

زۆريك ئە كەسەكان بۆ قاپى ميوە، قاپە پلاستيكييە كۆنەكان بەكار
دينن لە حالێكدا كە قاپە جوان و تازەكانيان لە كەوانتەرە دەرگا
بەستراوەكاندا، تۆز دەخۆن. بەلام دواتر ئەوان دەمرن و ھەموو ئەو قاپە
كريستالانە بۆ منداڵەكانيان دەمینییتەووە بۆ ئەوێ بياشكینن! من
دەلیم، ئەگەر كريستالێكى جوانتان ھەيە بۆچی خۆتان نايشكینن؟

كەسيك دەناسى كە ئۆتۆمبيلێكى (قۆلقۆ)ى نوێى كۆپى بوو. ئەو بۆ
نوێ ھيشتنەوێ كورسيەكانى برێك رووكەشى كورسى بە كۆنەپەرۆى
نوینەكانى درووست كردبوو، شيۆە كردەوێیەكى چاك بوو بەلام
كیشەيەكى بچووكى بوو و ئەويش ئەوێ كە واھەستت دەكرد كە لە
سەبەتەيەكى جەكۆنەدا خەريك شۆفیریت!

من لەمبارەيەوێ زۆرشت لە ھاوسەرم (جول)ى فيربووم. فەلسەفەى ئەو
ئەمەيە: "خۆت نازپەرۆردە گەورە بكە، لەشت پەرۆرش بدە و
خانووێكەت خاوين رابگرە بۆ ئەوێ لە ژياندا ھەست بە بەختەوێ
بكەى." بە باوەرێ ئەو: "ھەموو شتەكان لەسەر يەكترى كاريگەر
دائەنن. شيۆەى رێگاكردنن لەسەر شيۆەى قسەكردنن كاريگەر
دائەنن. جۆرى جل و بەرگ لەبەر كردنن لەسەر جۆرى ھەست
كاريگەر دائەنن. بايەخێك كە بە خۆتانى ئەدەن كاريگەر لەسەر
بايەخ دانن بەرامبەر بە خەلكى ھەيە."

رێز لەخۆتان بگرن. ئێو دەلین: "رێز لەخۆ گرتن چ پەيوەندییەكى بە
بەئاوت گەيشتن لە ژياندا ھەيە؟" پەيوەندى سەد لە سەدا كاتێك

دەتوانىن بەختەۋەرى بېنىنە نىۋ ژيانى خۇمانەۋە كە ھەستى بەختەۋەر
بوونمان ھەبىت.

يادگار دەلىت: "كاتىك كە بە سەر كە وتوۋى بگەم نىتر ۋەكۈۋ مروفىكى
بى بايەخ ۋ دوو روو ژيان ئاكەم!" ھەلەيە! بۇ سەر كە وتوۋ بوون، دەبى
سەرەتا ھەستى پى بگەي.

كورتەى وتە

لە باسى سەرمايەدا، بەپىۋىست باس لەسەر پارە نىيە بەلكوۋ باس لە
شىۋەى ژيانە.

گرنگ نىيە كە چ رووداۋىك روۋنەدات، گرنگ ئەۋەيە چۈن لىيى پروانىن

بەپىيى حىكايەتلىكى كۈن، كىمىيازەنەكانى سەدەكانى ناۋەپراست
خەلكانىك بوون كە مىسيان دەكرە ئالتون، ئىستا من لەسەر ئەۋ
پروايەم كە دەبى ھەموومان بەجۈرىك كىمىيازەن بىن بوئەۋەى بتوانىن
لەنىۋ ئەم رووكەشە روالەتتەدا، قوۋلايى بېينىن. خەباتى ئىمە بەرامبەر
بە ژيان دەبىت گۈپرانى شىۋەى رووداۋە دلتەزىنەكان بۇ رووداۋە
پەسەندەكان بىت. "ئايا ماناي ئەۋەيە كە كاتىك قاچمان شكا تەنھا
دۇعا ۋ پارانەۋە؟" نە! بەلام ئەگەر قاچتان شكا ھەر لەكاتى ئەۋ بەلا ۋ
كارەساتەدا بەدوى ھەل ۋ بارودۇخى نويدا بگەپىن. لەۋانەيە پرسىيار
بگەن: "ئەم كارە چ سوۋدىكى بۇ من ھەيە؟"
سوۋدى زۆر:

فیری ئەو دەبن بەهۆی ئەوێ لە ژيانقاندا تووشتان بوو،
سوپاسگوزار بن.

بەم شیوازە لەجی پال پیوهنانی پاسی ژیان، سواری دەبن!
ئاسوودەتر و هیمنتر ژیان دەکن.

ئەگەر فیڕبن که لە بەرامبەر کارەساتە چاوەڕوان نەکراوەکاندا، تووشی
ترسەنۆکی نەبن، تەریبی و هاوکیشتی زۆرتر و دەست دینن و بە
جیگە ی دەسلەلات دەگەن.

رووداوەکان، بە پیی چاوەڕوانیەکانی ئێمە روو ئەدەن

وایدانی که ئێو ماویەکی کورته که لە هاوسەرەکان جیا بوونەتووە
و ژیانقان کاولکراو وینا دەکن. تا ئەو کاتەی لەسەر ئەم بڕوایە بن
بەراستی هەروا دەبییت. وایدانی که لە تەمەنی ۵۰ سالییدا لە نیش
دەرکراون و وابیردەکنەووە که باشتترین سألەکانی تەمەنتان کۆتایی پی
هاتوو. تا ئەو کاتەی لەسەر ئەم بڕوایە بن ژیان ئێوێ هیچ شتی
جیالەمە نابیت.

ئایا مەبەستی من ئەویە که تا ئەو کاتەی که روانگەتان نگەتیفت بێت،
هیچ کاریک بو باشتکردنی ژیانقان ئەنجام نادن؟ لانیكەم، بەلام
کۆمەلێک شتی دیکەش هەیە. تا ئەو کاتەی که تەنها چارەڕەشیەکان
ببینن، کارەساتی زیاتر بەرەو لای خۆتان رادەکیشتن: دەزگیرانەکان
جیانتان دەهیڵیت، بەرپرسەکان تان کیشتەتان بو درووست دەکات،
رووداوەکان بەرەو رووتان دین، خاوەن مالهەکان جوابتان دەکات و
....

لهیږتانه بیت که رووداوه‌کان به‌پیځی چاوه‌پروان کردنه‌کانی ئیمه روو
ئهدهن.

جیاواز له‌وه‌ی که باوه‌ره‌کانمان سه‌بارت به مه‌سه‌له‌یه‌ک بگۆرین،
بیرکردنه‌وه نوێ کانمان، که‌سان و هه‌لی نوێ به‌ره‌و ژيانمان
را ده‌کیشیت.

کورت‌ه‌ی وته

هیچ کاره‌ساتیک له ژياندا ئه‌وه‌نده دلت‌ه‌زین نییه. کاره‌ساته‌کان ته‌نها
له‌مه‌ر گۆرانی باوه‌ره‌کانتان جیگایان له ژيانتاندا خوش کردووه. ئیوه
ده‌لین: "به‌لام ئایا ئه‌مه سه‌بارت به نه‌خووشی من، قه‌رزه‌کانم و می‌رده
به‌رده‌وام سه‌رخووشه‌که‌شم راسته؟" گومان‌تان نه‌بیت!

ژیان نابیت تا ئه‌م راده‌یه سه‌یر بیت!

ژنیک به منی وت: "من له هه‌موو ژيانمدا هیچ ئیشیک که‌ه‌زم لێ
بووبیت، ئه‌نجام نه‌داوه." وه‌ک ئه‌وه‌ بوو که بلیت: "من له‌ناو چووم، من
قوربانیم." وه‌ من بیرم کرده‌وه: "چه‌نده ناخووشه!" ژیان، بریاره‌ که
جوان و سه‌رنج راکیش بیت! په‌له‌وه‌ره‌کان هه‌موو روژیک به‌ده‌م
خویندنه‌وه وه‌خه‌به‌ر دین. مندا‌لان به‌بی هیچ بیانوو‌یه‌ک پیده‌که‌ن.
سه‌یری دولفین و سه‌گه‌کان بکه‌ن. کێ وتوو‌یه‌تی که ژیان خالییه‌ له
راکیشان؟ جیهان پره‌ له جوانی و خوشی. ئه‌گه‌ر ئیوه‌ش هه‌لگری ئه‌م
باوه‌ره‌ن که: "بریار نییه‌ که ژیان راکیشانی هه‌بیت"، له‌مانای ئه‌م وته
بگه‌ن. ئه‌مه به‌ته‌نها باوه‌ریکه‌ که ئیوه ده‌توانن هه‌لیوه‌شی‌ن.

ماوهيەك كات بۆ ئەنجام دانى كۆمەلىك ئىشى تايىبەت تەرخان بىكەن
تەنھا لەبەرئەۋەدى ئەم ئىشانە سەرنىجتان رادەكىشىت. ئىش كىردى
شەۋرۋىزى دەپتە ھۆى بەھىز بوونى ئەم يىرە كە "ژيان مەشت ومېرىكى
بەردەۋامە." لەگەل خۇتان بەسەبىر بىن. تەنانەت "چىژ ۋەرگرتن لە
ژيان" ىش پىۋىستى بە تەدرىب ھەيە. كاتى كە ژيان شىرىنە ۋ دەنگىك
بە ئىۋە دەلىت ئەم شىرىنە ناتوانىت بەردەۋام بىت! بە خۇتان بلىن:
"لەۋانەيە بىر يار ۋابىت كە لەمە شىرىنتر بىت!"

نه وکاته‌ی که له راده به‌دهر
هه‌لواسراو ده‌بن،
هه‌موو شتیڤ ویران ده‌که‌ن!

خه‌باتی ژیان به‌مانای
سو‌پاس‌گوزاری له هه‌موو شتیڤ و په‌یوه‌سته‌یی به هه‌موو
شتیڤ‌که‌وه‌یه.

بەشى چۈرەم

پەيۋەستەيى و ھەلۋاسراۋى

پەيۋەستەيى بە پارەۋە

لېبوردەيى

پەيۋەستەيى بە خۇشەۋىستەۋە

پەيۋەستەيى و ھەلۋاسراۋى

دواكەۋتنى چنۇكانەي ھەر شتىك بەماناي راۋنانى ئەۋ شتەيە. ئەۋەندە بەسە كە دۋاي خۇشەۋىستەكەتان بىكەن تا راۋى بنىن. تەنانەت پارەش لەم رىسايە بىبەرى نىيە.

وايدانىن كە لە ميۋانىيەك دا لەگەل كەسىك يەكتر دەناسن و ئەۋ دەلىت كە ھەۋتۋى داھاتۋو پىۋەندىتان پىۋە دەكات. ھەۋتۋىيەك ۋەيلان لەمال ناچنە دەرەۋە و تەنانەت بۇ تۋالتىش نارۋن! لاي تەلەفونەكە دانەنیشن... و چاۋەپى دەكەن. كى تەلەفون دەكات؟ ھەموو كەس بىجگە لە! ئايا ھىچ كات پىۋىستى زەرورتان بە فروشتىنى ئۇتۇمبىل، خانوو و... بوۋە؟ چەند كەسى كىرىارتان پەيدا كىردۋە؟ ھىچ، نىرخەكانتان كەم كىردۋتەۋە. ئايا ھىچ كەس بايەخى پى دا؟ ھىچ كات! بۇ لاي ھەر فروشىارىك بىرۋن جيا لەۋەي كە تەيارە يان تايت بىفروشىت،

ھەر ئەم چىرۆكەي لى دەيىستىن. ناھۆمىدى مۇرۇق بەرەو گىژاۋى
 لەناوچوون دەكىشىت و ھەرچەندە نىگەرانتىر بن، خەلكى كەمتر دەكىن.
 كاتىك كە لە رىستۇرانىك دانىشتوون و بۇ خواردن بەپەلەن چى روو
 ئەدات؟ راسپاردەكەتان ون دەيىت! خودى من ياساى پەيوەستەيى لە
 فەرۆكەخانەدا فېربووم. من بۇ ناساندنى كىتەبەكانم سەفەرى زۆرم بۇ
 شوپنە جىاوازەكانى جىهان ئەنجام داوە. ئەم سەفەرەنە شەش ھەوتو
 تا چوار مانگى دەخاياند و تا ئەم دوايىيەنەش لەبەر ئەوھى كە
 ھاوسەرەكەم، جولى، سەرقالى ئىشى خۆى بوو، بەزۆرى بە تەنھا
 سەفەرم دەكرد، زۆربەى كات لە سەدجار نەوەدونۆى بەبى ماتل بوون
 ئەنجام دەدرا، بەلام ئەو يەكجارەى كە منى بە مال و ھاوسەرەكەم
 دەگەياند ھاوسەرىك كە بىتاقەت و نىگەرانى بووم بەردەوام بە چوار
 كاترەمىر ماتل بوونەو بەپىو دەچو!

لە كۆتايى دوايىن سەفەرم دا بۇ ئەمريكاي باكوور، بېرىارمان دا كە لە
 سانفرانسىسكو دا يەكتر بېيىن. جولى لە ئوسترالياو گەيشتە
 سانفرانسىسكو لە حالىكدا كە من ھىشتا لە پورتلەند بووم. ئەم جۆرە
 دواكەوتنەنە ئەوئەندە لام ئاسايى بوو كە راستەوخۇ دەچووم بۇ بەشى
 پرسگە و پرسىارم دەكرد: "تەيارەى كاترەمىر شەش بۇ سانفرانسىسكو
 چەند كاترەمىر دواكەويىت؟" بەرپرسى بەشەكە دەيوت: "دواكەوتنى
 نىيە!"

"دواكەوتنى نىيە؟" ئەوئەندە ھەپەسا بووم كە ئەوئەندەى نەمابوو خۆم
 ھەلدەمە سەر كورسىيەكەى و لەباوەشى بگرم، بەلام ئەو يەكسەر
 درىژەى بەقسەكەى دا و وتى: "ئەتەويىت بزانىت كە بۇچى
 دواناكەويىت؟ چونكە لەبەرەتدا ھەلوەشاوئەو" كاترەمىر دەونيوى

شەو بوو كە تۈانيم كورسيەك لە تەيارەيەك كە بۇ (سن خوزە) دەپۆشت
پەيدا بكم و لەويۆە بە پاس بۇ سانفرانسيسكو بپۆم و لەئەنجامدا
كاترژمير چواری بەيانی بگەمە ھۆتيلەكەى جولى - ھەوت كاترژمير
دواكەتن!

ھەركات بە ناھۆمىديەو تووشى مەسەلەيەك دەبين و يان پەيوەستەيى
عاتيفى و بەھەستەو بەرامبەر بە رووداويك پەيدا دەكەين، ديواريك لە
بەرامبەريدا درووست دەكەين. بەلام ئەو ديو پۆلەكە چيە؟ ئەگەر
كەسيك ئارامى خۆى پياريزيت ھەموو شتيك چارەسەر دەبيت!

ماوہى ساليك و شەش مانگە ھيچ ھاوپرێيەكتان لەلا نەبوو و ئیستا
ناھوميد و نىگەرەنن. ماوہيەك تىپەر دەبيت و بى خەيال دەبن و
بەخۆتان دەلین: "من پيويستم بە ھاوپرێ نىيە، بە تەنھاييش دەتوانم
بەختەوەر بم." و لەناكاو سەروچاوى نوى لە ھەموو لاىەكەو
دەردەكەويت. لەوانەيە "موناقلشە كردن" باشترين نموونە بيت لەم
بوارەدا: كاتى بريار ئەدەن باوہرى كەسيك بگۆرن چى روو ئەدات؟ ئايا
باوہرەكەى دەگۆریت؟ نە تا ئەو كاتەى كە ئيوە زىندوون. بەلام ئەگەر
زەختى لينەكەن بەزۆرى روو ئەدات كە ئەو خۆى بەرەو باوہرەكانتان
دیت. ھەركات نىگەرەن و چاوہروانى شتيكى بين بۆنموونە تەلەفونيكى
تايبەتى، سەرکەوتن، سوپاسگوزارى بەرپرس و لە دەوروبەرى
خۆماندا ھيزيك درووست دەكەين كە ئەگەرى روودانى ئەو شتە لەناو
دەبات.

نەبوونی پەيوەستەیی بەجی ھۆگر نەبوون

پەيوەستە نەبوون بە مانای ھۆگر بوون نىيە، لەوانە يە بەرامبەر بە شتێك پەيوەستە نەيىن و لەم حالەشدا زۆر ھۆگرى بىن. مەوقە بەردەوام و ناپەيوەستەكان بەباشى دەزانن كە ھەول و چۆنيەتى، لەئەنجامدا بە پاداشت دەگات. ئەوان دەليين: "ئەگەر ئەمجارە براوە نەبم لەوانە يە جارى داماتوو يان جارى دواى ئەو بەتەئكىد براوە دەبم."

وايدانين كە خۆبەخشی وەرگرتنى ئيشيكي نوێ بوون. ئيشەكەتان خوش دەويت و ئامادەشن. رەشنووسى چاوپيکەوتنەكە دەنووسن و چەندجار لەبەر ئاوينە تەدریب دەكەن. تەنانەت پيلاوى نوێ لەپي دەكەن و قریشتان چاك دەكەن. پيش لەكاتى ديارىكراو دەگەنە شوينى مەبەست و ھەموو پرسىيارەكان بە باشترین شيو وەلام ئەدەنەو. دواتر چى؟ دەگەرپينەو بۆ مائەو و ژيانى ئاسايى دەست پيەكەنەو. لەچەند خولى ديكە دا ناوونوس دەكەن و بۆ چاوپيکەوتنەكانى دواتر خوتان ئامادە دەكەن. ئەگەر لەكۆمپانيای يەكەم دا وەرگيران كە چ باشتر! بەلام ئەگەر وەرنەگيران دووبارە ژيان لە رەوتى ئاسايى خوێ دا دريژەى ھەيە.

ئەو مەوقانەى كە ھۆگر نين، دەليين: "كى بايەخ ئەدات؟" بۆچى خۆم تووشى زەحمەت بكەم؟" بى ھوميدەكان دەليين: "ئەگەر ئەو ئيشەم دەست نەكەويت، دەمرم!" بەلام ناپەيوەستە بەردەوامەكان دەليين: "بەھەر شيوازيك بيت ئيشيک پەيدا دەكەم و بۆشم گرنگ نىيە كە ئەم مەسەلە چەندە كات دەخايەنييت."

پەيوەستەيى بە پارە

"تەنھا كەسانىڭ كە زياتر لە دەولەمەندەكان بىر لە پارە دەكەنەو
ھەژارەكانن.

((ئوسكار وايلد))

پەيوەستەيى، يان بەوتەي بوداكان "چىڭ فرىندان" بە روونى پيشانى
ئەدات كە بۇچى خەلكى تا ئەم رادەيە لە ھەولنى وەدەستەينان پارە
دان. لەو بوارەو كە پارە، ئامرازىكە بۇ مانەو و ھىمايەكەش
بەنیشانەي سەر كەوتوويى، زۆربەي ئىمە زۆر پەيوەستەين بە پارەو
ئەگەر تەننەت ئىنكارىشى بكەين.

بەلام بەداخەو چىنۇكى بۇ پارە پەيداكردن، ھەموو شتىك لەناو دەبات.
بەزۆرى رووبەرووي بوونەو دى عاتىفى لەگەل ھەر شتىكدا دەبىتە ھۆي
ئەو دى كە كەمتر زال بىن بەسەر ئەو شتەدا و چونكە زۆربەي مۇقەكان
لە بەرامبەر پارەدا، زۆر عاتىفى ھەلس و كەوت دەكەن، ئاشكرايە كە ھىچ
كونترول و زال بوونىكىان بەسەر خۇدا نىيە.

ھۆكارى سەرەكى دەولەمەندتر بوونى دەولەمەندەكان، نەبوونى
پەيوەستەيى ئەوانە بە پارەو. ئەوان ئەوئەندە بايەخ بە پارە نادەن.
كاتىك كە پارەتان نىيە سەرەتا دەبىت ئەوئەندە ئاسوودە بن كە بتوانن
و دەستى بەينن و كاتىك كە بەدەستتان ھىئا ئەوئەندە ئاسايى بن كە
بتوانن بەشىكى بپارىزن و ھاوكات باوەر تان ھەبىت كە پارەيەكى زۆرتر
لەرى دايە. دەولەمەندەكان و ھەژارەكان دوو روانگەي جياوازيان
بەرامبەر بە پارە ھەيە. ھەژارەكان ئاوات دەكەن كە پارەيەك و دەست
بەينن و دەولەمەندەكان بەو دى ئيمانان ھەيە كە بەدەستى دىنن.

چۈن دوتوانم هاوكلات له گهل ناھوميدى دا، له ناھوميدبوون خۇپايرىزم؟

قەت نەكەونە داوى وتنى ئەم دېرە: "من بۇ بەختەوەر بوون پيويستم بە
..... ھەيە." بەشيۋەى گشتى بۇ ئەنجام دانى ھەر ئىشئىك، ئاسوودە
بن! ئەگەر لەكاتى فروشتنى كەمپيوتەردا، ئاواتەخوۋى پلەيەكى بەرزتر
يان چاۋەپى تەلەفونىك دەكەن، ئەگەر بەدوى مىرددا دەگەرپىن يان
چاۋەپى ۋەرگرتنى فاكٹور دەكەن، لەھەموو حالئىكدا ئاسوودە بن! ھەر
كارىكتان بۇ دەكرىت بىكەن و دواتر بەخۇتان بلىن: "من بۇ بەختەوەر
بوون پيويستم بە نىە." لەبىرى بکەن و درىژە بە ريگاكتان بدەن.
دەبينن كە لە زۆربەى مەسەلەكاندا ئەنجامى دلويستى ئىۋە روو ئەدات.

كورتەى وتە

مروۋ لە ئاستەكانى جەستەيى و دەرونى دا لەگهل ياسا سروشتىەكان
بەرەۋپوۋە. سروشت، ناھوميدى ناناسىت! سروشت لە گەران دايە
بەدوى ھاوسەنگى دا و ناھوميدى و ھاوسەنگى قەت لە
چوارچىۋەيەكدا ناگونجىن. ژيان نابىت مشت و مريكى بيكوتايى بىت.
بەيلن ھەر شتىك جوولەى ئاسايى خوى بېرىت. ئەمە، بى لايەنى نىيە و
ناچارى و زۆرىش نىيە. ئىۋە دوتوانن بلىن: "من تىناگەم كە ئەم
بنەمايانە چۈن كار دەكەن!" بۇچى ئىۋە دەزانن كە ھىزى راكىشانى
زەوى چۈن كار دەكات؟ ئەۋەى كە ئىمە دەبىت لە ژيان دا ئەنجامى
بدەين كەك ۋەرگرتنە لەم بنەمايانە. پيويست ناكات لىيان بگەين.

بەخشىن

ئەگەر شتىكت ئەتەوئىت، ئەو شتە بىبەخشە! گەوجانەيە، وانىيە؟ بەلام
حەقىقەت ئەوئەيە كە بۇ بەدەستەينانى زىياترى ھەر شتىك، دەبى بەشيك
لەو شتە بىبەخشىن. كەشاۋەرزىك كە دانگەلىكى زىياترى دەوئىت، دەبى
بەشيك لە دانەكانى خۇي بەزەۋى بىبەخشىت. كاتى پىكەنىنى
كەسىكتان ئەوئىت دەبى پىكەنىنى خۇتان ھەدىە بكەن. ئەگەر عەشقتان
دەوئىت دەبى عەشق بكەن. ئەگەر يارمەتى كەسانى دىكەتان دەوئىت
دەبى يارمەتيان بدەن. ئەگەر ئەتانەوئىت مشت بخۇن؟ دەبى مشت لە
كەسىك بدەن و ئەگەر ئەتانەوئىت كە خەلك پارەتان بدەنى؟ بەشيك لە
پارەكانتان بدەنى بە كەسانى تر.

لەمبارەيەۋە بىر بكەنەۋە. ئەگەر پەيۋەستەيى ھۇكارە بۇ دواكەۋتنى
رووداۋەي چاكەكان لە ژياندا دژى ئەم بابەتەش سەبارەت بە نەبوۋنى
پەيۋەستەيى درووست دەبىت و نەبوۋنى پەيۋەستەيى بەماناي ئەۋەيە
كە بەشيك لەو شتانەي كە بۇمان گرنگن، بىبەخشىن. تەئكىد بن ھەر
شتىك بىبەخشىن بەرەۋ لاي ئىۋە دەگەرئىتەۋە.

كۆمەلى كەس بە من دەلئىن: "من ھەموو ژيانم داۋە و لەبەرەمبەرىدا ھىچ
شتىكم وەدەست نەھىناۋە." من وانا زانم كە ئەم جۈرە كەسانە ھىچ
شتىكيان بەخشىبىت ئەۋانە دان وستانيان كردوۋە و ئەمە، زۇر
جىاۋازە.

ئەنجامى دەۋلەمەندە دەستكورتە پىرەكان كە قەت شتىكيان بەكەسىك
نەبەخشىۋە چىيە؟ تا ئىستا چەند جار لەم چىرۇكانەتان بىستۋە:

"پیره پیاویکی دەستکورتی دەلەدز که خواردنی نانی وشک بوو له
حالیکیدا مرد که یەک ملیون دۆلاری له ژێر قەرەوێله کهیدا شار دبوووه."
ئێستا ئەو پرسیاره گەڵاڵه دەکریت که "ئەگەر وەدەستەینانی پارە
پێویستی بە بەخشین هەیه، ئەم پیره پیاوه چۆن بێئەوهی بەخشینی
هەبێت بەم سامانه گەشتوو؟"

مەسەله لیڤه دایه که چەندایهتی حیسابی بانکی هیچ کەسیک پێوانە
ریژە و فراوانی ژیاانی نییه. ریژە و فراوانی ئەو شتەیه که له جوولە
ژیااندا دەسوڤێت. بەختەوه‌ری و خوشبەختی، جوولە‌ی هەتا هەتایی
"بەخشین و وەدەستەینان" ه. ئەگەر له بانکەکانی سویس دا، پارەیه‌کی
زۆرتان هەبێت و کەلکی لی وەر نه‌گرن، ئەم سەرمايه قەت ئێوه
دەولە‌مەند ناکات. بە بۆچوونی یاسایی، ئەم سەرمايه هی ئێوه‌یه بە‌لام
حەقیقەت ئەوه‌یه که ئێوه له بەرامبەریدا هیچ شتی‌کتان دەست ناکەوێت
و ئەم پارەیه، رێک وەک ئەوه‌ی که هی کەسیکی دیکه بێت، هیچ دەردێک
له‌ئێوه دەرمان ناکات. که‌وايه یاسای بەخشین و بە‌دەستەینان تە‌نانه‌ت
لیڤه‌شدا راسته.

کورتە‌ی وتە

رێگا و جووری بە‌خشین، بە‌خشینی چاوه‌پوان نه‌کراوه بو بە‌رامبەر.
ئەگەر له بە‌رامبەر ئەو شتە‌ی که دە‌یبه‌خشن چاوه‌پروانیه‌کتان هەبێت

لەپراستیدا پەيوەستەن بەو پاداشتەو و کاتیك كە پەيوەستە بن
رووداویکی تایبەت روو نادات.
ئایا دەبی لە دارایی و سەرمايە مادییەکانی خۆمان چیژبەین؟
بیگومان! بەلام سەرەتا قەناعەت بەو بەکن کە ئیوہ خواوەنی بن و نە
بەپیچەوانەوہ.

پەيوەستەیی بە خوشەوێست

سەرچاوەی خەم و پەژارە، مەیلە.

((بودا))

ئەسرین بە ناھومییدی و بیقەراریەو بەدوی پیاویکدا دەگەریت کە
خوشەوێستی لەگەڵ و ستایشی بکات. ئایا ھومییدیک بۆ دۆزینەوہی
ئەم پیاوہ روو ئەدات؟ ئەوہندە نە. یەکەم ئەوہی کە بیقەراری ئەو
ھەموو پیاوہکان بەرەو دوا دەبات و دووھەم ئەسرین بە بیقراری و
ناھومییدیەو ناتوانیت کەسیکی دلفرین بیت.

یادگار بە ھاوسەرەکە دەلیت: "من پیویستم بە تۆ ھەییە و بۆ تۆ
ناتوانم ژیان بکەم." بەلام ئەمە عەشق نییە، برسییەتیە. ئیوہ ناتوانن
لەیەک کاتدا کەسیکتان خوش و بویت و بیسەبەرانەش پیویستتان پیی
ھەبیت.

عاشقی حەقیقی کەسیکە کە خوشەوێستەکە ی ئازاد بەیلت بۆئەوہی
رەھا بیت (خوی بیت)، بۆ ئەوہی ھەرچیک کە خوی ئەیەویت، بیت و

له ههر كوى كه خوى ديه ویت. له عه شقدا، ناچارى نیه. مانای عشق
ئىجازه دانه به هه لباردن خۆشه وىست. لیره شدا باس له نه بوونى
په یوه سته ییه. بۆ ئه وهى كه سىك یان شتىك به دهست بهینیت، ره های
بكه.

په یوه سته یی و رق

تاكاتىك كه شتىك قبول نه كهین ناتوانین بیگۆرین.

((كارل یونگ))

رق، شتىكى باش نیه. كاتىك رقمان له شتىك بیټ به شیوه یه نادیار
په یوه ندىمان پیوه ده بیټ و ئهم په یوه ندىیه، ده بیټه هوى مانه وهى
بابه تی رق لى بوون.

نمونه: وايدانیڼ كه قهرزارن و ره قتانه له قهرزارى. بهم هه ل و مه رجه وه
باشتر كردنى بارى ئابورى، كاریكى ئاسان نیه. ئیوه وزه یه كى زۆر
سهرقى نیشان دانی رق له قهرزارى ده كهین: "من له جیدا ده كۆتم"، "من
خنكاوم" و به لām رینگای چوونه دهره وه له قهرز و قهرزارى نه وه یه
كه حه قیقه ت قبول بكهین و به بی ئاژاوه و نیگه رانی، رینگایه ك بۆ
چوونه دهره وه بدۆزینه وه. قبول كردنى حه قیقه تی هه بوو ب مانای
"ته سلیم بوون" نیه به لكوو به مانای تیگه یشنه له حه قیقه ت.

نمونه: تا ئه و كاته ی كه قه له و بوونمان وه كوو حه قیقه تىك قبول
ناكهین یان به زۆرى قه له و بوونمان ئینكار ده كهین و یان نه وهى كه

بەھۇي قەلەو بوونمانەو خۇمان لۆمە دەكەين. وە لە ھەردوو ھالەتدا،
قەلەو دەمىننەو. كەم كەردنەو كىش لە كاتىكەو دەست پىدەكات
كە قەلەوي خۇمان قبول كەردىت.

بە تووپە بوون و شەپ كەردن، ھىچتان بۇ ناكەيت. بۇ زال بوون بەسەر
شتىكدا كە خوشتان ناويت، سەرەتا دەبى لەجىي خۇپاگرى كەردن،
قبولى بکەن و ئەوجار شتىكى پۆزەتيف لەجىي دابنىن.

بیر له هه رچی بکه نه وه
به رینی ده که ن
که وایه
به و شته ی که دلویستی ئی وه یه، بیر بکه نه وه.

بەشى پىنچەم

بۇچى پۈزەتتىڭ بىرىكەينەۋە؟

بىرىكەنەۋە پۈزەتتىڭ چۈن ئىۋە بەزەمىرى بىناگاي

ئىۋە ئەدات؟

بەرھەمى بىرىكەنەۋە، بەدەستەينانى ئەنجامە.

بۇچى پۈزەتتىڭ بىرىكەينەۋە؟

وايىنا بىكەن كە سوارى جىمبۇجىتن و لەسەر ئاسمانى ئەوروپا لەفرىن
دان كە لەناكاو يەككە لە مەكىنەكان لە بالەكە دەكنرىتەۋە و
دادەكەۋىت. خەزەكەن فرۆكەۋان چ دژكرد، ۋە يەكە ھەبىت؟ خەزەكەن
بلىت: "ئارام بن و پىشتىنى نەجات بېسەن، ئىمە ھاۋسەنگى خۇمان
لەدەست داۋە بەلام بىگومان رىگايەك بۇ نەتقەۋە پەيدا دەكەين؟" يان
ئەتەنەۋىت فرۆكەۋان بە پەشۇكاۋىيەۋە بىت، و ھاۋار بىكات: "ھەموومان
دەكوژىين! ھەموومان دەكوژىين! بەپاي ئىۋە كامەيان دەتوانىت ئىۋە
بە سەلامەتى لەسەر زەۋى بىشىنىتەۋە؟

ئىستى بىر لە ژيانى رۇژانەى خۇتان بىكەنەۋە، شۈينىك كە خۇدى خۇتانى
شۇفىرن. بەكامە روۋبەروو بوۋنەۋەۋە لەچارەسەر كردنى كىشەكانتاند

سەرکەوتوو دەبن: "بېگومان رېگايەك پەيدا دەكەين" يان "هەموومان دەكوژيڻ؟" ئەمە گرنگترين تايبمەتمەندى پۆزەتېقى تېفكرىنە. تېفكرىنى پۆزەتېق، هېچ گەرەنتىەك بە ئىو نادات بەلام ھەلومەرچىك دەپرخسېنىت كە لە ئەوپەر تواناي خوتان كەلك وەربگرن. تەركىز كىردنى دۇراوەكان بەردەوام لەسەر "ھەرگىزنايىت" بەلام ئەوھى پۆزەتېق بىردەكاتەو بە "بوون" تىدەفكرىت و بە تەركىز كىردن لەسەر "بزون" دكانە كە ھەر شتىك بە حەقىقەت دەگەيەنىت.

بىركردنەوھى پۆزەتېق چۆن شىو بە زەمىرى بىئاگاي ئىو ئەدات؟

زەمىرى بىئاگاي ئىمە، كۆكراوھىەكە لە ھەموو بىركردنەوھىكانى ئىمە و باوترين بىركردنەوھىكانى ئىمە، بەھىزترين ھەلس و كەوتە بىئاگاكاني ئىمە بەرھەم دىنىت.

بۆ تىگەيشتتنى زياتر لە "بىركردنەوھى پۆزەتېق" سەرەتا پيۆستە زەمىرى ناھوشيار بناسين: وينايبكەن كە مېشكى ئىو وەكوو گويىزىكى گەرە دابەش كراو بەدوو كەرتى سەرەوھ و ژىرەوھ. بەشى سەرەوھ كە لەراستىدا زەمىرى ھوشيارى ئىوھىە لە بىركردنەوھ و تىپوانىنەكانتانی رۆژانەتان پىكھاتووھ و كەرتى ژىرەوھ ھەر ئەو زەمىرە ناھوشيارەيە. زەمىرى ناھوشيارى مرقىش پىكھاتووھ لە ئەو بەرنامانەى كە لە سەرەتاي لەدايكبوونەوھ لەگەلیدا بوون، وەكوو ھەناسەدان و خواردن و كۆمەلەك بەرنامەى دىكە كە لە لايەن خودى كەسەكەوھ درووست كراون وەكوو بەرگا رۆيشتن و قسەكردن.

ئىستا وايدانين كە ئەتانەويت فيرى شوفىرى بن. ھەركات لە تاسەيەك
 نزيك زەبنەوہ بيريكي ھوشيارانە لە بەشى سەرۋەي مېشكدا ئەكتيف
 دەيت: "قاچى راستت بەرز بکەرەوہ و بەھيۋاشى بەرەو لاي چەپ ۱۲
 س بيجوولينە و قاچت لەسەر ستۆپ دانى." بە دووپات كىرنەوہى ئەم
 بىرە ھوشيارانە دواي ماوہى چەند مانگ بەرنامەيەكى ئۆتوماتيك لە
 مېشكى ئىۋەدا دروست دەيت كە تواناي ئەوہ بە ئىۋە ئەدات كە بەبى
 بىركىرنەوہ، ستۆپ بکەن. بەرنامەي ستۆپ كىرن لە بەشى ژىرەوہى
 مېشكى ئىۋەدا واتە زەمىرى ناھوشيار ريشەي داکوتاوہ و ئىستا ئىۋە
 بەرنامەيەكى ناھوشيارى نويتان ھەيە.

بەمىشۋەيەيە كە شوفىرە بەئەزمونەكان، ماوہى چەندىن كاترئىر
 شوفىرى دەكەن و كاتى دەگەنە شوينى مەبەست لە بنەرەتدا شوفىرى
 ۋەبىرناھىننەوہ. ھۆكار ئەوہيە كە زەمىرى ناھوشيار ھەموو ئىشەكانى
 ئەنجام داوہ. ھەموو بيريكي ھوشيارانە بەھۆي دووپات بوونەوہە لە
 ماوہيەك دەيتە بەرنامەيەك.

ئىستا وايدانين كە ئىۋە بىركىرنەوہيەكى ھوشيارانە ۋەكوو "من
 بەردەوام ئىفلاس" تان لە ماوہى چەندىن سالد لە مېشكتاندا دووپات
 كىرديتەوہ. ئايا دەزانن كە چىتان كىردوۋە؟ ئىۋە بەرنامەيەكى
 ئۆتوماتيكيتان لە مېشكتاندا دروست كىردوۋە كە تەنات بەبى
 پىويستى بە بىركىرنەوہى ئىۋە، ئىشەكەي خۇي ئەنجام ئەدات.
 بەواتايەكى دىكە، بەبى بچوكتىن ھەوليكي ھوشيارانە، خۇتان
 ئىفلاس كىردوۋە. ئىستا ئەم مەسەلەيە چۇن لەگەل بىركىرنەوہى
 پۈزەتيف رىدەكەويت؟ ناسانە. لە مېشكى مۇقدا رۇژانە نزيكەي
 پەنجاھەزار بىر گوزەر دەكات و سەبارەت بە زۇربەي مۇقەكان ئەم

بیرکردنەوانە، بەزۆری بیرکردنەوێ نەگەتیقن: "خەریکە قەلەو دەبم!
 مێشکم لاوازە. ناتوانم قەرزەکانم بدەمەو! هیچ ئیشیک لە ژيانى مندا
 بەباشى بەرپۆەناچیت." بەم بیرکردنەوێ نەگەتیقنەو، چاوەروانى چ
 هەلس وکەوتیکى ناھوشیار دەکەین؟ زۆر ئاشکرایە: هەلس وکەوتى
 نەگەتیق، ئەو هەلس وکەوتانەى کە ژيان و تەندروستى ئیمە، تەنانەت
 بەبى ئەوێ بیرمان لى کردبیتەو بەرەو لەناوچوون دەبات.
 خەلکى بەسەر سوپمانەو پرسیار دەکەن کە بۆچى دەبى ئیشى ئیمە بە
 ئیفلەس بوون کۆتایى پى بێت وە بەراستى نازانن کە خودى ئەوان بە
 دووپات کردنەوێ بیرکردنەوێ روخینەرەکانیان ھۆکارى بەدەختى
 خۆیانن. رێک وەك ئەوێ کە دەتوانن خۆمان بۆ شۆفیری بى
 بیرکردنەوێ بەرنامەریزى بکەین، دەشتوانن بەرنامە بەخۆمان بدەین کە
 بەپى ئەوانە و بەبى پێویستى بە بیرکردنەوێ دووبارە، بەردەوام
 دواکەوین، بەردەوام ئیفلەس بین، بەردەوام بە بەدبەختى و نەبوونیەو
 ژيان بکەین و ... دواتر دائەنیشین و ھەموو ئەمانە بە چارەنووس و
 خوا دەزانن.

بەلام بەشى سەرنج راکیشى رووداوەکە لێرە داوە. بەپى ئەو ناسینەى
 کە لە چاویلکردنەکانى زەمیری ھوشیار و دەستان ھیناوە، ئیستا ئیتر
 ناچارین کە دۆراو بمیننەو. داھاتووی ئیو بەستراوە بە بیرکردنەو
 ھوشیارەکانتانەو. کاتى بەسەر مێشکتاندا زال بن و بیرکردنەوێ
 ھوشیار بیننە ژێرکیفی خۆتان بەرنامە ناھوشیارە دلوێستەکانى
 خۆتان دروست دەکەن. رێک وەك ئەوێ کە دەتوانن هەلس وکەوتى
 ناھوشیارى "شۆفیر"ى لە خۆتاندا دروست بکەن ئاوەھاش دەتوانن

هەلس وکەوتی ناھوشیار بۆ "سەکەوتووتر ژیان" دروست بکەن. بەلام
 پێویستی ئەم کارە، بیرکردنەوێی نەزم پێدراوێ ... وە ماوێەک کات.
 ئێستا یادگار لەبەرچاو بگرن کە پاش و تارخوینیەکی بەھێز، خوێ
 ئامادە پۆزەتیف بیرکردنەوێ کردووە. یادگار دەلیت: "من دەمەوێت
 ژیانم بگۆرم!" ئەو بەرلە نانی بەیانی ئامانجەکانی لەسەر کاغەز
 دەنووسی. "چوونەسەرەوێ پلە و پایە، کپینی رۆزێلرۆیز، کپینی
" دەکاتە بیرکردنەوێ رووخینەر و ئاسایی خوێ. لەکوێی
 حەوتوودا یادگار دەلیت: "واھەست ناکەم کە بەم بیرکردنەوێ
 پۆزەتیفەوێ هیچ شتێک بەرەوپێش ببەم!"

لەوانە یادگار لە چل و هەشت هەزار بیرکردنەوێ نیگەتیفی رۆژانە
 گەشتبێتە چل و حەوت هەزار پێنسەد بیرکردنەوێ نیگەتیف، بەلام ئەو
 چاوەروان دەکات بەم گەشە کردنە هەست پێنەکراوێ لە بلیت شانسی
 براوێ بێت، نەخۆشیەکە ی چاک بێتەوێ و شەر و مەرافیعە مألەوێ
 کوێایی پێ بێت. بەیەک رۆژ بیرکردنەوێ نیگەتیف، ناتوانن چاوەروانی
 موەجیزە بکەن. پەرەردە کردنی میشتک وەکوو پەرەردە کردنی
 جەستە. بە بیست جار "هەلسەودانیشتە" و هەلەاتن بۆ بەر ئاوینە
 هیچ گۆرانیێک لە بارودۆخی جەستەیی خۆتاندا نابینن. هەربەمشێوێش
 بە بیست و چوار کاترێمیر بیرکردنەوێ پۆزەتیف، هیچ گۆرانیێک لە
 ئێودا دروست نابێت. بەلام ئەگەر بتوانن بۆ ماوێ چەند مانگ ئەم
 رەوتە درێژە بدەن، ئاگاداری گۆرانی گەورە لە ژیاقتاندا دەبن.
 خاوینکردنەوێ میشتک لە بیرکردنەوێ نیگەتیفەکان، کاریکی گەورە یە کە
 لە هەموو تەمەندا دەبێ خەریکی بین. وە ئەم ئەرکیکی دژوارە چونکە

بەزۆرى لە قەيرانى بىرکردنەو نەگەتییەكانىشدا نازانين كە تووشى ئەم
بىرکردنەوانەين.

ئەگەر ئەتانەوئىت بىرکردنەوئى خۇتان مىراتى بکەنەو سەيرىكى
ژياننەن بکەن. دارايى و سامان و بەختەوئى، چۆنەتى
هەلس وکەوتقان بەرامبەر بە خەلکى و تەنانەت تەندروستىتان، ئاوينەى
باوترين بىرکردنەوئى هوشيارەکانى ئىوئە.

بەرھەمى بىرکردنەوئى، بەدەستەينانى ئە نجامە

ئەگەر شتەك لە ژيانى ئىوئە دايە كە ناتانەوئىت، وازلە نىگەرەنەكانتان
بەينەن و ئىتر باسى مەكەن! لەبەر ئەوئى ئەو وزەيەى كە لەم
نىگەرەنەكانەدا سەرفى دەكەن دەبەيتە هۆكارىك بۆ مانەوئى ئەم بابەتە.
ئەگەر هاوسەرەكەتان بگەرەيتەوئى بۆ مائەوئى و بەدوى بيانوويەكدا
بگەرەيت بۆ موناقتەكەردن و ئىوئە خۇتانى لى لايدەن، چى روو ئەدات؟
ئەو ناتوانەيت بەتەنەيى شەر بکات!

هەرکات نىگەرەنە مەسەلەيەك بىن و تەنانەت بىريشى لى بکەنەوئى،
خەلکانى تر بەبى هېچ شتەك و دەستانەك سەبارەت بەهەر ئەو بابەتە
قەسە دەكەن. ئەم بابەتە لەسەردەمى مەندالى زۆر سەرنجى مەنى
راکەيشابوو. هېچکات نەمدەتوانى تەيگەم لەوئى كە هەرکات مەن
جگەرەکانى باوكم دەکەيشا بۆچى دايكم کاتى نووستن مەنى ماچ دەکرد!
ئەگەر ئەتانەوئىت نىگەرەنەكانەت بەبا و لەناو بچن بەراستى و لەقولاى
دەوئە بى خەيال بەپيشەتان بکەن. ئەم بابەتە، ئىمە بەرەو بئەمايەكى
دیکە رينوينى دەکات....

كاتيك بهرامبه ر به مهسه له يهك بى خه يال ده بن و وازى
ليدينن نه و مهسه له ش واز له ئيوه دينيت.

كاتيك كه له حاله تى بهرگرى دان خه لكى هيرش ده كه ن. بوچى؟ چونكه
ئيمه تنها كاتيك بهرگرى ده كه ين كه له پله و شويى خومان گومانمان
هه ييت. به راستى!

نمونه - وايدانين هاوسيكه تان تومه تى كه و كه بى بوونى خستوته
پالتان. ئايا ئيوه شله ژاو و به په له سه باره ت به گيانله به ره ئاسمانيه كان
له گه ل نه ودا مونا قشه ده كه ن؟ نه. ئيوه ده زانن كه كه و كه بى نين كه وايه
له وانه يه به س پيى پيى كه نن.

نمونه - وايدانين كه له فه رمانگه كه ي ئيوه دا پروپاگنده ي بى ئهساس
دژ به ئيوه بلا و بووه ته وه.

ئه گه ر ئيوه بو سه لماندى بى تاوانى خوتان و تارخوينى بو
هاوكاره كانتان ريى خه ن، ئه م ئاوره گه شتر ده كه نه وه. ريگاي نه وه يه كه
هه موو شته كان به نه بيس تراو بزائن. ده بينن كه هه موو شته كان زور
به زووى له بير ده كريت. ئايا قسه ي من نه وه يه كه داكوكى له خوتان
مه كه ن؟ نه! من ده ليم چونكه خومان ده خوينه وه و ره خنه ده گرين و
هات و هاوار ده كه ين، مه سه له كه تازه ده هيلنه وه.

له بيرم دى كه له يه كيى له روژه كانى ده يه ي ۱۹۶۰ دا له ته له فزيونه وه
سه يرى خويشاندانه كانى خه لكم ده كرد. پرسى ارم له باوكم كرد:
"بوچى ئه م خه لكه به مشت وشه ق به ربوونه ته يه كترى؟" وه باوكم
وتى: "بو نه وه ي داواى ناشتى ده كه ن!"

بۇ ئاشتى شەپ مەكەن، بۇ ئاشتى، لەسەر ئاشتى تەركىز بىكەن.

كورتەى وتە

ئەگەر ئىيانى خۇتان بىكەن بە بەرەيەكى يەكگرتوو بەرامبەر بە جىهان،
ھەر شتىك كە لە بەرامبەر خۇتان داتانناو، گەرە و گەرەترى دەكەن.

ئىمە بىر يار ئەدەين كە چۇن سەيرى خەلگى بىكەين

يادگار و سارا بۇ يەكەمجار پاش بەيەك گەشتىيان (زەواج) خواردنى
ئىوارە لە رىستورانىك دەخۇن. يادگار پىداگرە بۇ تىپەر كردنى كاتىكى
خۇش، سارا زەلاتەكە دەپژىنىتە سەر جەلەكانى و يادگار دەلىت: "بەئە
يارمەتت بدم خاوينى بىكەيتەو،" سارا كىلى مائەو و ن دەكات و
يادگار دەلىت: ئەمە ئىشى ھەموو رۇژىكى مە!"

پاش سى سال يادگار و سارا بۇ خواردنى ئىوارە دەچن بۇ رىستورانىك
و يادگار دەلىت: "تۆتەمەول ناكىيت!" سارا كىلى مائەو و ن
دەكات و يادگار دەلىت: "ئاي كە بى مىشكى!"

مروڭەكان وەك يەك، بارودۇخ ھەمان بارودۇخ، روانگەى جىاوازا ئىمە
بىر يار ئەدەين كە چۇن سەيرى خەلگى بىكەين. كاتىك ئەمانەوئىت
كەسىكمان خۇش بوئىت دەتوانىن زۇر بەسەبر و بەتەمەول بىن و كاتىك
بىر يار ئەدەين كە لە كەسەكان دلىگەرەن بىن لە ھەلەكانىان ورد
دەبىنەو. جۇرى ھەستىك كە بەرامبەر بە خەلگى ھەمانە پەيوەست
نىيە بە شىو ھەلس و كەوتى ئەوانەو بەلكو پەيوەندى بە روانگەى
خۇمان ھەيە. زۇربەى كەسەكان، زۇرتىن كاتى خۇيان بۇ دۇزىنەو

عەيبى خەلكى دىكە تەرخان دەكەن و كەمتر سەرنج ئەدەنە چاكى
 ئەوان. سارا دوو پىرستى جىاوازى سەبارەت بە تايبەتمەندىەكانى
 يادگار ئامادە كردوو. لە پىرستى كورتى يەكەم دا، ئەو بەنیشانى
 ھاسەر بوونى يادگار، بەكورتى گەپاوە بۆ عەيبەكانى و لە پىرستى
 دووھەم دا، بەنیشانى بىوژن بوونى، باسى لە تايبەتمەندى و خووە
 چاكەكانى يادگار دەكات، تايبەتمەندىگەلىك وەكوو: دەست ئاوەلايى،
 مېھرەبانى، گالتەجاپى و بەلام سەير لىرەدايە كە ھەموو كاتى
 سارا لەسەردەمى ژن و مېردى دا، سەرفى پىرستى كورت كراوە، وەكوو
 نمونە ئەو خالە كەمانەى كە ھۆكارى ئازاردانى سارا بوو... "يادگار
 ھەموو رۆژنامەكان لەسەر مېزى خواردن بلاودەكاتەو"، "يادگار
 دەرگاي تواليت داناخات" و ... تا ئەوھى كە يادگارى چارەپەش رۆژك
 سەيارە لى ئادات. نيوھى شەو سارا دەپواتە سەر پىرستە كورتەكە...
 "يادگار فريشتە بوو... مېھرەبان، دەست ئاوەلا، ماندوونەناس.... ئەو
 باشتىن مېردى سەرزەوى بوو."

ئەگەر وابىرە كە ئەم پىرستانەمان ھەبىت لانيكەم وابشت نىيە كە لە
 تايبەتمەندىيە چاك و پۆزەتيفەكانەو دەست پى بكەين؟
 ئايا دەتوانىت لەسەر چاكى خەلك تەركىز بكرىت و كاتى مردنيان
 بەمجۆرە لەگەل خو بدويين: "گرنگ نىيە، ئەو زۆر وپەوپى دەكرد؟"
 ئەگەر داوا لەئىو بەكەم كە عەيبەكانى دايكتان بلىن ئايا شتىك بۆ
 باسكردن نادۆزنەو؟

ئەگەر بلىم: "پىنج خال لەو خالانەى كە پەيوەنديان بەپوالەت، روانگە و
 ھەلس و كەوتى ئەو دەو ھەيە و پەسەندى ناكەن، ناو بەيئىن"، ئايا
 دەتوانن ئەم خالانە بدۆزنەو؟ گرەو دەكەم كە دەتوانن. لەراستيدا

ئەگەر كاتتان ھەبىت دەتوانن سەد و يان تەنانەت ھەزارن عەبىش
ناوبەرن و لەوانەشە وايلىيىت بە ئەنجامىك بگەن كە ئامادەى بىنىنى
دايكتان نەبن!

ئەو كەسانەى كە تەركىز لەسەر خالە نگەتتقەكان دەكەنەو بەزۆرى بەم
دېرە داكوكى لەخۇيان دەكەن: "من تەنھا واقىعەنە سەير دەكەم." بەلام
راستى ئەوھىە كە ھەركەس داھىنەرى واقىعەكانى خۇيەتى. ئەمە ئىو
كە بېرىار دەدن دايك و يان ھەركەسىكى دىكەش بە چ شىوھىەك سەير
بگەن. لە كەسانى دەوروبەر كەسىك ھەلبىژىرن و لەسەر ئەو
تايبەتمەندىيە پۆزەتتقەنەى كە پەسەندى دەكەن، ورد ببنەو و ئاگادار
بن كە چۆن پەيوەندىتان روولەباشتر بوون دەبىت. ئەم شىوھىە، لە بريك
مەسەلەدا دەتوانىت دژوار يان تەنانەت ترسىنەر بىت بەلام كاريگەرە.

سوپاسگوزارى و شوكرانە بژىرى بە خشاوہ

"مروثىكى ناسوپاسگوزارى بەختەوہرم پيشان بدە!"

((زىگ زىگلىر))

ھەموو فىركارىە ئايىنيەكان، ئىمە بۆ سوپاسگوزارى ھان ئەدەن. يادگار
دەلىت: "بۆچى دەبى ھەموو تەمەنم سەرفى رازى كردنى خواوہند
بكەم؟" ئەوھى راستى بىت من گومانم ھەيە كە خوا پىويستى بەم
شتانە ھەبىت. كەسىك كە دەتوانىت كىوہكان بجوولىنىت و
كاكىشانەكان درووست بكات، ئەدى پىويستى بە سەلماندى ھىچ
شتىك نىيە!

سوپاسگوزاری ئىمە، تەنھا بۇخۇمانە و ھۆکارەكەى ئەمەيە كە ئىمە لە
ژياندا ئەو شتە بەدەست دەھىنن كە كاتى بۇ دائەننن. كاتىك لەمەر
ئەو شتانەى پىمان دراوہ سوپاسگوزارى دەكەين ھەست بە پرتربوون
دەكەين و ھەر ئەم ھەستەيە كە شتى زۆرتەر و بەخشراوہى چاكتەر
دەھىنننە ژيانى ئىمەوہ.

كاتىك لەگەل ھاوسەرم، جولى، يەكترمان ناسى ئاگادارى ئەم خالە بووم
كە ئەو جىالە ھەموو تايبەتمەندىيە جوانەكانى، ناتەواوييەكىشى
ھەيە: ھەسب و كتىب كردن نازانىت! بەلام سەرەراى ئەوہى كە ئەو
قەت نازانىت كە چەندى پارە پەيدا كردوہ، چەند پارەى وەرگرتوہ و
چەندى خەرج كردوہ، بەردەوام بەختەوہر و بەختيار بوہ. ژيانى
جولى نمونەى زىندوى ئەم وتەيە: "تا كاتىك كە باس لە
چۆنەتيەكانى ژيانە، بوونى ھەستىكى سوپاسگوزار و باوہر بە
بەخششى خواوہند، زۆر گرنگتر لە مەنتق و بىركارىيە."

گویرایه لی دلتان بن.

راسپاردهی ئیوه له ژياندا
"بى كيشه ژيان" نيه
"به ئامانجه وه ژيان" ه.

بەشى شەشەم

ئىشېك بىكەن كە خوشتان دەۋىت

ژيانى كاريقان

سەمتى خوتان بگورن

بيانوى ئىۋە چىيە؟

ئىشېك بىكەن كە خوشتان دەۋىت.

لەم بەشەدا دوو زەمىنەى بنەرەتى بوونى ھەيە:

۱- ئىۋە جورى روانىن و روانگەى خوتان بەرامبەر بە ژيان،
ھەلدەبژىن كە ئەگەر ئاۋەھا بىكەن بەزورى لە ھەر ئىشېك
چىژدەبەن.

۲- ئەگەر لە زەمىنەى دلويستى خوتاندا ئىش بىكەن شادمانتر
دەژىن، ئەگەر سەرکەوتنتان زياتر دەبىت و لەوانەيە پارەيەكى
زياتر بەدەست بەيىنن.

كەۋايە من سەرەتا دەلىم: "بىريار بدەن لەسەر ھەر ئىشېك كە ئىستا
ئەنجامى ئەدەن خوشتان بویت" و دواتر دەلىم: "پىرەوى دلتان بن."
ئايا لەنويىن ئەم دوو وتەيەدا دژايەتيەك ھەيە؟ نە. سەرەتا لە كەمترىن

ماوهدا ئىمە دەبىت باشتىن كەلك لى ھەل ۋەمەر جەكان بىگرىن. بۇ نىمۇنە
ئەگەر پىۋىستىمان بە پارە ھەيە دەبى سەرەتا ئىشەكەي خۇمان
بەيلىنەۋە ۋە ھەلەم كاتەدا بۇ داھاتوۋ بەرنامە دابىيىن. بەلام لى
درىژماۋەدا، تەنھا بە ئەنجام دانى ئەۋ ئىشەي كە خۇشمان دەۋىت
دەتۋانىن خۇمان لى خۇمان رازى بىن ۋە مىشكىمان ئاسۋودە بىت.

ئىشى پەسەند

بەزۋرى ۋاھەست دەكرىت كە ئىشى خەلكى لى ھى ئىمە سەرنج
راكىشتىر ۋە ئاسانتىر ۋە پرداھاتىرە! پەرسىتارەكان ۋە دەزانىن كە ئىشى
دوكتورەكان ئاسانتىرە. فروشىيارەكان بەغىلى بە مودىرەكانىيان دەبەن ۋە
ھەموۋ ۋايۋىنا دەكەن كە ئىشى سىياسەتمەدارەكان لى ھى ھەموۋى
ئاسانتىرە. بەلام لى كۆتايى دا دەگەينە ئەۋ ئەنجامەي كە ھىچ ئىشىكى
پەسەند بوۋنى نىيە. بۇچى؟! ۋەلام روۋن ۋە ئاشكرايە، كەسانى دىكە
مانگانەمان پى ئەدەن بۇ ئەۋەي ئىشىك بىكەين كە خۇيان ناتۋانىن يان
نايانەۋىت بىكەن. ئەگەر كىشەيەك بۇ چارەسەر كەردنى نەبوۋنى ئىش
بۇ ئىمە بوۋنى نەدەبوۋ. ئەگەر ئىشەكەتان خۇش ناۋىت دوۋ رىگا
لەبەردەمتان دايە: يان روانگەي خۇتان بىگۈپن ۋە يان ئىشەكەتان.

ئىمە لى خەيالى خۇماندا دەلىيىن: ئەگەر ئىشىكى ئاسانتىرە دەبوۋ،
بەختەۋەر بوۋم "بەلام لى دىنئاي راستىيەكاندا، ھىچ كەس ئىشى ئاسانى
خۇش ناۋىت. لەراستىدا كاتىك كە ئىشىك لەرادەبەدەر ئاسان دەبىت،
بەزۋرى ۋازى لىدەھىيىن! مروۋ بەچەشنىك تىنۋى خەباتە كە كاتى

فەراغىش بەدووى دا دەپرات. بەپاست بۇچى يارى گولف ئەۋەندە
 لايەنگرى ھەيە؟ بۇ بانگەۋازى مروۋ دەكات بۇ خەبات.
 يادگار دەلىت: "ئەگەر بتوانم ئىشىك بۇ خۇم پەيدا بىكەم كە كۇن و
 دووپاتى تىدا نەبىت ئەۋكات ھەست بە بەختەۋەرى دەكەم!" بەلام
 زۆربەى ئىشەكان دووبارە و تازەگەرى تىدا نىيە. سىكرىرەيەك
 بەردەۋام ناچارە كە نامە تايپ بىكات و ئەكتەرىكىش بەبى ۋەستان قلىم
 دەرىكات. ھەرمەۋوى دوپات بوۋنەۋە و دووپات بوۋنەۋە!
 ھەلەى ئىمە لەۋە دايە كە ژيانمان بەسەر دوۋبەشى ئىش و فەراغ دا
 دابەش كىدوۋە، ئەم مۇركانە لەسەر كاتىرمىرەكانى ژيان ھۆكارىكە بۇ
 بەرتەسك بوۋنەۋەى ئىمە. لەپاستىدا ئىمە بەخۇ دەلىن: "لەئىستەۋە تا
 كاتىرمىر پىنچ لەسەر ئىشم و دەبى ئەم ئازارە تەخەمۇل بىكەم."
 ئايا باشتىر نىيە لەجىي جىياكىردنەۋەى ئىش و فەراغ، بە كۆكراۋەى
 ژيانى بزەنن؟ خۇش وىستىنى ئىشىك ۋەكۋو عاشق بوۋنەۋە، عەشق
 لەۋانەيە لە سەرەتاۋە لە ھەستى توندىرەۋانە سەرچاۋە بىگىت بەلام لە
 دىرژماۋەدا پىۋىستى بە بىرارى يەكلاكرەۋە ھەيە.

ئەۋپەرى ھەۋل

"ئىش تەنھا كاتىك بايەخ و باۋەپىكراۋى ھەيە كە ئازادانە قبول
 بىگىت."

"ئالبر كامۇ"

بەپىي دوو ھۆكار دەبى، لەھەر ئىشىكدا، ئەۋپەرى ھەۋلى خۇمان
 بەدەين. يەكەم بەھۋى شادى خۇمانەۋە. سەردەمى قوتابىخانە ۋەبىر

بهيننهوه. ئايا لهو روژانهى كه هه موو پيو تراوه كانتان جيبه جى كردبوو به خوشى و زهوقىكى زياتر هوه بو قوتا بىخانه نه ده چوون؟ گرنگ نيبه كه په نجا سال لهو روژانه تىپه ريوه، ئه سلى تكه ليف نووسين هه ر ماوه. ماموستايان، به پرس و دايك و باوكى ئيمه، به رده وام ئيمه يان هان داوه بو ئيشى دژوار، به لام له بهر رازى بوونى ئه وان نا، له بهر رازى بوونى خو مان، ئاوه هاما ن كردوه.

دوو هه م ئه وه يه كه ئه م جيهانه له شقورسى و له خو پراى بوون به جو ريك ته مى ده كات. كاتيك ئيشه كه مان سه رسه رى سه ير ده كه ين به ره مى په سه ند به ده ست ناهي نريت. له بو كسو ريك پرسيار بكه ن كه ئه گه ر به رامبه ره كه ت به كه م بزاني چ ده ييت؟ وشه يه كه هه يه كه به كارهي ناني ئه وپه رى هه ول به با شترين شي وه وه سف ده كات و ئه ويش "ئه كا ديمى گه رى" يه.

تا ئيستا سه رنجتان داوه كه ئيش كردن بو بريك له شو فير ته كسيه كان به چي ژه و بو كه سانيكى تر، ئازار، هه ر ئه و ئيشه دوو باره يه! تازه گه رى له كو ي دايه؟ به لام شو فير هه كانى ده سته ي دوو هه م، فه لسه فه يه كى جيا وازيان هه يه. يادگار ده لييت: "شو فير هه باشه كان، چونكه شاد و به زه وقن خزمه تگوزارى باش پيشكه ش ده كه ن." نه، به ته واوى به پيچه وانه وه يه. ئه وان چونكه خزمه تگوزارى باش پيشكه ش ده كه ن، شاد و به زه وقن. ئه و كه سانه ي كه له ئيشه كه يان چي ژ ده بن به يانيان به م دي پر ده ست پي ده كه ن: "ئه مپرو ده مه وييت با شتر و كاري گه رتر له دوينى بيم." له وانه يه هه مووكات به شى سوور نه پيكن به لام به ره و مه به ست ته قه ده كه ن.

ماره يه كه له وه پيش بۆ به شدارى له كونفرانسيك دا بۆ سهنگاپور
 رويشتبووم و بريار وابوو كه له گهل زيگ زيگلير پيكه وه وتارخوينى
 بكه. زيگ زياتر له بيست سالة كه به شيوهى ئهكاديمى سهبارت به
 دهرونناسى سمينار دهكات و له هه موو جيهاندا به يهكيك له
 باشترينه كانى ئهم به شه دهناسرييت. پيش دهست پيكردى
 وتارخوينيه كهى زيگ، پيم وت: "تۆ ده بى تا ئيستا هه زاران جار ئهم
 وتانهت به كارهيئابيت بۆ وتارخوينى ئه مړو چهنده كاتت ته رخا
 كردبوو؟" وه لامى دايه وه: "سى كاتر مير".

زيگ زيگلير، سه ره راي سه ركه وتنه كانى، قهت پشت به شانس و بهخت
 و توله رى نابەستيت، ئه وه به رامبه ر به ئيشه كهى به لينداره و
 پيشكه وتنى به رده وام به ئه ركى پيويسى خوى ده زانيت. ئه گه ر بلیم
 زيگ، ميشكى به توانايه غه درمان ليكردوه چونكه بۆ له لوتكه دا
 مانه وه، ته نها تواناي ميشك به س نيه.

بۆكى ئيش ده كه ن؟

"به رده وام زياتر له مانگانه كه تان ئيش بكه ن، رۆژيك ديت كه زياتر له
 ئيشه كه تان، مانگانه وه رىگرن." چه ند رۆژ له وه پيش له ريستورانىك دا
 له گهل شاگردىكى بى ئه ده ب به ره رپوو بووم. هه ستم ده كرد كه به
 هه لس و كه وتى به من ده لیت: "كى ئيزنى به تۆ داوه بييت ه ئهم
 ريستورانه؟" بيست ده قهى خاياند تاكوو قاوه يه كى بۆ هي نام و
 سه ره راي ئه وه يش نيوهى رشتبوه نيۆ ژيرپياله كه وه. سه باره ت به ئيش
 و به رپر سه كهى پرسيارم ليكرد و وتى: "ته ئكيد به كه نامه وييت هه موو
 ته مه نه م بۆ ئهم كابرا ناله باره ئيش بكه م."

بەداخەو، ئەو لەم خالە بىر پەرتىيە لەسەر ژيان لە شوپىنى ئىشدا
تىنەگە يىشتىبوو كە "ئىمە بۇ بەرپرسەكەمان ئىش ناكەين، بۇ خۇمان
ئىش دەكەين."

ئىو ھىچ بەرپو بەرپىكى بى عەيب و رەخنە نادۆزىو بەلام ئەگەر
بىر يارنامەتان ئىمزا كرد دەبى بەھەموو تواناي خۇتانەو ئىشى بۇ بىكەن
و نەك ئەو ھى كە بەدووى خالە لاوازەكانى دا بگەپىن. كاتىك كە
بەتەو ھى تواناي خۇتان بەكارناھىنن زىاتر لە بەرپرسەكەتان ئازار
دەچىژن، ئەو تەنھا چەند دۆلار لە دەست ئەدات بەلام ئىو ھەز و باوەر
بەخووى خۇتان لەناو دەبەن.

ئەگەر ئىشىكى چاگم دەبوو....

كۆمەلىك باوەرپان وايە كە ئىشەكان بەدوو بەشى شاد و ماندوو دابەش
دەبىت. بەمجۆرە نىيە. مەرقىكى شاد دەتوانىت ئىشىكى بىزاركەر لە
بىزارى بگۆپىت. ئەمە بەو مانايە نىيە كە فەرمانبەرىكى بى ئىش
كراوى بانك دەبى بىست سالى تەواو خەرىكى ئۆتۆمبىل شۆردن بىت،
بەلام چەند مانگ ئۆتۆمبىل شۆردن دەتوانىت دەرمانىكى چاك بىت!
لەبەرئەو ھى كە لەخۇبايى بوون، ئەنجامى ھەبووى و فراوانى نىعمەتە.
دىكۆراتىكى لەخۇپازى دەلىت: "من دىكۆراتى خانوو دەكەم بەلام
دىكۆراتى پەنجەرەكان پەيوەندى بە منەو نىيە." بەدلىيايەو بۇ
بەرپو بەرپىكى دەرکراو كە خوى بۇ مەقامىكى بەرزتر ئامادە كردوو
ويناكردنى شاگردى رىستوران ئاسان نىيە.

چيژ بريدن له ئيش، بريار و ههلبژادنه. كريستوفهري برام، بهراستی دهزانيت كه له ئيشيكي بيزاركه، چوڻ بيره وهريهكي هه ميشه يي دروست بكات. ئه گهر بريار ده بوو بو هه لكه ندى چاليك، بوياخ كردنى ديوار و يان هه ر ئيشيكي ديكه، شاگرديك هه لبژيرم به دلنيايييه وه ئوم هه لده بژارد. چونكه ئهو هه ر ئيشيك به به چيژ ده زانيت. باوهرم پييكه ن كه پهر كه نده وهى مريشك له گه ل كريستوفردا به ميوانييه كي شاهانه ناگورمه وه.

كورتەى وتە

به رده وام و له هه ر ئيشيك دا ئه وپه رى هه ولى خوڤان بدهن، نهك له بهر ئه وهى كه له سه ر خه لكى كاريگه ريتان هه بىت به لكوو له بهر ئه وهى ئه مه ته نها ريگايه بو ئه وهى له ئيش چيژ به ريت.

ژيانى كاري ئيوه

ئهم كتيبه، رينوينيك بو ئيش نيه فلهسه فيهك سه بارهت به ژيانه كه ده لىت: "ئيوه ته نها يهك جار ژيان ده كه ن كه وايه ته مه نى خوڤان به ئه نجام دانى ئيشيك تيپه رينن كه خوڤتان ده وىت. بو ئهم مه به سه ته سه ره تا پيوسته كه ئهم دوو ئايدىايه قبول بكن: ١- به رده وام ئهم ريكه وته بوونى هه يه كه مروڤ، لانيكه م كاتى فه راغيش بىت، خه ريكي ئيشى دلويستى خوڤى بىت. كو مه ليك له مروڤه كان به رده وام روڤى قوربانى ده بينن و هه رگيز هيچ كاتيك بو ئه نجام دانى ئيشه كانى خوڤان ته رخان ناكه ن. ئه گه ر نه توانن له كاتى فه راغ دا،

ئىشى دلويسى خوتان ئەنجام بەدن گومانى تىدايه كه له كاتهكانى
 ديكەش دا، بۇ ئەنجام دانى ئىشى دلوستان ريگا بەخوتان بەدن.
 ۲- بەردەوام ئەم ريگەوتە بوونى ھەيە كه مروڤ لەبرى ئەنجامى دانى
 ئىشى دلويسى خوى، مانگانە ھەريگريت. زۆربەمان بەم باوەپرەو
 گەرە بووين كه ئىش بەماناي دەرد و رەنجە. ھەلەيە! ملوینەھا كەس
 لە جیھاندا ھەيە كه لەبرى ئىشى ئاسان، ھەقدەستى زۆر ھەردەگرن.
 ئىستا با بزەين كه مەبەستى ئىمە لە "ئەنجامى دانى ئىشى دلويست"
 چ شتيك نىيە. ئەنجام دانى ئىشى دلويست بەماناي دەركردنى چەك بە
 مەبەستى ليخەوتن لەپال قەراخ ئاودا نىيە. ئەنجامى دانى ئىشى
 دلويست بەماناي ھەزليکردن لە ئەنجام دانى ئىشيك و تەرخان كردنى
 ھەموو عەشق و توانا و داھينان لەسەر ئىشيكە. ئەنجام دانى ئىشى
 دلويست، دل لە دەريا دانە و بەزۆرى دوا ئامانج خورازى كردنە. گومان
 و دلەپواكى، نيوەى چيژى ئىشە كاتيک كه مشت و مەر و خەباتيك
 لەئارادا نەبیت، وائەزانى كه شتيكت لى ون بوو ھەر بەم ھۆيەيە كه
 زۆريك لە مندالى بنەمالە بەناوبانگ و دەولەمەندەكان، روو دەكەنە مادە
 سەرکەرەكان و خويان لەناو دەبەن، چۆنە لە ژيانى ئەواندا خەباتيك
 بوونى نىيە و ھەموو پيوستىيە مادىيەكانيان جيبەجى كراو.
 ژيانى ئيو تەنھا كاتيک وەبەر ديت كه بەرپرسی ھەموو بپارەكانتان
 وەئەستۆ بگرن. وە گرنگترین بپارى ژيان ھەلباردن ئىشە.
 لە يادگار پرسىار بکەن: "بۆچى ئەم ئىشەت ھەلباردوو؟" ئەو دەلييت:
 "خو دەبى ھەر كەس ئىشيك بکات!" نە، يادگار ئەم ھۆكاريكى پەسەند
 نىيە. ھيچ كەس بەھوى بەفپرو دانى ژيانتەو، مەداليایەك بەتو نادات.

ئەگەر بەدل باوەرتان ھەيە كە ئەم ئىشە، ئىشى ئىوھ نىيە بىگۆرن.
ئىشك ھەلبىزىرن كە ھەرتان لىي بىت.

من نازانم چ ئىشىكم خوش دەويت

ئەگەر نازانن ھەرتان لە چ ئىشكە لەوانەى ھۆكارى ئوھ بىت كە
سالانىكە گويىتان لەقسەى دلتان نەگرتوھ. زۆرىك لە ئىمە بۆ دلخوش
كردنى بنەمالەكانمان، بەكەسانىكتەر بووين و ھەزەكانى خۇمان
بەقوربانى كردوھ: ئىوھ ھەرتان لە يارى بالە دەكرد بەلام دايكتان
پىانوى پەسەند دەكرد. بەردەوام ئاواتتان سواربوونى ئۆتۆمبىلى
سپۆرت بوو بەلام بەردەوام ئۆتۆمبىلى سادەتان دەكردى، ئەتانويست
بىنە رۆژنامەنووس بەلا بوونە ژمىريار، بەردەوام ئاواتتان سەفەر بۆ
ئەمريكاي باكور بوو بەلام مامتان ھەزى لەوى نەبوو. بەردەوام بەرھو
رابوردانى شياو رۆيشتن و بەردەوام كردەوتان بەپىي چاوەروان
لىكردنتان بوو.

بەلام دواجار رۆژىك ھاتوھ كە چاوتان كردۆتەوھ و بەخۆتان وتوھ:
"من نازانم كە كىم بەلام دەزانم كە ئەدى نامەويىت ئەمە بىم و ئەدى
نامەويىت ئەم ئىشە ئەنجام بدەم."

ئەگەر ھەزەكانتان بۆ ماوھىيەكى زۆر لەخۆتاندا كپ كردبىت لەوانەيە
تەنانەت لەبىرتان نەمايىت. لەراستيدا دا ورتەيەكى دەروونى پىتان
دەليىت: "ئەمە لەخۆپازى بوونە كە ئىشى دلويستى خۆت بكەى." ئەم
ورتە دەرونيە تەنانەت لەوانەشە بليىت: "تۆ رقت لە ئىشەكەتە بەلام ئەم
ئىشە لە مەسلەھەتى تۆ دايە." ئەم ئەگەرەش ھەيە كە بەھوى ئو

چاوه پروانیهی که خه لکی هه یه تی به پراستی و ایزانن که له ئیشه که تان رازین. به لام نه گهر به پراستی ئیشه که تان خوش بویت ده بیئت له نیشانانه له ئیوه دا بوونی هه بی:

۱- به یانان به ئاسوودهیی وه خه بهر دین و هیچ کات ناتانه ویت ئیستراحت بکهن.

۲- له کاتی ئیش دا، خوت و کاتیش له بیر ده کهیت.

۳- نه نجامی تیکۆشان، که مترین بایه خی بو ئیوه هه یه.

چۆن سه ره له نوی چه زه کانم بدۆزمه وه؟

ژیان ساده و ئاسان بکهن. له نه نجامی دانی ئه و ئیشانه ی به شیوه خوی لیها تووه، خۆپاریزن. بپیک له خاله بیسووده کان له ره وتی ئاسایی ژیا ننتان بسپرنه وه بو نه وه ی بتوانن ژیا ننتان به پروونی ببینن. سه یرکردنی ته له فزیۆن بو ماوه ی مانگیك وه لا بنین. سه رنج بده نه نه وه ی که ده یخویننه وه و بیرى لیده که نه وه. گوئى له ورته ی دلتان بگرن که ده لیئت: "من نه م ئیشه م خوش ده ویت، به رامبه ر به م ئیشه سۆزم هه یه." گوئى بگه ر! سه ردانی کتیبیخانه ی گشتی شاره که تان بکهن. به وردبینیه وه سه یری هه موو قه فه سه کان بکهن. کامه یان ئیوه راده کیشتیت؟

ئیشه تازه کان تاقی بکه نه وه: بوياخ کردن، یاری کوئنگفو و کاراتى، مامۆستای وهرزشی یاری مندا لان، زمانى ئیتالیایی و ... له وانه ی ده شتی تازه تاقی بکه نه وه و نوی له وانه دلتان نه گریت به لام چ مه علوم ژماره ده، دنیا یه کی نوی بو ئیوه بکاته وه و نه گه ر ئاوه ها نه بوو ده ی

دىكە تاقى بىكەنەۋە. بۇ دۆزىنەۋە، گەرەن پىۋىستە. ئەگەر بەرەۋىيى
ژيانى خۇتان ون كىردۈۋە لەۋانەيە لە پىكى شەراب دا نەيدۆزىنەۋە.
مۆلەتتىك بە خۇتان بىدەن. كات و فەزاي بەسەندە بە خۇتان بىدەن بۇ
ئەۋەي ئەۋانەي كە بۇتان گىرنگە تاۋوتۇي بىكەن. ماۋەي حەۋتوۋىيەك بە
تەنھا بۇ كەنارى ئاۋيان كويىستان بىرۇن. يادگار دەلىت: "بۇ ئەم ئىشە،
كاتم نىيە." رىك ۋەك ئەۋە وايە كە بلىين: "من رىگا كەم لى ون بوۋە
بەلام چۈنكە درەنگە سەيرى نەخشە ناكەم.

گىرنگىرەن مەسەلە ئەۋەيە كە ئايدىيى "دەست پىكىردىنى ئىشى
دلوست" لى خۇتان قىبول بىكەن. بۇ ئەنجام دانى ئىشنىك كە خۇشتان
دەۋىت دەبى سەرەتا باۋەر بە بەرپۈۋەچۈنى بىكەن. كاتتىك كە ئىشى
دلوستى خۇتان دۆزىيەۋە ۋەلامى ئەم پىرسىيارەش ئەدۆزىنەۋە كە: "من
ئەمەۋىت چى لە ژيانم بىكەم؟"

كۈرتەي ۋتە

زۆرىك لە خەللى نازانن كە چىيان ئەۋىت و دوجارىش نىگەرەن و
دلىشكاۋن كە بۇچى ئەۋ شتەي كە خۇيان نازانن چىيە، بۇچى
ۋەدەستىيان نەھىناۋە. ئەگەر بەۋردى نازانن كە چىتان دەۋىت نىزىكىرەن
خال بە ئامانجەكەتان بدۆزىنەۋە و جوۋلەتان لەۋىۋە دەست پىبىكەن.

لىھاتن

لىھاتن، بەتەئكىد بەماناي داھىنانى شاكارىكى ھونەرى نىيە. بايەخ
دان بە خەللىش لىھاتنە، فېرېۋونىش لىھاتنە، شىكارى مەسەلە،

بەريۆەبەرى و مندالدارايش، ليھاتنە. بەداخەوہ ئيمە بەزۆرى
 ليھاتوويەکانى خۇمان بەکەم دەزانين. ھونەرمەندى شيۆەکار دەليّت:
 "ئەگەر دەمتوانى مۇسقىقا دابنيم ھونەرمەند بووم" و مۇسقىقازان
 دەليّت: "ئەگەر دەمتوانى بە پەنچەکانم داھينان بکەم..." توانايى و
 ليھاتنەکانى خۇتان لەگەل کەسانى دیکە بەراورد مەکەن. ئەو ئيشەى
 کە دەتوانن بیکەن، ئەنجامى بدەن. ليھاتنەکانى خۇتان قبول بکەن و
 ريزيان لى بگرن. ھەستى رازى بوون، لە کامل بوونى ليھاتنە
 سروشتیەکانى خۇتان بەدەست ديّت و نەك لە داخ و ئاخ بو
 ليھاتنەکانى خەلکانى دیکە. سارا دەليّت: "من ليھاتنيكى سريشتيم
 ھەيە بو مامۇستاي باخچەى مندالان بەلام لەوانەيە خوا بيەويّت کە من
 فرمانبەرى بانک بم." ئەگەر بەراستى خوا ئاوەھا ليھاتنيكى لەتودا
 داناوہ، ئەدى بۇچى ئەبى ئاوەھا شتيكى بويّت؟ کاتيک تو دەتوانى
 ليھاتنەکانى خوت بدۆزيتەوہ، ئەويش دەتوانيت.

خاليكى دیکە کە ئاگادارى بووم ئەوہيە کە "زۆربەى ئەو کەسانەى
 ھەست بە نەبوونى ليھاتەيى دەکەن ھيچ کات ئيشى جوراوجوريان
 تاقى نەکردۆتەوہ."

ئەوہش بليم کە ليھاتن ھەرچەندە بەسوود بيّت بەلام ھەموو شتيك
 نيبە! کاتيک کە خەلکى سەبارەت بە سەرکەوتنەکانى ياريزانيک قسە
 دەکەن بەزۆرى باس لە ليھاتنە سەروئاساييەکانى ئەو دەکەن. بەلام
 کاتيک لە گوئى لە قسەى خودى ئەو ياريزانە دەگرين، ئەو باس لە ھەول
 و تيکووشانى بەردەوام و ماندوونەناسانە دەکات و دەزانيّت کە خالى
 جياوازی ئەو لەگەل خەلکى دا، ھەولى بەردەوام و ماندوونەناسى و
 روانگەى ئەو بووہ.

مړوقه سهرنه كه وتوو و دهره وه ييه كان، ته ئكيدى زور له سهر ليها توى
 ده كن. به بوچوونى نه وان نه بوونى ليها ته يي، بيانويه كى زور باشه بو
 ده سته ونه ژنؤ دانى شتن و ته ممه لى كردن. نه گهر تا يبه تمه ندييه كى
 هاوبه ش و زهق له هه موو هونه رمه نده گهره كان، زانايان، نه ستيړه
 ياري زانه كان و ميشكه ئابووريه كان دا بوونى هه بيت به بى گومان نه و
 تا يبه تمه ندييه، ليها ته يي نه وان نييه به لكوو ته ركيز كردنى نه وانه.
 كاتيك كه زانيتان به دووى چى دان نه و كات نه وهى كه ده مينيتته وه،
 چه قبه ستوو كردنى توانا كانه. هيچ كهس ناتوانيت هه موو ئيشه كان به
 ته نهايى و يه كجاره نه نجام بدات. هيچ كهس ناتوانيت ماسيه كان
 پياري زيت و هاوكات نه خوشه كانيش دهرمان بكات و جيا له وهش كون
 بوونى جهو چاره سهر بكات. باشتروايه كه بو خه لكانى ديكه ش ئيش
 بهيلى نه وه.

له كاتى فه راغ كه لك وهر بگرن

ئيش، خوشه ويستيه كه كه ده بينريت.

((كهليل جبران))

زوريك له كه سه كان، ورده ورده سهر گهرمى خويان به ئيشى به رده وام
 ده كن. سوران عاشقى رسم گرتنه و كاتى فه راغى خوى بو نه ئيشه
 ته رخا ن كرده وه. نه و له بونه و ئاههنگى هاوپريكانى رسم ده گريت و
 له چهندي فستيقالى ئاماتورى رسم دا خه لاتى وهر گرتوو. ورده ورده
 هه جمى چالاكيه كه ي پهره پيډه دات. له ماوهى دوو سى سالدا، داهاتى
 كو تا يى هه وتوى و پيش داهاتوى هه موو هه وتوى له فرمانگه دا

دەكەوئیت. ھەلبەت لەوانەییە بڕێك لە زەماوەندەكان تێك بچیت و
كۆمەڵێك لە كۆریارەكان پارە نەدەن، لەوانەییە لە بڕێك كات دا، ئیش
نەبیت بەلام بۆ یادگار گرنگی خۆی ھەییە.

ئەسرین عاشقی زمانە بێگانەكانە، ئەو بەسەر زمانى ئینگلیزى و
ئیتالیاییدا زالە و ئیستا بڕیاری داوہ فیڤرى زمانى ئیسپانیایى بێت.
كاتى پشوو بۆ بارسلونا سەفەر دەكات. بۆ گەشە لە زمانى
ئیسپانیایى، بە بەلاش سەفەر کردەكانى ئەمریکای باشوور فیڤرى
ئینگلیزى دەكات. دواى سێ سالی بەسەر زمانى سیھەم دا زال دەبیت.
ئەسرین بۆ وەرگرتن لە سێ نووسینگەى موسافیرەتى دا ئامادە دەبیت،
بەلام قبول ناکریت. بۆ باشتەردنى لیژانییەكەى لە خولیكى وەرگیران
دا بەشداری دەكات، لەئەنجام دا لە پەیمانگایەكى زماندا وەرەگیریت.
كارۆ عاشقى كۆپپووان و دەوراھەلدانە لە كوێستاندا و بۆ ئەم ئیشە،
پێلاوى شیاو، دەوار و كەرەسە پێویستەكانى لەبەرەدەست دایە. ئەو
ئاگادارى ئەوہییە كە زۆرێك حەزیان لە گەپانى كوێستانە بەلام
كەرەستەى پێویستیان نییە. كارۆ كەرەستەكانى خۆى بەكرى بەوان
ئەدات. بڕێكجار تەنانت سەفەر ساز دەكات. لەوانەییە بڕێك لە
كەسەكان تەنافەكانى ون بكەن و دەوارەكانى بسووتێنن بەلام كارۆ
بەمشێوہ دەیسەلمینیت كە: "ھیچ ئیشێك بى عەیبەت نییە ھەرچیش
بیت لە ئیشى پێشترم لە گۆرستان دا خوۆ باشترە."

لەم جۆرەكەسانە دەبى چى فیڤر بێن؟

۱- فیڤرەبێن كە دەتوانین بە ئەنجام دانى ئیشى دلۆیست دەتوانین

گۆزەرانى ژيان داين بكەين.

۲- جيهان بازارىكى گەورەيە كاتىك ئىۋە شارەزايىيەك بەدەست دەھىنن، كەسانىك دەبن كە لەبرى ئەو شارەزايىيەدا پارە بەدن.
۳- ھەرۋەھا فىرى ئەۋەش دەبن كە ژيان بەراستى لەگەل ئاۋات و خەيالەكاي ئىمە زۆر جىاۋازە. بۇ نمونە ئەۋەى لە مىشكى كاروان دا تىدەپەرىت، ئاۋەھايە:

- كاترۇمىر ۷:۳۰ ى پاش نىۋەرۇ، دىمەنى يەكەم: كاروان بىرپار ئەدات كە پىشانگايەكى دايىنانى جل و بەرگ رىبخت.
- كاترۇمىر ۷:۳۴ ى پاش نىۋەرۇ، دىمەنى دوۋەم: كاروان نووسىنگەيەك بە روۋبەرى گۆرەپانىك ئىجارە دەكات.
- كاترۇمىر ۷:۳۶ ى پاش نىۋەرۇ، دىمەنى سىئەم: كاروان بەرىۋەبەرىكى جىگر بۇخۇى ھەلدەبژىرى و خۇى لە ھاۋايى دا خانەنشىن دەكات.

بەلام لە دىاي راستىيەكاندا، كاروان بۇ ۋەرگرتنى وام سەردانى ھەشت بانك دەكات. پشۋوى كۆتايى ھەوتوو لە خواردەمەنيەك ئىش دەكات و ئىشى دايىنانىش لە نووسىنگەيەك بە گەورەيى ئاۋدەسىك دەست پىدەكات.

ژيانى ھەقىقى، بى ھىۋايى زۆرتەرە. لە ژيانى ھەقىقى دا ھىچ ئىشك بەم خىرايىيە نارۋات. ئەو كەسانەى كە سەرگەرمىيەكەيان دەكەنە ئىشى خۇيان، كاتىكى زۆر بە دانىشتن و سەيركردنى خەلكانى دىكە بەفېرۇ نادەن. ژيان كردن لەگەل ژيانى خەلكى رىنگايەكى چاك نىيە بۇ ژيان كردن.

کورتەى وتە

ئەگەر ئەتانە وىت ژيانقان بە ئەنجام دانى ئىشى دلوستان دابىن
بەن، دەتوانن لە سەرگەرمىەكەتان وەكوو سەرچاوەیەكى دارایی
كەك وەرېگرن. تا ئەو جیگایەى كە دەتوانن لە سەرگەرمى كاتى
فەراغتان بۆ ھەلېژاردنى ئىش كەك وەرېگرن.

سەمتى خۇتان بگۆرن

باوكى من بەردەوام ئىشىكى دەكرد كە خوشى دەویست. ئەو لە چاخە
جیاوازەكانى ژيانى دا مەلەوانى، قەسابى، كەشاوەرزى، داهىنان،
ھونەرمنەند و راویژكارى ملكى بوو و من بەم باوەرەو گەورە بووكە كە
"مانای ئىش ئەنجام دانى ئەو شتەىە كە خوشمان دەویت." ھەرلەو
رۆژانەو وەامدانا كە "ھەركات ئىشىكى تازەتان ویست ھەرلەو كاتەو
دەستى پىبەن." كەوايە جیاواز لە زۆرىك لە كەسەكان كە بۆ بە ئاوات
گەشتنىان پىویستیان بە غىرەت و خۆراگرى لە بەرامبەر گوشارەكانى
دايك و باوكیان ھەبوو، من قەت لەگەل ئاوەھا كىشەگەلىك بەرەرەو
نەبووم. لەبىرم دىت كاتىك بە باوكم وت: "ئەمەوىت واز لە یاسا بەینم و
بپۆم بەدوى ھونەردا" وتى: "ئەگەر ئەمە ئىشىكە كە خوشت دەویت،
زۆر چاكە!"

تا تەمەنى بیست و پىنج سالانىش خەرىكى وینەكیشان بووم تا ئەو
كە لەژىر كاریگەرى بىركردنەو و پۆزەتیقدا، گۆرپدرام. ئەوكاتە بوو كە
بپىارم دا وینەكیشان وەكوو سەرگەرمى درىژە پىبەدم و دەرس وتەو
و وتارخوینى لەبوارى تەندرووستى دەروونى و كامىل بوونى

تاكه كه سى دا به پيشه ي بنة رته ي خوم بكهم. له نزيكه ي ته مه نى سى
 سالاندا، نووسينى كتيبم ده ست پيكر د و بو نمونته ي كتيب به كانم، له
 وينه كيشانم كه لكه و هر گرت. وه ئيستاكه به شى گه وره ي ئيشه كه م بو
 وتارخوينى له كونفرانسه جيا وازه كاندا ته رخا ن كردووه، به لام بوچى
 ئه م كتيبهم نووسى؟ كاتيك هه ستم به وه كرد كه زوريك له خه لك ريگاي
 ئه نجام دانى ئيشى دلويستى خويان نادوزنه وه به راستى خه م بار
 ده بووم. بو دوزينه وه ي مانا و سوز له ئيش دا ده بى پيره وي دلتان بن.
 من له سهر ئه م باوه رهم و له گه ليذا ژيان ده كه م. ئاشكرايه كه هه موو
 مروقه كان هه زنا كه ن به رپرسى خويان بن و له بريك له ئيشه كاندا
 وه كوو فروكه وانى به زورى ئه م مه جاله بوونى نيه. جيا له وه ش
 كومه ليك كه س ئه وه په سه ند ده كه ن كه يه ك ئيشيان هه بيت به لام لاى
 من سهر ئه وه يه كه بوچى ئه م هه موو مروقه، به زورى به بيانووگه ليكى
 سست و په سه ندنه كراوه وه له سهر ئه و ئيشانه ي كه لى بيزارن ئاماده
 ده بن. من به وه م زانيوه كه هه ر كه سيك ئيشيك هه لده بريرت كه له گه ل
 سيستمى باوه رى ئه ودا گونجاوه.

ريگاي ئيش كردنى زوريك له ئيمه له لايه ن لاويكى نه زانه وه دابن
 ده كريت، خودى خومان! ئه گه ر له ته مه نى هه قده سالاندا ئيشيكتان
 هه لبراردوه و هيشتاش دريژه به و ئيشه ئه دن، له وانه يه ئيتر كاتى
 ئه وه هاتبيت كه ئيشيكي نوئ هه لبريژن. ژيانى خوتان ته نها له يه ك
 ئيشدا به رته سك مه كه نه وه.

وايدانين كه وتنه وه ي موسيqa، ئيشى دلويستى ئيوه بووه به لام ئيوه
 به ويستى باوكتان ئه ندازياريتان كردووه. قسه كانى باوكتان هه موو
 رويك له گويتاندا ده زپنگيته وه: "تو سه ركه وتن گه ليكت هه يه كه من

قەت نەمبۇو. خۇزگە دەمتوانى پرد دروست بکەم. "ئىستا دەبى چ بکەن؟ پىانۇكە كۆك بکەن!

سەرەتا لەبەر باوكت نەم ئىشە بکە: ئىوۋە ناتوانن بەپىنى خواستەكانى خەلك بىزىن. باوكتان دەبى بۇ ژيانى خۇى ھەزگەلىك بدۆزىتەو. تائەركاتەى كە بۇ رازى كردنى باوكتان خۇتان دەكەنە قوربانى گەشەى خۇت و گەشەى نەویش دوا دەخەن. ئىوۋە بۇ ئۇرگاسمى ئاواتەكانى دايك و باوكتان لەدايك نەبوون.

دوۋەمىش لەبەر خۇتان نەم ئىشە بکەن: ئايا لەبەر نەوەى كە چوار سال نەندازيارىتان خویندوۋە دەبى چل سال تەمەنى دواتىرى خۇتان بۇ ئىشەك كە لىنى بىزارن بەفېرۇ بدەن؟ نە! بەم ئىشە تەندرووستى دەروونى و جەستەىى خۇتان مەترسىدار دەكەن و بە بەرزەخ مەحكوم دەكرىن.

ئايا بەپراستى دەبى ئىشەكەمان خۇش بویت؟ ئايا (بتەوۋقن) عاشقى مۇسىقا بوو؟ ئايا (فىرارى) ئۆتۆمبىلە خىراكانى خۇش دەوىست؟ دوو دۆكتۇر لەبەرچاۋ بگرن كە يەكەمىان نەخۇشەكانى خۇش دەویت و دەھەمىان ئۆتۆمبىلە مۇدىل بەرزەكەى. دەچنە لای كامەيان؟

يادگار دەلىت: "كەوايە دەبى من لە پۇست دەست ھەلبىگرم و گروپىكى مۇسىقا رىبخەم؟" ئەگەر مۇسىقات نەخویندوۋە و چەند بەرنامەت بەرئوۋنەبردوۋە وەلام (نە)! ئىمە لىرەدا باس لە رىسكى بەرنامەدار دەكەين. سەرەتا تواناكانى خۇمان پەرورەدە دەكەين، زانايى خۇمان بەربلاۋ دەكەين، دەرس دەخوینىن، خویندەنەوۋەمان دەبىت، بۇ شارەزايىيەكانى خۇمان، كېرىار دەدۆزىنەوۋە.... دوجار و ئەوكات ئىشەكەمان دەگۆرىن.

يادگار دهليّت: "من دهبي سهرپهرشتي بنه ماله يهك بكم ناي
چاوه پرواني ئه وه له من دهكهن كه واز له ئيشه كه م بهيتم؟" نه يادگار!
ئه گهر دلت لاي شتيكي ديكه يه دهبي له دريژما وه دا هه لبراردنه كه ت
ئه نجام بدهيت.

ئيش له بهر پاره

"زوريك له مروقه كان ته مه نيك خهركي ماسيگري دهبن به لام هيچ كات
تيئاگهن كه به دووي ماسيدا نين."

((هيئري ديوي تورق))

ئه گهر ته نها له بهر پاره ئيش دهكهن هيچ كات به خته وه ر نابن و
له وانه شه پاره يه كي وه ها به ده ست نه هيئن. ئه مه يه شيوازي دنيا بو
ناچار كردني ئيو به ئيشيك كه خوشستان دهويت.

له بهشي چواره م دا باسما ن له نه بووني په يوه سته يي كرد. كاتي كه
به راستي ئيشه كه تان خوش بويت په يوه سته يي ئيو به داها تانه وه
كه متر دهبيت و كه وايه بير له شتيك له سهرو پاره وه دهكه نه وه. پاره،
يارييه و ئيو به ياري كردن سهركه وتوو دهبن و نهك به نازار كي شان.
بهبي له بهر چاو گرتنى جوړى ئيشه كه تان كو مه ليك رقه بهر له بهرام بهر
ئيو دا هه ن كه ئيشه كه يان خوش دهويت و ئه گهر ئيوه ش وهك ئه وان
نه بن ناچار به چوونه دهر وه له ديمه ني رقه بهر يتي دهبن. ناي جينگايهك
بو ئيوه هه يه؟ بهلي! بو هه ر ئيشيك كه له ئاستي شياودا بيت فهزايه ي
پيوست بووني هه يه. ۸۰٪ مروقه كان زور چاك و ميهره بانن و له
كو مه ليك لايه نيشه وه، ئاسايي. دوايين جاريك كه له كاتي خويدا

گەيشتنە لاي دوكتور كەي بوو؟ دوايىن جاريك كە لە خوار دەمەنيك دا
خزمەتگوارىيەكى باش پيشكەشتان كرا كەي بوو؟ دوايىن جاريك كە
سواري تەكسيەكى خاوين بوون، وەيىرتان ديت؟ بۇ ئەنجام دانى ئيشى
دلويست پيويست ناكات كە سالانيكى زور فيركارى بكرين و
مەسرەفيكى زوريش قبول بكەين.

يادگار دەلييت: "بەلام ئەگەر ئەو ئيشەي كە حەزم لاي بوو دەمكرد
هيچكات بەقەدەر ئيستا پارەم وەدەست نەدەهيئا."

ئەنجام دانى ئيشى دلويست، بەزوري لە دريژماوودا سەرۋەتيكى
زورتان بۇ پاشەكەوت دەكات بەلام بريك جاريش ئاوەها نيه. بريك جار
بە ئەنجام دانى ئەو ئيشەي كە خوشتان دەوييت ھەست بە پيويستی
كەتر بە پارە دەكەن.

وايداني كە بەريۋەبەري گشتى شيركەتيكن خانويەكى گەرەتان ھەيە
چەند ئوتۇمبيلي مۇديل بەرز، قىلايەكى خەيالى و فاكترگەليك كە
لەگەل مەقامى بەريۋەبەري ئيوەدا دەگونجى. بەلام عەشقى حەقيقى
ئيوە پەرۋەردە كردن ئەسپ و فيركارى سواري ئەسپە و ئيوە دەليين:
"من ناچارم بۇ پاراستنى ئەم شتانه، ئيشەكەم بپاريژم."

مەسەلە ليۋەدايە كە كاتيكن كە ئيوە دەبنە مامۇستاي ئەسپ سواري
لەوانەيە ئەدى پيوستتان بە خانوو و ئوتۇمبيلي لەوجۆرە نەبييت. ئيمە
بريك كات دەورۋەري خۇمان لە ئەسبابى يارى پەر دەكەين بۇئەۋەي
ميشكى خۇمان لەم راستيە كە "لە ئيشەكەمان بيزارين" بەلارې دا
بەرين. ئەگەر پيۋەو دلي خۇمان بين لەوانەيە بەم ئەنجام بگەين كە
كيلگەيەكى بچوك و ئوتۇمبيليكى بچوك بەس بييت.

پەيوەندىيە مۇقايەتىەكان لەبىر مەكەن

ئايا سەرنىتان داوۋە كە پەرىستارە چاكەكان، مۇقەكانىيان لە ئىشەكەيان خوشتر دەوئىت. لەبىرتان بىت كە ھەر ئىشەك بۇ گوزەراندى ئىيان ئەنجامى ئەدەن كەرسەستەيەكە بۇ پەيوەست بوون بە خەلكەو. وە رازى بوون يان نەبوونى ئىوۋە لە ئىشەكەتان بەستراوۋە بە چۈنەيتى خزمەتگوزارىتانەوۋە بەرامبەر بە خەلك. (ئالبرت شوایتزر) وتوۋىەتى: "... لەنىوان ئىوۋەدا تەنھا ئەو كەسانە شاد دەژىن كە بەدوۋى خزمەت كردن بە خەلكدا دەگەرپىن و پىيى دەگەن. " بەداخەو " خزمەت كردن بە خەلك " بە كۆيەلەيى يان قوربانى بوون شوبەيندراوۋە لە حالىكدا حەقىقەت جگ لەمە نىيە. خزمەت كردن بە تەنھايى بە ماناي ئەوۋە كە لە تەرخان كردنى شتىكى تايبەت بەخۇمانەوۋە بۇ خەلكى چىزىكى لەرادەبەدەر شاراوۋەيە. وانەوتنەوۋە و پەرىستارى كردن لە خەلك دەتوانىت خزمەتگوزاي بىت، گولفرۆشى يان چاككردنەوۋە پانكەي مالى خەلكى، بەبزەيەك لەسەر لىوۋەو، دەتوانىت خزمەتەك بىت. خزمەت كردن بە خەلك، پەيوەندى بەجورى ئىشى ئىوۋە نىيە خزمەت كردن بە خەلك، بۇ فەلسەفەي باوۋەرى ئىوۋە دەگەرپىتەوۋە. كۆمەلگە، بەزورى ئىشى مۇقەكان بەپىي دەرجەي دىلۇم و ... پىوانە دەكات بەلام لەم پىوانە كردنەدا بەردەوام مەترسى لەبەرچاۋنەگرتنى پەيوەندىيە مۇقايەتىەكان بوونى ھەيە.

وايدانىن كە ئىوۋە سەرىپەرشىتى تىمىكى فوتبۇلن و مىندالانى خوارو دوانزە سال فىر دەكەن. لەوانەيە عاشقى فوتبۇل بن و ئەمە زۇر چاكە. بەلام تەنھا ئىوۋە ئەوكاتە دەتوانى شتىك بۇ ئەم مىندالانە بكەن كە

تېيىگەن مەسەلەى حەقىقى قەت فوتبۇل نىيە. لەوانەيە بلىن:
 "سەرپرشتى تىمى فۇتبول ئاتوانىت ژيانى مىندالانى دوانزە سالە
 بگۇرنت. " ھەلە دەكەن! كۆمەلىكىيان دەيگۇرن و ئەوانە ئەو كەسانەن كە
 تىگەيشتوون بەم مىندالانە وانەى ژيان فۇتدەكەن و فۇتبول تەنھا
 ئامرازىكە.

زۇرىك لە مامۇستاكەن بەخۇيان دەلىن: "بۇچى دەبى گىرنگى پى بىدەم؟
 مىندالەكان ھىچ بايەخىك بە حىساب و ماتماتىك نادەن. " ئاشكرايە كە
 نايدەن! نەگەر ئىوۋ مامۇستاي پۇلى شەشەمن ئەركى ئەساسى ئىوۋ
 وتنەوۋى حىساب نىيە، خۇدى مىندالەكانن. ئەركى ئەساسى
 فەرمانبەرنكى بانك، پىراگەيشتن بە حىسابە بانكىەكان نىيە بەلكوۋ
 درووست كىردنى پىئودنى لەگەل خەلك دايە.

تازەگەرەتەن ھەبىت

چەند سال لەوۋەپىش مىوانى كىتىبفروشىك لە شارى (دىۋتۇن ئۇھايوۋ)
 بووم. كاتىك لە فروشگەدا خەرىكى كىشەنى كارىكاتىر بووم
 فەرمانبەرانى فروشگە چىرۇكىكى رۇمانسىيان سەبارەت بە دوو كەس لە
 كىرەركەكان بۇ گىرەمەوۋ:

رۇژىك كارۇ و پەيمان لە بەشىك لە فروشگەدا كە تايبەت بە كىتىبى
 (وۋدەستەيئانەوۋى تەندرووستى) بوو، وەستا بوون و بە خەم و
 نىگەرەنىكە كە لە سەروچاويان دەبارى، بەبىزارىەوۋ سەيرى
 كىتىبەكانيان دەكرد. ئەو دوو كەسە بەم نىزىكانە بەھۇى نەخۇشەوۋ
 ھاوسەرەكانيان لەدەست دابوو. سەرى قەسەيان كىردەوۋ و ھەردوۋ

كەسيان بېرياريان دا كە پيڭكەوۋە لەو كۆپوونەوانەي كە بۇ تەسكىنى خەم
و نىگەرانى لىقۇماوۋەكان پيڭ دىت بەشدارى بىكەن و ئەمەش لەئەنجامدا
هۆكارىك بوو بۇ ھاوپىيەتى.

پاش چەند مانگ لە گەرەنەوۋەي كارۇ دا پرسىيارم لىكرد: "ئەوۋەي
ئەتويست بەدەستت هينا؟" سۆران وتى: "زىاتر لەوۋەي دەمويست! من،
كتىب و دەزگيرانىك كە دەمويست لەم بەشەدا ھاوكات ھەردووكم
و دەستم هينا و پانزە رۆژىتر زەماوۋەند دەكەين!"

بەپىوۋەبەر و فەرمانبەرانى كتيبفرۆشپەكە ئەوۋەندە سۆزدار بوون كە
خۆپەخش بوون بۇ بەپىوۋەبردنى مەراسىمەكە لە ھۆلى
كتيبفرۆشپەكەدا! قەفەسەي كتيبەكان كۆكرانەوۋە. مېز و كورسىمان
بەكرى گرت، گلەمان كپى، فرۆشگەكەمان رازاندەوۋە و بەشپىكىمان
بەشپوۋەي رىستوران ئامادە كرد. فرۆشپارەكان، فرۆشتنى كتيبيان وەلا
نا و لەجىي دەستيان كرد بە دابەش كردنى كىكى زەماوۋەندەكە. ئەمە
رووداويكى زۆر سەير و ھەست بزوين بوو. نموونەيەكى زىندوو و
روون كە پيشان ئەدات شادى و خوشى لە تىكەل بوونى ھەول و
خەيالەوۋە لەدايك دەبيت. بەرپرسەكانى ئەم كتيبفرۆشپە، بەشدارى
كردنيان ھەلبرارد و وتيان: "ئىمە دەتوانين يارمەتيدەر بين." بۇ
فرۆشپارەكانىش زۆر ئاساتر بوو كە بلىن: "ئيشى ئىمە كتيبفرۆشپە
بەپىوۋەبردنى مەراسىمى زەماوۋەند پەيوۋەندى بە ئىمەوۋە نىيە."

گرنگ نىيە كە چ ئيشىك دەكەن گرنگ ئەوۋەيە كە چۆن ئەنجامى ئەدەن.
خاوەنى كتيبفرۆشى بن، بەلەم دروست بىكەن، مامۇساتى باخچەي
مندالان، لەھەرچالدا دوو ريگا لە پيشتانه: يان دەتوانن ھەر ئەو ئىشە

بکەن کە خەلکانی تر دەیکەن و یان ئەوەی کە کەمێک خەیاڵ و تازەگەریشی پێ زیاد بکەن.

کورتەى وتە

کاتیك کە ئەنجام دانى ئىشيك بەوپەر مهيل و بى ناچارى هەلەبژيرين، شادی و خوشى بۆ ژيانى خۆمان بانگەواز دەکەين.

گرنگ نیه چ ئىشيك ئە نجام ئە دەم، گرنگ سەرۆت و ناوبانگە!

بەرامبەرى سانسکریت "ئامانجى مروڤ لە ژياندا" وشەى "دھارما"یە. بەپێى یاسای دھارما "هەموو مروڤەکانى توانایى تايبەت بەخۆیان هەیه و بۆ دۆزینەوهى ئەم توانایانە، هەنگا دەنێنە ئەم جیهانەوه." بەپێى ئەم یاسا ئەگەرى دۆزینەوهى ئەم توانایانە کاتیك زیاتر دەبیئت کە پرسىار لەخۆمان بکەين: "دەتوانم چ شتيك ببەخشم؟" نەك ئەوهى کە: "دەتوانم چ شتيك بە دەست بهيئم؟"

بیل گیتس یەکیك لە دەولەمەندترین پیاوہکانى جیهانە. بەلام کاتیك گوی لە وتارخوینى ئەو دەگرين تیدەگەين کە نەرم ئەفزارى کەمپیوتەر بۆ ئەو زۆر لە پارەیه سەرنج راکيشتەر. دەولەمەند بوونى ئەو، ئامانج نیه بەلکوو بەرھەمیكى لاپالە.

ناوبانیگیش، هەر ئاوہایە. لە کەسە ناودارەکان پرسىار بکەن کە جیاواز لە نەبوونى ئاسایش و ئاسوودە نەبوون لە ناوبانگ چیتان دەستکەوتووہ؟ بۆچى دەبى مروڤ حەز بکات کە سوپایەك لە خەلکانى

نامۇ لە دار و دیواری مالەكەيەوہ سەرکەون یان کاتیک لە شەقامیکەوہ
تییەردەبیئت پەنجا رەسمى لی بگرن؟

**ئەگەر ھەموو مەرقەکان ئیشی دلویستی خویان ئە نجام
ئەدا، ئەوکات کی شەقامەکانی پینە دەکرد؟**

ئەگەرچی لەوانەییە ئەم ئیەشە لەگەڵ ھەزەکانی ئیوہ نەگونجیئت بەلام
باوەرتان ھەبیئت کەسانیکیش ھەن کە عاشقی ھەوای ئازاد و موسیقای
لادی و ئۆتۆمبیلە گەورەکان و دووری لە قەرەبالغی بن. ھاوسییکە
ئیمە، (جوامیر) پسپۆری عەمەلیاتە، ماوہیەك لەوہ پییش لە میوانیەك دا،
ئەو خەریك بوو لەسەر عەمەلیاتی بواسیری شادکردنەوہ کە ھەر ئەو
رۆژە ئەنجامی داو، قسە ی دەکرد. لەحالیكدا کە ھەولم ئەدا خۆم لە
حالی ئەو عەمەلیاتەدا وینا بکەم پیم وت: "بەراستی کە نوکتەییەکی
پیکەنینیە!" بەلام دواتر ئاگادار بووم کە ئەو بەجیدی قسە دەکات.
لەراستیدا ئەم کردەوہ لای ئەو زۆر سەیر بوو و لە بینینی بواسیریکی
چاک، چیژی دەبرد. مەرقەکانی ھەزی جیاوازیان ھەییە. ھەموو ئیمە لە
رینگای جیاواز لە سەمتیکی جیاواز لە جوولە داین. کاتیک کە بۆ
ئەنجامی دانی ئیشی دلویستتان وەریدەکەون بەردەوام کەسانیک ھەن
کە ئەیانەویئت بەر بە جوولە ی ئیوہ بگرن. ئەگەر ئیشی دلویستی خۆم
دەست پیکەم ئایا کیشە ی کەمترم دەبیئت؟ نە! ئەرکی ئیوہ لە ژیاندا
"بی کیشە ژیان" نییە بەلکوو "بە مەبەستەوہ ژیان"ە.

نۆرتەین بەختی ئیوہ بۆ بەختەوہری و سەرودت، ئەنجام دانی ئیشیکە
کە خوشتان دەویئت. عەشق، وزەییە و ھەر ئیشیک لەگەڵ عەشق ھاوړا

بیت پرە لە "وزەى بەرھەمھینەر" و ئەمە، جوړیکە لە وزەىە کە ئەگەر بوونی بە دۆلار زیاترە. بەلام نابیت وینا بکړیت کە دەرد و رەنج و پینەگیشتن لە ئارادا نابیت. من بەتەواوێ دژم لەگەل کۆمەلنیک کتیبی تازە کە بلاوکەرەوێ ئەم وینا نادروستانەن. پەيامی ئەم کتیبە ئاوەهایە: "پەرەوێ ئاواتەکانی خوتان بن و گسک لە پارە بدەن."

کورتەى وتە

ئەنجامی ئیشی دلویست بەواتای پیچراوێەک بۆ ژيانیکى ئاساتر نییە پیچراوێەک بۆ ژيانیکى راکیشەرترە. ئەگەری زۆرترە لەم رینگایەدا لەگەل بەرپرسیاریەتی زۆرتر بەرەوپرۆ دەبن و کیشەى زیاتر!

رازى شاد ژيان

کاتیک کە دەستنووسی یەكەم کتیم واکا "رازى شاد ژيان"م بردە لای پەخشەر، پێیان وتم: "دواين شتيك کە لەوانەىە دنیا پیویستی پى بیت کتیبیکى دیکەىە لە بواری تەندرووستى دەروونى دا" ئهوان جیالەوێش وتیان کە بۆ نووسینی کتیبگەلێک لەم چەشنە، بەتەئکید دەبیت دۆکتۆرى دەروناس بن جیالە یەك کەس کە پێشنیاری چاوپێکەوتنیان پى کردم.

لەئەنجام دا دواى ماوێ هەژدە مانگ پەخشاریکم لە سەنگاپوور دۆزیەو. ئەوان پێیان وتم کە رەقەبەریتی لە بازاری کتیبیدا زۆر قورسە و تەلەفریۆن و راگەیانندنەکان ئەوەندە حەزیان لە نووسەری ئەناسراو نییە. ئێمە پیویستمان بە ئیستراتیژیەك هەبوو.

بریارمان دا که "رازی شاد ژیان" راسته وخو بهرینه نیو خه لک. کاتی کتیبه که مان له سهنگاپوردا بلاو کرده وه من سی پایه ی نه قاش و میکرو فونه کهم هه لگرت و له وانه یه بلیم بو هه موو کتیبفروشیه کانی شارم برد و له وی دهستم کرد به کیشانی کاریکاتیر، سه بارهت به فهلسه فه کهم قسم کرد و کتیبه کانه ئیمزا کرد. له قوتابخانه و زانکواندا له گهل خویندکاره کان قسم کرد و له فه رمانگه جورا و جوره کانه له گهل فه رمانبه ران باس و مونا قشه م کرد و نه وه نده دریزم بهم شیوازم دا که "رازی شاد ژیان" چوه ریزی پرفروشتترین کتیبه کانی سهنگاپوره وه و دواتر هه ر نه م ئیستراتیژی له مالزی، ئوسترالیا و به کار هینا.

شهش سال بو شوینه جیاوازه کانی جیهان سه فه رم کرد، له مه خزن و زیندانه کان دا وتارخوینیم کرد و له هه زار ناوه ندی کپین دا خه رکی کیشانی کاریکاتیر بووم، ده بی ناوی کتیبی دواترم "ناوه نده کانی کپینی جیهان" دانیم! له زۆربه ی نه م کاته دا له م ئیشه چیژم ده برد، به لام روزانی کش بوو که له ژووری هۆتیل دا که له خه وه لده ستام به بیزاریه وه ده موت: "ئه گه ر سه ردا نی کتیبفروشیه کی دیکه بکه م له وانه یه هه لیبینمه وه."

کتیبفروشی بو کتیبفروشی، شار به شار، ولات به ولات گه راین تا کوو "رازی شاد ژیان" مان به بازاری جیهانی کتیب ناساند و تازه نه وکاته بوو که ورده ورده، راگه یاندان و ویستگه ته له فزیونییه کان به دووی ئیمه که وتن!

له م سه فه ره دریژخایه نه بیره وه ری زۆرمان بو به جی ماوه "شه به که یه کی ته وای پروپاگه نده مان له کاتی کدا له ئوستورالیا به ریوه برد که هه موو

خەتە ھەوايىيەكان مانيان گرتبوو، جاريكيش لە نيوزلەند ناچارىان
كردم كه لە ويستگەيەكى راديويى دا كاريكاتير بكيشم!
بۇ ناساندنى كتيبي "رازى شاد ژيان" بە خەلكى ئەمريكا، لە شويىنى
بالويزخانەى ئوسترااليا لە مەنھەتن، ميوانيەكمان بۇ راگەياندنە
گشتيەكان ريخست و بۇ ھەموو رۆژنامە، گوڤار و ويستگە راديويى و
تەلەفزيونيەكانى رۆژھەلاتى ئەمريكار كارتەمان نارد و دەسپيىكى
ميواندارى لە ۲۰۰ كەسمان ئامادە كرد، رۆژى ديارىكراو، واتا بىستى
ژوئەنى ۱۹۹۰ بۇ بەشدارى لەم مەراسيمەدا بەمەبەستى نيويورك
سواری تەيارە بووم.

بەريكەوت ھەر لەو رۆژەدا وابريار بوو كە نلسون ماندلايش بۇ نيويورك
بيت. چ ژمارەيەك لە ھەوالنيوران چاوەروانيان دەكرد كە ھەوالى ھاتنى
ئاندرۇ متيوسى بچووك لە ھەوالى ھاتنى نلسون ماندلاى گەورە گرنگتر
بيت؟
سفر.

ھەوالنيوران پرسىاريان ليىم كرد: "چيت كرد كە توانيت يەك مليون
كتيب بفروشيت؟" و من لە ھەلامدا وتم: "دوو مليون كيلومەتر سەفەرم
كرد، پانسەد جار وتارخوينيم كرد، ھەزار جار چاوپيىكەتن - و بىست
و سى جاريش جانتاكەم ون كرد!"
ئەمە چيروكى كتيبيك يان تەجارەتيك نىيە بەسەرھاتيەكە سەبارەت بە
ھەموو گەللە سەكەوتووھەكان. لەھەر كويوھە كە دەتوانن، دەست پيىبكن.
ھەر ئيشيك كە دەتوانن ئەنجامى بدەن. باس لەسەر شانس و بەخت
نىيە، باس لە ھەول و تيكووشانە.

سۆز و خرۇش

ئەگەر خەرىكى ئىشىكنى كە خوشتان دەۋىت، سۆز و خرۇش، ئىۋە تا كۆتايىيەكەى دەبات، كاتىك كە بوونتان پەر لە سۆزدارى بىت ئەدى پىۋىست ناكات كە كەسانى تر، سۆزى ئىۋە بىزۋىنن.

ئەگەر رىستورانى خەيالى خۇتان بىكەنەۋە و ھىچكەس بۇ خواردن روتان تىنەكات نابىت واز لە ھەول و تىكۇشان بھىنن. خواردى تازە، دىكۋارت و فكرەى تازە تاقى بىكەنەۋە. ئەگەر پارەتان تەۋاۋ بىت سۆز و خرۇشان ھەلدەگرن و دەرۋن بۇ لاي كەسىك كە پارەيەكى زياترى ھەيە و ئەۋ بەھاۋبەشى خۇتان دىكەن. لە چەند قۇناخ دا شكست دىنن، چەند جار سەرپرشتەكان دىگۋرن بەلام بەدل دىزانن كە سەرکەۋتوۋ دىبن. گومانى تىدا نىيە كە عەزم و ئىرادەى بەھىز و ماندوۋنەناستان دەۋىت بەلام سۆز و خرۇش، گرنگترىن مەرجه. ھىزى ژيان و مانەۋە، لە بوۋنى ئامانچ لە ژيان دا رىشە دىگرىت. ئىمە دەبى ھەر ئەۋ ئىشە بىكەن كە سۆز و خرۇشمان پى دەبەخشىت و ئەمە قەرزىكە بە خۇمان و كەسانى ترىش. دىناى ئىمە پەر لە مرقى سارد و بى سۆز كە بەرلەۋەى چاۋيان بە ئاور كەۋتبىت، سوۋتاۋن.

بەدۋى خەيال و ئاۋات دا رۋىشتن، زەمانىك بۇ ژيانىكى ئاسان و بى سەرئىشە نىيە. بەتەۋاۋى بەپىچەۋانەۋە، كاتىك پىرەۋى خەيال و ئاۋاتەكانتان دىبن دىنا بۇ خەبات زياتر لە جاران دىتانخۋازىت بەلام لەم رىبۋارىيەۋە، سەفەرىك دەست پىدەكات كە لەجى خۇيدا لە ئەنجامدا سەفەرىكى دىروۋنى دروست دىكات و ئەۋكاتەيە كە ھەلىك بۇ پشكۋتن دىدۋزەۋە و لە ھەقىقەتى خود ئاگادار دىبن.

كورتەى وتە

لە ھەر كۆي و ھەر جۆرىك كە ھەن ناچار و پىبەستراو مەين.
درەختەكان ئەسیری خاكن، ئۆۋە مروقن!

بيانوۋى ئۆۋە چىيە؟

لەوانەيە ئۆۋە ھەموو ئەم بەشەتان بە ھەستى بىزارى و بەم بىرەۋە
خويندبىتەۋە كە: "بەرىز مەيۋس، ئەمە زورچاكە كە ھەركەسىك ئىشى
دلوست خۇي ئەنجام بدات، بەلام خۇ ئۆۋە ھەلومەرجى من نازانن."
ئەگەر ئۆۋە ئاۋاتگەلىكتان ھەيە كە ۋەدى نەھاتوون، بيانوۋەكەتان
شىكار و لىي ورد بىنەۋە. ھەقىقەت ئەۋەيە كە خودى خۇمان ئەۋەندە
روپراست نىن. ئىمە زۆرىك لە شتەكان بە نامومكىن ناۋدەيىن بەلام
ھەقىقەت ئەۋەيە كە ئەوانە ھۆكارى زەحمەتن، نەۋەك نامومكىن! سارا
دەلىت: "من بەراستى ھەز دەكەم ئاسارناسى بخوينم بەلام بەداخەۋە
كە نامومكىنە!" مەبەستى راستى سارا ئەۋەيە كە: بۇ خويندنى بەشى
ئاسارناسى پىۋىستم ھەيە بە:

- ۱- دەرچوونى لە تاقىكردنەۋەدا
- ۲- ئىشى نىوكات لە رىستوران
- ۳- ھىنانى وام
- ۴- ۋازلىھىنانى پىياسەى شەۋانە بۇ ماۋەى چۈار سال
- ۵- ھەموو خالەكانى سەرەۋە

سارا بهم ئەنجامە دەگات كە ئاسارناسى، بەقەد ئەم ھەموو ھەولە ناهيئەت لەراستیدا سارا دەلیت: "ئەگەر وادەزانن كە من ئامادەيیم تەدايە بۇ قبول كەردنى ئەم ھەموو كەشەيە كەوايە مەشكەتەن بەتالە!"
 دلیر دەلیت: "من ھەز دەكەم خانوويەكى بچووكم بۆخۆم ھەبەت. ئەو بېستەسى سالا كە ئەم قەسەيە دووپات دەكەتەو بەلام مەبەستە دلیر ئەوہیە:" من ھەز دەكەم خانووم خۆم ھەبەت بەومەرچەي كە:

۱- ناچار نەبەم زیاتەر پاشەكەوت بكەم

۲- ناچار نەبەم زیاتەر ئیش بكەم

۳- ناچار نەبەم لە گەرەكە ھەزارنەشینەكاندا ژيان بكەم...

یادگار ھەر كەینەشین دەمینتەوہ!

سارا و دلیر بیریاری تیگەیشتوویان داوہ كە لەخودی خۆیدا نە دروستە و نە ھەلەش. وە ئەمە ھیچ كەشەيەكى نییە بەلام ئەوہی كە رووخینەرە ئەمەيە كە ئەوان وائەنۆینن كە ھیچ رینگایەكى دیکەیان نەبووہ. چەند كەس دەناسن كە ئامادەن سویند بخۆن كە مەجالى گۆرینی ئیشیان نەبووہ بەلام لەناكاو بە نەخۆشیەكى دل ئامادەي گۆرینی ئیش بوون؟ دەبی خۆمان دەست پەبەكەین و یان ئەوہی كە چاوەرپی گۆرانی ھەلومەرچى دەروبەر و ھەنگاوەلگرتنى كەسانی دیکە بێن. ئایا بۆ دەست پەكەردنى ئیشی دلۆیستە خۆمان دەبی ئەوہندە چاوەرپوان بین تاكوو ھەوالی مەرگی بەمنزىكانەي خۆمان لە دوكتۆر بېستەن؟

ئەگەر ئاۋاتەكانى من، دەستپىراگە يىشتىنى نەبىت، چى؟

مىرۇقەكانى ئىشى سەير و لەباۋەر بەدەر دەكەن. راجر كرافورد ۋەبىر
بەيننەۋە پىاۋكىك بە قاچىك و دوو بال، نەك دەست، ھاتە دىئاۋە و بوو
بە يارىزانىكى ئاكادىمى تنس و لە رىگى فىركارى تنسەۋە ژيانى
بەپىۋەدەبىر. ئىۋە دەتۈنن بەسەرھاتى ژيانى ئەو لە كىيىكى خۇيدا
بە ناۋى "ياريكردن بە ئامرازى دل" بخویننەۋە. خویندەۋە
بەسەرھاتى ژيانى راجر واتان لىدەكات كە بەرەستەكانى خۇيان لە
سوۋچىكى تەۋە سەير بىكەن. دىجىتال دەن دارتاشىكى ئەمىرىكى بوو
كە بەھۋى توۋشى بوۋنى بە نەخۇشى شىرپەنجە، قورگى خۇى
لەدەست دا. دۋاى ئەو رووداۋە دەن بۇ قسەكردن، وشەكانى بە
كەمپىۋتەرنىكى بچوك ئەدا و كەمپىۋتەرەكە لەجىنى ئەو قسەى دەكرد.
لە نىۋان ئەو كەسانەى كە بەئاۋات گەيشتىننن مسۇگەر دەكەن
چاۋلىكردىكى ھاۋبەش ھەيە و ئەۋەش ئەۋەيە كە ئەۋان رىگى خۇيان
لە قوللايەتەۋە دەست پىكردۋە. لەم ناۋەدا نەخۇشانىك دەۋزەۋە
كە توۋشى ئاسم بوۋن و لە بەشە جىاۋازەكانى ۋەرزىش دا،
قارەمانىتيان بەدەست ھىناۋە. تەجارى زۇر دەبىنن كە لە مايەھىچەۋە
بىرە گەيشتوۋن و بەسەرھاتى ھەزاران پەنابەر ناياسايى دەبىستىن كە تا
رادەى سەرووترىن قۇناخى ئىش و خویندن سەركەۋتوۋن. كاتىك كە
گشتىك لە كىشەكان لەبەرامبەر مىرۇقە دا خۇدەنوینن ئەو بۇ روۋبەروو
بوۋنەۋە و مانەۋە، جۇرىك ۋەستاۋى و ھىزى ئىرادەى فىكرى لە خۇيدا
درووست دەكات و ھەر ئەم ھىزەيە كە بەچەكى شاراۋە و پىرەپىنى ئەو
دەبىت.

كۆرتەى وتە

بۇ ئىمە بەردەوام ماقى ھەلېژاردن بوونى ھەيە. ئەگەر ئىشېك ناكەن
ھۆكارى ئەۋەيە كە وزەى خۇتان لە جېگايەكى دىكە دانەۋە. باس
لەسەر بوون مەجالى بوون يان نەبوونى ئىش نىيە، مەسەلەى بىنەرەتى
ھەبوون و نەبوونى مەيل بەرامبەر بەو ئىشەيە.

كاتىك كە دەلىين: "من ئەم ئىشە دەكەم و ھەموو دژۋارىەكانى بەگيان
دەكېم" ئەۋكاتە كە ھەموو شتېكى ئەم جىھانە بۇ پىشتىۋانى لە ئىۋە
ھەلدەستىت.

چاوه روانی نه وه مه بن که خوا
له ناسمان بيته خواری و ئیجازه ی
سه رکه وتن به ئیوه بدات.

نه و که سه ی که ده بی ئیجازه ده ربکات،
خودی خوتانن.

بهشی جهوتهم

له شوينيکه وه دهست پي بکهن!

بويري

شيوازي نوي تاقی بکهنه وه

رازي توانا

بوچی ئیوه نا؟

له شوينيکه وه دهست پي بکهن!

((زاناکان به کرده وه ژيان دهکهن نه وه که به بیرکردنه وه له کرده وه))

((کارلوس کاستاندا))

((ئیه ناتوانن به مه بهستی کردنی ئیشیک ناوبانگ ده رکهن))

((هنری فورد))

ئایا تا ئیستا له گهله ئهم دیمه نه به ره و پروو بوون؟ له ماله وه یان شوینی

ئیش له پشت میزه که تان دانیشتوون که ته له فون زهنگ لیڊه دات.

هاورپیه که ئه یه ویت ژماره ته له فونیکتان پي بدات: "تکایه یه که دهقه

راوهسته قهلمیک بدۆزمه وه." بو دۆزینه وهی قهلهم دهست دهکهن به

ژیروژوور کردنی شت و متی سه ره میزه که یه که دنیا فایل، بلیتی

ته یاره، پاکه تی پیتزا، دیعایه ی بیمه، پارهی ئاسن، قهله می (ماژیک)

مندالەكە! خۆيەتى! ماژىك! ژمارە تەلەفونەكە بە رەنگى زەردى روون
 كە ناخويندريتهوه دەنوسن و تەلەفونەكە دائەخەن. دواتر لەگەل
 خۆتان دەلین: "ئىستا كە دىعايەى بىمەكانم دۆزىووتەوه باشتەر وایە
 بىخەمەنىو فایلیكەوه. فایلیكیش بۆ بلیتی تەیارە جیابكەوه، كوپەكانى
 قاوش بخەمە قاپشوریەكەوه... سەیر دەكەن خەركى ئیش كردن.
 قەلەم و كاغەز بۆ قەفەسەكەى سەرەوه، پاكتە بەتالەكانى پیتزا بۆ
 زبەدان، كتیبهكان بۆ كتیبخانە و ئیو تەنانەت دەستسەر دینن و
 تەلەفونن و میز و... ھەموو خاوین دەكەنەوه. لەناكاو وەئانگا دینەوه و
 بەخۆتان دەلین: "منیش دەتوانم شوینكاریكى خاوینم ھەبیّت. "ھیزىك
 لە دەروونتان دا پىك دیت و دەستبەجى بەرنامەریزى دەكەن: "فایلى
 تازە بە ھەرچەسپى نوێ دابین دەكەم. بۆ قەلەمەكان شتیكى تایبەت
 دەكەرم. تەنانەت ھەموو ھەوتوویەك زبەدانكە دەریژم!" ئىستا ئیو
 ئەركیكتان لەسەر شانتان ناو كە زۆر لە دۆزینەوھى قەلەمىك گەرەترە.
 ئىستا لە بیرى دروست كردنى خاوینترین شوینكاری دنیا دان! تا
 نیوھى شەو، دوو سى جین قەلەم پەیدا دەكەن بەلام ئایا بايەخى ھەيە؟
 نە! چیرۆ ئیشەكە بە گسكى كارەبايى زۆر زیاترە بوو.

ئەم بئەما كە ناوى "بئەماى خاوینى شوینكار"ى ناو دەنیین لە
 بوارەكانى دیکەش وەكوو نووسینی راپۆرت، واسل كردنى زەربە،
 شورەنى ئۆتۆمۆبیل و ... یش بەكار دیت. سەیر لیڤەدایە كە ئیمە
 كاتیك كەیفخۆش دەبین كە ئیشەكەمان دەست پىكردبیت. ئەوئەندە
 بەسە كە بەبى ھیچ پىشەكەك ئیشە دەست پىكەن بۆ ئەوھى ھەست
 بە وزەى و شادی لە دەرونتان دا بكەن، بەلام ئیمە بەزۆرى بەھەلە
 دەلین: "كاتىك كە وزەى پىویست بەدەست بەینم وەرزشى بەیانیان

دەست يى دەكەم! "نە! سەرەتا دەبى وەرزش دەست پى بەن. "كاتىك
حەزى زىاتر بە دەست بەيىنم وانه كانم ئەنجام ئەدەم. "هەلەيە. "كاتى
وزەم ھەبوو كاسىبەكى بچووك بۇ خۇم رىدەخەم. "نە!

وزەى و ئامادەيى بۇ ھەر ئىشيك، كاتىك بە دەست دىت كە دەستمان
پىكر دىت. وزە، ئەنجامى كۇنتاكتى ئىو لە ئىشەكە داىە. گرنگ،
دەست پىكر دىنە. خالىكى دىكە سەبارەت بە دەست پىكر دىن.... ئىو بۇ
دەسپىكى ھىچ ئىشيك ئامادەيى تەواو پەيدا ناكەن! بۇ نمونە: ئايا
ئىو ھىچ كات بۇ وتارخوینى لە نىو كۆمەلىكدا تۈانيوتانە بە ئامادەيى
سەلەسەد بگەن؟ نە. گرنگ نىيە كە چەند جار وتارەكەتان
نووسىو تەوە يان چەندە كاتتان بۇ فېرېوونى تەرخان كىر دوو، لە ھەر
حالىدا بە خۇتان وتوود "تەنھا ئەگەر كەمىك كاتى زىاتىر دەبوو...."
نمونەى دىكە، ھاوسەرگىرىە ئايا ھىچ كات ئامادەيى تەواوتان بۇ
ھاوسەرگىرى و قبول كىردنى ھەموو ھات و نەھاتە چاك و خراپەكانى
بوود؟ "ھىچ كات! باشتىن رىگا ئەو ھەتائە و جىگای كە دەتۈان
خۇتان ئامادە بەن و ھەناسەيەكى قول ھەلكىش و دل لە دەريا بەن.
يادگار دەلىت: "ئىو گەرەنتى بە من ئەدەن تاكوو من ئىشەكەم دەست
پى بەم. "نە يادگار! تۇ بەلین ئەدەى كە ئىشيك ئەنجام بەدى، تا ئەو
جىگای كە دەتۈانى خۇت ئامادە دەكەى و دواتر بە بى ھىچ گەرەنتىەك
و بى ئەو ھەى چاودەروانى پاداش بەكەى ئىشەكە ھەرلەوئو دەست
پىدەكەى.

كۆرتەى وتە

مىو، دواى دەست پىكر دىنى ھەر ئىشيك، ھۆكارى پىوئىست و دەست
دىنىت. دانىشتن و گەلەلەى دارشتن بۇ دەسپىك، بى سوودە. حەز و

راکیشان، نهنجامی جوولهیه و بههوی جوولهویه که مهل و چونیهتیه
نویکانی خو دهردهخن. دلتان بدهن له دهریا.

باوهرتان بهخوتان ههبیته

ههموو دهروونناسهکان دهلین که نیمه دهبی ئیمانمان بهخومان ههبیته
و نه مه بهتهواوی مهنتیه. بهلام پیش لهوهی که ئیمان بهخو بیته
دهبی باوهر به وتهکانی خومان بکهین.

کاتی که باس له وهد و بهلینی دهکرت زوربهی مروقهکان لاواز و بی
ئیراده دهبن. دهلین فلان ئیش نهنجام نهدهن بهلام نایکهن. وهدی
یارمهتیتان نهدهن بهلام بو ماسیگیری دهپون. بهلین نهدهن که
قهرزدهکانیان بدهنهوه بهلام ههوالیان له ههندهرانهوه پیمان دهگات و
ئهوکاته لایان سهیره که بوچی ژیانیان کارامهیی پیوستی نییه. تهها
ئهو بهلینه قبول بکهن که توانایی بهرئوهردنیتان ههیه. ئهگهر پیوست
دهکات که متر وهد بدهن و بهلینی که متر بهلام ئهگهر ئاوههاتان کرد
لهسه وهد و بهلینی بهمیننهوه. بهره بهره وهدی ئیوه، دهبیته یاساتان
و ئهوکاته که بهراستی ئیماننتان بهخوتان دهبیته.

بویری

((ئاسایش، له چوارچیوهی خزمهتگوزاریک دا دیته پیشهوه و دهبیته
ئهریاب.))

((کهلیل جبران))

مروقهکان له گورانی خویندن له ژیر باراندا، شیعر دههوننهوه بهلام له
ژیانی واقعی دا کاتی که تهر دهبن بولهیان دیت. خهکی له سهیر

کردنی به سهرهاته کانی "ئیندیانا جونز" و ئەو رەنجانەى كە لە تێپەرکردنی ئەشكەوتى پەر لە مار و جالجالۆكەدا قبولی دەكات چێژ دەبەن. بەلام كاتى سیستەمى فینكى شوینكارەكەیان ئیش ناكات خۆیان دەكولێن. لەوانەى ئەگەر ئەم هەموو بەسەرھاتە جوراوجۆرەمان لە سینەما و تەلەفزیۆن دا نەدەبینى لە ژيانى واقیعى دا زیاتر بەدووى رووداو و جوولەدا دەگەراين.

مروڤى ئەم سەردەمە، نرخى لە رادەبەدەرى بۆ "ئاسوودەى و ئاسایش" داناو. بەشى زۆرى دڵەپراوكى و نیگرانى ئیمە لەم خووگرتنە بە ئاساش و ئاسوودەى سەرچاوە دەگیریت. "بەرنامەى روشتنى تەیارەكان بەردەوام دەبى رێك و پێك بێت. هەلگرتنى بار دەبى بەردەوام ئاسان بەرپۆه بچیت. ناردنى حەوالەى بانكى دەبى ئاسان و بەبى كات و پيشوازی بێت."

ئاسوودەى لە رادەبەدەر، نەخۆشى و ماندووى وەبار دینیت. پەر کردنى مێشك لەم دەبى و نابیتانە دەبیتە هۆى راکت بوونى مێشك. هەرچى كەمتر بۆ شیوازی ژيان و هەستەكانتان، یاسا دابنێن ئاسوودەتر دەتوانن لە بەرامبەر رووداوەكاندا كردهوەتان هەبیت. هەموو كەسێك لە ئیمە لە ژياندا لەگەڵ كۆمەلى رەقى بەرەپروو دەبینەوه، رەخنەمان لى دەگیریت، دوور دەخرینەوه، ماندوو و بى پاره دەبین. كاتێك رۆژە خراپەكان دینە ئاراوه وەكوو بەشێك لە پروسەى ژيان قبولی بكەن. هەرچۆر بێت، ژيان گۆرانی دەوینت! خالێكى دیکە ئەوەیە كە كارامەى بویرى بەزۆرى لە زیرەكى زیاترە و ئەمە دەبیتە هۆى ئازارى كەسانێك. یادگار دەلیت: "من زۆر زیرەكەم، دوو شەهادەى زانكۆم هەیه و ناتوانم باوەر بكەم كە ئەو كەسانەى لەمن

زیرەکتەرنین، ئیش و داھاتیان لەمن زیاتر بێت. "ئەم مەسەلە وەکوو
بەنەمایەك قبول بکەن: "پاداشەکان بەردەام هی کەسانیکی کە یان
ناوبانگی خۆیان خستۆتە مەترسیەوه، یان پارە ی خۆیان و یان
هەردووکی.

گورتە ی وتە

بویری، بەمانای نەبوونی ترس نییە. بویری، کردەوێە سەرەپای
هەبوونی ترس. ئەو کەسانە ی کە لە ژياندا هیچ ئیشیک ئەنجام نادن
درووست بەئەندازە ی ئەو کەسانە ی کە دەست ئەدەنە کاری
مەترسیداری گەورە دەترسن. تەنھا جیاوازی ئەوێە کە گروپی یەکەم
لە شتی بچووک و لاوەکی دەترسن. ئیستا کە بریار لە ترسانە بوچی لە
شتی گەورە نەترسین؟

((ئایا تەنھا لەو کەسانە ی کە ئافرینیان وتوو و دلسۆزتان بوون
دەرستان وەرگرتوو؟ و ئایا لەو کەسانە ی کە دووریان خستونەتەوه و
رووبەرووتان وەستاون دەرستان وەرنگرتوو؟))
((والت ویتەن))

هەلخەتاندن ئەوێە کە مروق خوی لە گەمارۆی هاوپی و هاوکارانیکی دا
ببینیتەوه کە قسە ی دلویستی ئەو و پەسەندی دەکەن. بەم پییە کاتیکی
بارودۆخ تیک دەچیت لانیکیەم کەسانیکی هەن کە پیی بلین: "تاوانی تو
نییە!" بەلام چەند چاکە کە کەسانیکی ش هەبن کە بو خەبات هانمان
بدەن.

هه ئويستان هه بىت

((ئه گهر هه ست ده كه ن كه كه ول كر اون له وانه يه هه رواش بىت!))

((چىن نىنگ چو))

پىره وى له دل به ماناى نهرمى نىيه. دونيا شوينىكى تووپره و زبره و
ياساكانى سرووشت ياساگه لىكى موحه كم و جىديه. بهرخى لاواز،
ده بىته خواردنى رىوى و چاره نووسى مروقه لاوازه كانىش جىاله مه
نىيه! ئه گهر لاواز بن رىوى سيفه ته كان ئىوه وهكوو ئامانجىكى ئاسان
ده ناسن و راوتان ده كه ن.

((رۆژنىك بۆيىك لاي ئاويىك دانىشتبوو دوو پىشكىك هات و وتى: به رىز
بۆق، من ئه مه وىت له م ئاوه بپه رمه وه به لام مه له نازانم ئه توانم يارمه تىم
بدن و من تا ئه و په ر ئاوه كه له سه ر پىشت خۆتان به رن؟
بۆقه كه وتى: "به لام تۆ دوو پىشتكى و دوو پىشك به بۆقه وه ئه دات!"
دوو پىشك وتى: "بۆچى پىته وه بده م من ئه مه وىت بگه مه ئه و به ره وه!"
بۆق قبولى كرد.

رىك گه يشتبوونه نىوه رىگا كه دوو پىشك، به بۆقه كه يه وه دا. بۆقه كه له
حالى كدا كه له تاو نازار پىچى له خوى ئه دا و دوايىن هه ناسه كانى
هه ئه كىشا وتى: "بۆچى ئه م ئىشه ت كرد؟ ئىستا هه ردوو كمان
ده خنكىن!"

دوو پىشك وتى: "ئاخر من دوو پىشك و دوو پىشكىش ده بى به بۆقه وه
بدات!"

ئاگادارى دووېشكەكان بىن! لە دەوروپەرى ئىۋەدا كەسانىك ھەن كە
خىنكان بۇيان گىرنگ نىيە بە مەرجىك ئىۋەش لەگەل خۇيان بكىشەنە
خوارەۋە.

لە بىرىك كەس دەبى دوورى بگىرن و لە بەرامبەر بىرىك كەسىشدا دەبى
بوسىتىت و شەر بگەى. چ كات دەبى ھەلۋىستمان ھەبىت؟ ئەۋەندە
بەسە پىرسىار لەخۇتان بگەن: "ئايا ھەستى من، ھەستىكى دادوۋەرانە و
وېژدانىيە؟" ئەگەر ئاۋەمايە ھەلۋىستان ھەبىت لەخۇتان داکۈكى بگەن و
بايەخ بەۋە مەدەن كە خەلكى سەبارەت بە ئىۋە چ دەلەن.

ئىمە دەتوانىن بۇ راكىشانى مېھرىبانى و ھاۋرايى كەسانى دىكە،
خۇمان لەژىر پى بنىن و لە مافى خۇمان چاۋپۇشى بگەين بەلام
لەدوايىدا سەير دەكەين كە جىالەۋەى مېھرىبانىمان بەدەست نەھىناۋە
بەلگۈۋە كەسايەتى واقىيە خۇشمان دۇراندوۋە. لەكۇتايىدا چارەسەرىك
نامىنىتەۋە جىالەۋەى كە بەپالپىشتى رىبەرى دەرونى خۇمان و يان بە
ۋاتايەكى باشتى، پىزەۋى دلى خۇمان بىن.

شىۋازە نوپكان تاقى بگەنەۋە

((ئەگەر ھەر ئەۋ ئىشە دەكەى كە بەرداۋم كىردوۋتە، ھەر ئەۋ شتەش
بەدەست دىنى كە بەردەۋام بەدەستت ھىناۋە.))

لە مۇۋقە بويزەكان پىرسىار بگەن كە بويزى كىرىنى بەش، دەسپىكى
تەجارەتىكى نوى، ۋەلانانى ئىشى پىشوو، سەفەر بۇۋولاتە
جۇراۋجۇرەكان و بەشىۋى گىشتى، ھەر ئىشىكى نوپيان چۈن ۋەدەست
ھىناۋە؟ بەتەكىد ئاگادارى روانگەى ھاۋبەشى ھەموۋيان دەبن. ئەۋان

پرسیاریان له خویان کردووه: "دهتوانم له خراپترین ههلو مه رجیشدا
ئهم ئیشه بکهه؟" و کاتیك كه وهلامی بهلی دهیستن دلیان به دهریا
داوه. و ئه مه رازی ریسك كردنه گه وره و بچوو كه كانه.

نمونه: شاخهوان بو کپینی خانوویهك له گومان دایه. له خوی
دهپرسیت: "خراپترین حالت كه لهوانه ی بیته پیشه وه چیه؟"
وهلام: لهوانه یه ئیشه كه له دهست بدهم و به زهره ماله كه بفروشم.
لهوانه یه هه موو پاشه كه وته كه له ناو بچیت و ناچار بېم سه ره له نو
دهست پێبكه مه وه. شاخهوان به خوی دهلیت: "له سفره وه
ده سپیكردنه وه، سهخت و به ئازاره بهلام من توانایم ههیه." خانووه كه
دهكړیت.

نمونه: كارو ئه یه ویت داوای خوشه ویستی له سارا بكات. له خوی
دهپرسیت: "خراپترین حالت كه ئه گه ری چاوه پروان كردنی ههیه
چیه؟"

وهلام: "لهوانه ی قتووی ساردیه كه یم تی بگریت. بهلام من بهم
ههلس و كه وتانه خووم گرتووه." كارو پیشنیاره كه ی دهخاته روو.
نمونه: سه میره دهیه ویت واز له بهشی پزیشکی بهینیت و ئاسارناسی
بخوینیت. له خوی دهپرسیت: "خراپترین حالت كه ئه گه ری پیشهاتنی
ههیه، چیه؟"

وهلام: "لهوانه یه باوكم له تاو توورپه یی، سه ری خوی له دیوار بدات.
لهوانه ی هاو پێكانم پیم بلین شیت بووه. لهوانه ی ناچار بېم
دوونه ونده ی ئیستا خویندنه وهم هه بیت." سه میره به خوی دهلیت:
"ئه گه ره موو ئهم رووداوانه ش روو بدات من هه ره دهتوانم." سه میره،
به شهكه ی دهگۆریت.

گورتەى وتە

ئەو دەى كە لەخۇمان پرسیار بکەین: "خراپترین حالت كە ئەگەرى
پیشھاتنى ھەيە، چيیە؟" پیشاندەرى روانگەيەكى نگەتیف نییە.
گەلەلى ئەم پرسیارە، شیوازیكە بۇ ئەژماردنى رادەى بەلینی و جیدی
بوونتان. ئەوئندە بەسە كە ترسە ئیبهامیەكانتان وەلا بنین و لە
جینگایان ئەگەرى تایبەت كە لەوانەيە لە خراپترین حالتدا شتە
چاكەكان رووبدات، دابنن. لەسەر ئەم ئەساسە، دل لە دەریا دان،
چاكی دیکەشی دەبیئت.

رازی هیژ

((تەقەكەریك كە بی نامانج تیر دەھاویئت شارەزای ھەموو لیزانیهكانە.
كاتی ئیشەكە بە جیدی دەگریئت دەستی دەلەرزئیت. كاتی باس لە
خەلات دەگریئت، دەترسیئت. ئیستاكە زیاتر بیر لە بردنەو دەكاتەو و
ھەر ئەم پیویستی بە بردنەو ەيەيە كە هیژەكەى وشك دەكات.))

((چوانگ تسو))

ئەگەر تا ئیستا راكتتان بە دەستەو گرتبیئت یان گۆلیكتان كرتبیئت
بەتەئكید دەزانن كە مەسەلەى وەرزش لە یاری سەرترە. ئەو دەبیئتە
ھۆكار كە مروڤە جیاوازەكان لە شوفیری ئۆتوموبیلەو تاكوو دوكتوری
میشك و بەرپرسی پرسگە، پشوو كۆتایی ھەوتوو لە یاریگەدا بەسەر
بەریئت بەتەئكید لە تەنھا یاری كردن سەرترە. لە پشت میزی تنس، لە
زەوى بەدمینتۆن و لە پیستی خلیسكیندا، ئیمە یاساكانی ژیان فییری

خومان ددکهین، ودرزش، جیا له وده چیژنکی فراوانمان پی
دده خشیت ماموستایه که که هیژده تاکه کسبه گانمان وده بیر دلیله وده،
بریک له شته کان که فیر ددین به مشیو دین:

له نیستادا ژیان بکه ن

ته نها کاتیک ددتوانین باشتین یاری پیشکه ش بکهین که له نجامی
یاریه که مان له بیر کردبیت و هه موو ته رکیزمان له سه ر نیستا بیت،
هه رچی که متر بیر له بردنه وده بکهین و که متر نیگه رانی دادوهری
که سانی دیکه ببین یاریه کی باشت پیشکه ش ددکهین.

ناچاری قهت کارسان نییه

هیزی واقعی کاتیک ددردکه ویت که نیوه ناسووده بن و هه ست به
پنیوستی سه لماندی هیژتان نه که ن. نه م خاله له بواری به پنیوه به ریتی
سه رچاوه مرو قایه تیه کانیشدا به ته واوی ده گونجیت.

له سه رخو بن

تووهری قهت کارسان نییه. نایا هه رگیز یاریزانی گولفتان بینیه که
تووهره بیت؟

به جيڳهه ڀڙ ڀڙ به رامبهري سهروتردا، ليڙاني خوتان زياد
بگهه!

ڀڙ ڀڙ به راڀيه تي، وزهه ڀڙهه له ناو ده بات و ميشتگان له نامانجه
سهره ڪيه ڪان، به لاري ده بات.

نه گهر واده زانن ڪه هه موو دونيا له به رامبهري ڀڙهه وده ستاوه،
هه روهه هاش ده بيت

سهره نه نشت ڪردني ڪه ساني ديڪه، چاره سهر نيهه. ڪاتي به و نه نجامه
ده گهن ڪه هيج نيشين وده ڪوو خوي به ڀڙهه ناچيت و دادوهر و توپ و
با، هه هه موويان به دڙي ڀڙهه پراڪتي ڪيش ناوهه اي ليديت. ياري زانه
سهره ڪه وده ڪان، ريڪ وده ڪوو هه موو مروهه سهره ڪه وده ڪان، ڪه مٿين
ليپرسراوي قبول ده ڪن و هه رگيز له بهر شڪسته ڪانيان، دايڪي خويان
سهره نه نشت ناکهه!

سهره چاوهه ياري سهره ناساي، به ڀڙني سهره ناسايه.

بينه ريڪي ناساي له وانهه له ڀڙانيه سهره ناسايه ڪاني مايڪل جوڙدهن
يان نشتي گراف به سروشتي و زگماڪي بزانييت. به لام زور ڪه س به
بليمه تي و تواناي سهره وهه له دايڪ ده بن. نه گهر به وردينانه
سهره ڀڙهه ڀڙهه ناگادار ده بين ڪه هوڪاري سهره ڪي گه شانوهه له
نه ستيرانه نه وهه ڪه نه وان زياتر له خه لڪي، خويان به ڀڙندار ڪردوهه.

چ له وهرزش و چ له ژياندا، بهردهوام دهبي لهسهر خواستهكانتان تهرکيز بکهن.

کاتى بير له شتگهليک دهکهنهوه که هزتان له روودانى نييه بو نمونه له گول خواردن يان هله کردن، هرهئوانهش روو ئهدهن! بوچی؟ ميشکی مروقه بهيی ئه وينا نهی که پیی دهریت کار دهکات. بهخوتان دهلین: "توپه که بکه ره گوله وه!" و وینهیه که بهمپییه به ميشکی خوتان ئهدهن وینهی توپی که چوته وه گوله وه و ميشکی ئیوه تهنه به پیی ئه وینهیه که پیتان داوه کار دهکات، توپ دهچیته گوله وه و هوکاره کی خودی خوتان!

ترس، بکوژی مروقه. چ له وهرزش، چ له چاوپیکه وتنیکی وهرگرتن دا و چ له ماوهی وتارخوینی دا. کاتى خرده بنه وه لهسهر شتگهليک که لیی دهرسن هر ئه وینه ميشکیانه که خوتان دروستتان کردوه، راسته وخو ئیوه بهرو ئه کاره ساته دهبن. لهسهر خواستهكانتان خر بنه وه و نه وه که لهسهر ترسهكانتان.

کورتیه وته

هه موو مندا لان دهبی مه جالی وهرزش کردنیان هه بیته بهر ئه وه دهرسانه ی که فیرده بن و نه وه که بهر ئه وه خه لاتانه ی که وهریده گرن. وه یه کی که لهم دهرسانه ئه وه یه که: "گرنه نییه له کوپوه دهست پیده کهن گرنه ئه وه یه که چون کوتایی پی بهینن."

بۆچی ئىۋە نە؟

((كاتى مندال بووم وامدەزانی که کهسانی گەورە وەکوو ئسقفەکان و کاردینال یان ژنەرالەکان و سیاسەتمەدارەکان بەپراستی دەزانن که لەم دونیایەدا چی روو ئەدات؟ ئیستا من لەشویینی ئەواندام و ئیستا دەزانم که ئەوانیش نەیان دەزانی.))

((دەقیقە ماھانی))

كاتى مندالى بەزۆرى دەچوومە لای بنەمالەى زرنر، که لە ھاوپیانی بنەمالەى ئیمە بوون. ئەوان بەردەوام لە سەلاجەکەیاندا، کوکاکولایان ھەبوو. (دایکم دەیوت ھۆی ئەوھێه که ئەوان دەولەمەندن ئیمە لە مالى خویماندا ئاومان دەخواردەو). لەسەر ئەم ئەساسە من وایتیگەیشتم که "ھەرکەس که کوکاکولای ھەبیّت بەپراستی بەھەموو شتیک گەیشتوو." دواى ماوھێهک کوکاکولاش گەیشتە سەلاجەکەى ئیمە و جائەوکات تیگەیشتم که کوکاکولا ھیچ کەس بەرز ناکاتەو.

ماوھێهک بەوجۆرە بیرم دەکردەو که کەسى سەرکەوتوو ئەو کەسەى که جل و بەرگی فەرمى لەبەر بکات و بەردەوام کراوات ببەستیت. باوکی من تەنھا لە پرسیانەدا کراواتى دەبەست و بەپرای من ئەمە بەس نەبوو. بەلام دواتر تیگەیشتم که کراوات بەستن پسیپۆرى ناھینیت کاتى گەیشتمە

تەمەنى دوانزە سالان دېم دەيويسىست بىمە سەرۆك وەزىرى ئوستوراليا
چونكىە وامدەزانى كە سەرۆك وەزىران، عەقلىان تەواوہ.
تا ئەوكاتەى كە دەستم بە نووسىنى كىيىبەكە نەكردبوو وامدەزانى كە
نووسەرەكان دەبى ھەموو شتىك بزانن. لەوانەيە ئىوہش، جاربەجارى
بىركردنەوہكانى منتان ھەبوويىت. لەوانەيە ئىوہش وابىردەكەنەوہ كە
كەسانىك ھەن كە وەلامى ھەموو پرسىيارىك دەزانن. بەلام ئاوہا
كەسانىك ھىشتا لەدايك نەبوون. مرقە سەرکەوتوہكان، لەسەر
مرقەوہ نىين. ئەوانىش وەكوو من و ئىوہ بەزورى يەك مىشك و دوو
دەست و دوو پىيان ھەيە و شەو و رۆژيان ھەر ئەو بىست و چوار
كاترمىرەى من و تۆيە. ئەوان لىزانىەكانى خويان پەرودە كردوہ و
دواتر پىشكەشيان كردوہ. ئىوہش ھەرەوہا بكەن.

كورتەى وتە

ھىچكەس بە ئىجازەى تايىبەتەوہ بۇ سەرکەوتن لەدايك نەبووہ. خوا لە
ئاسمانەوہ ناھىتە خوارەوہ بۇ ئەوہى بلىت: "ئىستا سەرەى تۆيە."
خوا نالىت: "تۆ ناتوانى" يان "تۆ ئەتوانى" ئەمە تۆ دەلىيت!

كاتى شاگرد ئامادە بىت....

((كاتىك شاگرد ئامادە بىت، ماموستا دىتە پىشەوہ.))

كاتى بېريارى تەواو بۇ گۆرپىنى ژيان يان گەيشتن بە ئامانچىك دەدەن
كەرەستەي پىيويست بەخودى خۇي دىتە دىتە پىشەو: ھاورىكانتان
كتىبتان بەقەرز پى ئەدەن، ئاگادارىيەكان سەرنجتان رادەكىشن، لەگەل
مروڧە جوراوجۆرەكاندا بەرەرپوو دەبن و ئىوۋە واھەست دەكەن كە ھەموو
شتىك بەوجۆرە بەرەرپىش دەروات كە دەتانەويىت.

ئايا مەبەستى من ئەوۋىيە كە ئىوۋە بەرامبەر بە سەرکەوتن و ھەلەكان
ھوشيارى زياتر پەيدا دەكەن و يان بەپراستى بەرەر خۇتان رايدەكىشن؟
ھەر دوو. نۆزدەيەمى ئۆكتۆبرى ۱۹۸۳م بەباشى ۋەبىر دىت. لەورۇژەدا
بېريارم دا كە بەھەر نرخ و بەھايەك بىت ژيانى خۇم بگۆرم و زۆرشادتر
لە بىست و پىنج سالى رابردوو، ژيان بگەم. سى رۇژ دواتر، بەبى ھىچ
ھۆكارىك، شەپۇلى رادىۆكەم لەسەر وىستگەيەك دانا كە تا ئەورۇژە
ھەرگىز گويم لى نەگرتبوو و لەوۋىوۋە ھەوالى سىمىنارم بىست. لەو
سىمىنارەدا بەشدارىم كرد و، خالى چەمانەۋەي ژيانم بوو.

ئەم بەسەرھاتە، شتىكى سەير نىيە. لەم رووداۋانە زۆر روو ئەدات
ئىستارتى بنەرەتى، بەلىنە و ماناي بەلىنى ئەوۋە نىيە كە تەنھا ئاۋاتى
شتىكمان ھەبىت. بەلىنى، ماناي بېريارى قوۋلى دەروۋنى بۇ ئەنجامى
كار، سەرەرپاي ھەبوۋنى ھەموو لەمپەرەكان.

کورتەى وتە

کاتى برىارى نه نجام داني ئيشيك نه دهين كه رهستهى پيويست به خودى
خوى دابىن دهبيت. لهوانهيه هه موو نه شتانه به ريكهوت بزاني به لام
به روانينيكي وردترهوه ئاگادار دهين كه ريكهوتيك له ئارادا نيه
چونكه نه مه ريكهوتيكه كه بهردهوام روو نه دات.

نەگەر لەگەڵ ژيان شەڕ بکەن،
بەردەوام دەدۆزێن.

نەگەر بەدووی نارامی مێشک دان
لەسەر پێشھاڵەکانی ژيان مۆرکی
"چاک" یان "خراپ" دامەنێن.

بەشى ھەشتەم

بەخت و ناوچاۋ

بىر كىرىدەنە ۋە كان

ئارامى خەيال

ۋىنەنى تەۋاۋ

بەخت و ناوچاۋ

لە رۇڭگارە كۆنەكاندا پىرەپىياۋىكى لادىيى بوۋە كە خاۋەنى كوپىك و ئەسپىك بوۋە. رۇڭىك ئەسپى كابر ھەلھات و ھاۋسىكانى بۇ سەرەخۇشى چوۋنە لاي و پىيان وت: "چ بەخت رەشى كە ئەسپەكەت ھەلھات!" پىرە لادىيى لە ۋەلام دا وتى: "لەكويۋە دەزانن كە لە بەخت رەشى بوۋە يان لە بەخت باشى؟" ۋە ھاۋسىكانى بە سەرسوۋرمانەۋە وتيان: "خۇ ئاشكرايە كە ئەمە بەخت رەشىە!"

ھىشتا بىست رۇڭ بەسەر ئەم رووداۋەدا تىنەپەرىبوۋ كە ئەسپى كابر لەگەل بىست ئەسپى ۋەخشى (كىۋى) بۇ مالىۋە گەپرايەۋە. ئەمجار ھاۋسىكان بۇ پىرۋىبايى ھاتنە لاي پىرەپىياۋ: "چ بەختىكى چاكت ھەيە كە ئەسپەكەت لەگەل بىست ئەسپى كىۋى دا گەپرايەۋە." پىرەپىياۋ

جارىكى دىكە وتى: "لەكويۇە دەزانن كە ئەمە لە بەخت باشى منە يان لە چارەپەشى من؟"

سبەى ئەو رۇژە كوپى كابرا پىرە لەكاتى سواركارىدا لە نىوان ئەسپە كىويەكاندا كەوتە خوارەو و قاچى شكا. ھاوسىكان جارىكى تر ھاتنەو: "چ بەختىكى خراپ!" وە پىرە كەشاوهرز وتى: "لەكويۇە دەزانن كە ئەمە لە بەخت باشىە يان لە چارەپەشىم؟" وە چەند كەس لە ھاوسىكانى بە توورەپىيەو و تيان: "خۇ ئاشكرايە كە لە شانسى خراپى تۇ بوو پىرەپىياوى گىژى ھىچ نەزان!"

چەند رۇژ دواتر ھىزەكانى دەولەت بۇ عەسكەرى ھاتن و ھەموو لاو تەندرووستەكانيان بۇ شەر لە ولاتىكى دوورەدەست دا لەگەل خۇ برد. كوپى كەشاوهرزى پىر بەھوى قاچە شكاوہكەيەو لە عەسكەرى، عەفو كرا. ھاوسىكان جارىكى دى بۇ پىرۇزبايى چوون بۇ مالى پىرەپىياو: "چ بەختىكت ھەيە كە كوپرەكەت عەفو كرا!" وە كەشاوهرزى پىر وتى: "لەكويۇە دەزانن كە؟"

ئىمە دەتوانىن ھەموو تەمەنمان بۇ مۇرك لىدانى رووداوەكان تەرخان بكەين: "ئەمە چاكە، ئەو خراپە... بى سوودە. ھۆكارى ئەوھى كە مۇركى بەلا و نەگبەتى ئەدەين لە ھەموو رووداويك تەنھا ئەوھىە كە يەك لە سەدى گشت راستىيەكە دەبينىن.

تا ئەوكاتەى كە باوهرتان بە خراپ بوونى بارودۇخ ھەبىت، ھىچ گۇرانيك لە بارودۇخ دا درووست نابىت. تا ئەوكاتەى كە بە ھاوار و شەر و مەرافىعاوہ بۇ پىشوازى رۇژەكانى ژيانتان دەپۇن ھىچ پىشكەوتنىك لە ژيانتاندا نابىنن. بەلام رىك ئەوكاتەى كە جۇرى

روانگه‌ی خوتان بهرامبەر به ژيان ده‌گوڤن هه‌موو شتيك روو له‌گوڤان ده‌بيت.

وايدانين كه مه‌به‌ستي سه‌فه‌ر به ته‌ياره‌تان هه‌يه و شوييني ئيوه‌يان به كه‌سيكي ديكه داوه ده‌لين: "به‌راستي گالته‌جاريه. من به‌په‌له‌م. ئيستا هه‌موو چاوهرپي من ده‌كه‌ن. من ده‌بيت به‌ته‌ئكيد به‌م ته‌ياره برۆم." ئه‌گه‌ر به‌مجۆره بيركردنه‌وه و رووبه‌روو بوونه‌وه كه‌ساني ديكه خوي ليدان و قاوه رژايه سه‌ر جل و به‌رگتان، جانتاكه‌تان ون بوو و به‌هيچ شيوه‌يه كه لاتان سه‌ير نه‌بيت. ئه‌گه‌ر له‌گه‌ل ژيان شه‌ر بكه‌ن به‌رده‌وام دۆراون هه‌ركات به‌خوتان بلين: له ژياني مندا هيچ شتيك به‌ريكه‌وت روو نادات. ئه‌گه‌ر لي‌ره‌م له‌به‌ر ئه‌وه‌يه كه ده‌بي لي‌ره‌م، ئه‌وكاته‌يه كه هه‌موو شتيك روو له چاكبوون ده‌روات: له‌وانه‌يه هه‌ر له‌كاتي چاوهرواني ته‌ياره‌ي دواتردا هاوپريكه‌ي چاك په‌يدا بكه‌ن و يان هاوپريه‌كي كو‌ن ببينه‌وه يان مه‌جاليك بو خويندنه‌وه ده‌قۆزنه‌وه.

پالدا‌ن به مه‌نتيقه‌وه، به‌رده‌وام كارسازه. وايدانين كه له چاوپيكه‌وتنيكي وه‌رگرتن دا به‌شداريتان كردوو و قبول نه‌كراون. ئه‌گه‌ر به‌خوتان بلين: "ئه‌و ئيشه مافي من بوو. من هه‌م هه‌ل و مه‌رجي پيوستم هه‌بوو و هه‌م ئه‌زموني ته‌واو، ئيستا ئيتر ژيانم له‌ناوچوو." به‌م قسانه به‌راستي خوتان نا‌هوميد و بي‌هيو كردوو ئه‌م نا‌هوميد و بي‌هيواييه له‌وانه‌يه هه‌وتويه‌ك بخايه‌نييت و له‌وانه‌شه ته‌مه‌نيك. ئيوه ده‌توان به سه‌لمانديكي مه‌نتيقي زۆرباش بيسه‌لمينن كه مافي ئيوه بووه به‌لام ئه‌م باسانه، هيچ شتيك له‌مه‌سه‌له‌كه نا‌گوڤييت چونكه ژيان، پيره‌وي مه‌نتيقي نيه!

ئەگەر لەدووی ئارامی زیاتر لەسەر رووداوەکانی ژيان مۆرکی چاک
يان خراپ لی مەدەن. "دین بلك" لە یەكێك لە كتیبه‌كانی دا دوو
بەسەرھاتی واقعی گێراوەتەو:

"ئەستێرە یەکی شانزە سالانی یاری بەسكتبال لە کارەساتیكدە هەردوو
قاچی لە دەست دەدات. "کویریکی زكماك، لە تەمەنی
پەنجادوو سالیدا، توانای بینین پەیدا دەكات. "کیرت برینکەمەنی
یاریزان دەبێتە قارەمانیکی یاری کەمەندامان. ئەو لە چاوپێكەوتنیكدە
ئاو دەت: "نامانجی من تەنها ئەو بوو کە لە کەمترین ماوەدا بە
ئاو دەها شوینیك بگەم. من نازانم ئەگەر قاچم لە دەست نەدابوو ئیستا لە
چ بارودۆخیكدە بووم؟ بەلام ئیستا دەزانم کە چیم کردوو و ئەمەوێت چ
بکەم و ئەمە زۆر سۆزدارە، رێك هەر ئەوشتە ی کە بەدووی بووم."

و گۆیگر لە کویریك کە دوا پەنجادوو سال، بە عەمەلیاتیك، توانای
بینینی و دەست هیناوە. ریحارد گریگوری، دەروونناسی ئەم کەسە
دەت: "ئەو لە کاتی کویریدا ژيانیکی باشی هەبوو بەسەر ژيانی دا
زال بوو بەلام کاتی کە لە ئەنجامدا، توانای بینینی و دەست هیناوە،
توانای بینین ناھومیدییهکی قوولی لەگەڵ خۆ هینا و مەرگی ئەو، لە
ماوەیەك کەمتر لە یەك سالدا، لەتاو خەمۆکی رووی دا.

بیرکردنەوکان

ئەساسەن هەرکەسیك دەتوانیت لە دوو روانگە ی جیاوازیو سەیری

دوینا بکەن:

"دنیا یەکی گلاو"

"دنيا به مشيويه ش، هەر جوانه"

دنيا به مشيويه ش، هەر جوانه

ئيمه بۆ دۆزينه وهى عهيب و كه م و كورتیه كانى كه سانى ديكه، وزهيه كى فراوان به فيرۆ ئه دهين و پيداگرانه له وپه ر توو په ييه وه ههول ئه دهين بيسه لمينن كه مرقه كان توو په، زورخو ر، هه له خه رج و دزن و ئه نجامى ئه م ههول و ره خنانه چييه؟ هيچ، جيا له وهى كه ژيانى خودى ئيمه له شادى و خوشى خالى ده بيته وه.

ده توانين برسيه كانى كه لكه ته وهك نموونه به ينينه وه و بلين كه دنيا رووله ويرانى ده روات. به لام ئه مه ده توانيت بيانويهك بيت بۆ ده رچوون له ژي ربارى به رپرسياري تي ژيان. ئه گه ر ئيوه هيندى يان دانيش تووى كه لكه ته يان له حالى يارمه تيدانى برسيه كان دا بن له وانه يه دي رى سه ره وه مانا بگري ت به لام جيا واز له مه داد وه رى كردن له سه ر هه ل و مه رجي ك كه له م ما وه يه دا، زانياريه كى ئه و تو مان له سه رى نيه يه يارمه تى هيچ كه سي ك نادا ت. هه ل به ت ئه گه ر مه به ستي يارمه تيدان تان هه بيت باب ته كه ده گو ردي ت به لام له م ههول بى وه ستانه بۆ سه لمان دنى خراپ بوونى دنيا هيچ تان ده ست نا كه وي ت. دا يكه ترزا كانى دنيا قه ربو له نا كه ن كر ده و يان هه يه!

دنيا به مشيويه ش، هەر جوانه

رينگاي دووهم قبول كردنى دنيا به مشيويه كه هه يه. له وانه يه پرسيار بكه ن: "چ هوكار و فاكته ريكت بۆ چا كبوونى دنيا هه يه؟" هوكار و

فاكتەر، پيويست نىيە. دىيا ھەر ئەمەيە كە ھەيە. مانگ لە دەورى زەوى دەسوورپىت و زەوى، لە دەورى خۆر، گۆلى سوور دەپشكۆيت، پلەوەرەكان دەچرىكىنن، مرقەھەكان زەماوەند دەكەن... و جيا دەبنەو، ھاوسىيان شەرووشوور دەنيئەو و... ھەموو ئەمانە بەشيكە لە بەرنامەى گەورەى ئەم جىھانە. ئەوەى كە بليين: "خەلك نابيت نەخۆش بكەون، نابيت درۆ بكەن" ريك وەك ئەو وایە كە بليين: "ئەم ھەتاوە تف ليكراوە بۆچى ئەوەندە گەورەيە!"

ئەسرین دەلييت: "تا ئەوكاتەى كە لە ھەموو جىھان دا ئاشتى نەبیت، من ھەرگىز شاد نابم."

لەوانەيە ئەم وتەيە زۆر مرقۇدۇستانە بنويئيت بەلام ئەوەندەش عاقلانە نىيە باشتروايە كە شاد بين و لەم حالەشدا بۆ چەسپاندنى ئاشتى لە سووچيك لە جىھاندا كە تييدا ژيان دەكەين، ھەول بدەين. ئەم مەجالە بۆ ھەموومان بوونى ھەيە كە دىيا ھەربەوجۆرەى كەمەيە قبول بكەين و ئەوكات بۆ چاكتر كردنى، بەشيك لە بەرپرسىيارىتيەكە لەئەستۆ بگريئن.

ئەگەر ئەم مەسەلەش چارەسەر دەبوو ئەوكات دەتوانى

بەتەواوەتى بەختەوەر بىم

رۆژيك بەريو بەريكى خانەنشين كراو بەمنى وت: "پيشتەر نىگەرانى و دلەپراوكيانم بەھوى ملوينەھا دۆلارەو بوو كە بەرپرسىيارىتيەكەى بە من سپيئردرابوو بەلام ئيستا لەو نىگەرانيانە نەجاتم بوو خۆم بە

بابه تگه لیکی ئاسایی وه کوو پیس بوونی په نجه ره کان و مه کینه ی
چیمه نپرینه وه نیگه ران ده که م."

دروسته، ئیمه بۆ بیانوو گه لیك بۆ نیگه ران بوون ده گه پړین. وایدانین
که سه فه ریکی ئاسمانی بۆ ماوه ی دوانزه کاتر میړ له به رده متان دایه.
ته یاره تازه هه ستاوه و ئیوه هومیده وارن که له م ماوه به باشتړین شیوه
بۆ ئیستراحت و نه گهر بکړیت خه، که لک بگرن. له م کاته دایه که وړینه
کردنی پالده ستیه که تان سه رنجتان راده کیشت، ریک وه کوو کاتر میړیک
هر شه ش چرکه، جاریک، یهک - دوو - سی - چوار - پینچ - خوړ -
پف - یهک - دوو - سی - چوار - پینچ - خوړ - پف له گهل خو
ده لین: "ئاخ نا! ئه م کابرایه مه کینه ی وړینه کردنه! نه گهر ده متوانی
له ده ست ئه م به رازه رزگارم بیت ئه وکات هه موو شتیک به ویستی دل
به پړیوه ده چوو!" حاسیبه ده هیئن: "ده خر و پف له یهک ده قیقه دا
که پرتی دوانزه کاتر میړ، تا ده گاته فرانکفورت ده کاته هه وت هزار و
دووسه د خر و پف. ئه مه گه وره ترین کاره ستاتی ژیا نی منه!"

تانه وکاته ناگاداری ئه و مندالهی له کورسی دوا ی ئیوه وه خه وتووه
نه بوون به لام ئه و ئیستا به تواوه تی به خه به ره و خه ریکی راهینانی
ئاوازه. مندالانی هاروهاج له سه فه ریکی دریژخایه ندا و به بی وه ستان!
نه، به راستی ناتوانی چاوپووشی بکه ی. سه یری من که له خوړ خوړی
ئه م به رازه نیگه ران بووم. من ده توانم هه موو شتیک ته حه مول بکه م جیا
له مندالانی هاروهاج. سه یرنییه که من ئه وه نده نیگه ران و خه موکم!"
چوونه ته قوولایی ئه م بیرکردنه وانه وه که بارودوخ، تیکده چیئت. به بی
هیچ ناگاداریه که له لایه ن فه رمان به رانی ته یاره که وه، له نا کاو ته یاره
به توندی ده جوولیت و رووله زه وی ریگا ده گوړیت. به ته واوی هه ست به

1
گۆپینی رەنگی روخستارتان دەکن، ھەموو موسافیرەکان ھاوار دەکن.
لە حالیکدا بەدووی جلیقەیی نەجاتدا دەگەرین لەگەڵ خوا پەیمان
دەکن: "خوایە ئەگەر رزگارم بکە ی ئەدی هیچ کات گلەیی لە خوێ و
پفی ئەم بیچارە ناکەم و بەوپەڕی مەیلەوێ تا خودی ئەوروپا لە دەنگی
ئەم مندالە ھاوھاجانە رەنج دەبەم."

فەرۆکەوان جاریکی تر کویتەرۆلی تەیارەکە دەگریتە دەست، دەگەریتەوێ
سەر بەرزایی یەکەمجار و بەھۆی ئەم خەلە کت و پەریەوێ داوای لێبوردن
دەکات. گریانێ مندالەکە کوتایی دیت و ھاوسێی بەرازەکە دەخوینت و
ئێشە لەوپەر ئارامی دا شیکار کردنی وشەیی یەکتەر
دەستپێدەکەنەوێ و وائەزانن ئیستا چی رووئەدات؟ خەر و پفی بەرازەکە
دەست پێ دەکاتەوێ: "ئەگەر دەتوانی لەدەست ئەم بەرازە رزگارم
بیت ئەوکات ھەموو شتێک بەویستی دل بەرێوێ دەچوو!"

ئەمە، شیوازی ژیانە. ئێمە بۆ نیگەرانیەکانی خۆمان، پلەبەندیمان
ھەیە. کاتێک قاچمان شکابیت گەنگی بە سەرئیشە نادەین. وەرێنە
ھاوسەرەکەمان لەوانە یە توورەمان بکات بەلام ئەگەر ژووری نووستن
ئاور بگریت ئەدی کێ بیر لە وەرێنە دەکاتەوێ؟ باشە ئیستا بزانی کە
چۆن دەتوانن ئالزێمان کەم بکەینەوێ؟ یەکەم دەبی قبوڵی بکەین کە
سەرچاوەی ھەموو ئازارە و بەلاکان یاساگەلیکی خۆدروستکراوە کە لە
میشکی ئێمەدا جیگر بوون. ئەگەر خودی ئێمە بۆ نورمال کردنەوێ یان
فەردانی ئەم یاساگەلە ھەنگاوەلەگەری ئەو کاتە لە بی بایەخی دنیای
واقیعی بەرامبەر بە یاساکانمان دلنیگەرمان نابین.

ئێمە دەتوانین ئەم بێزارە ھوشیارانە دابنێین: "ھیچکەس ناتوانیت
رۆژەکە ی من تێک بدات." بەلێن بەخۆ بدەین: "نە فەرمانبەری

لەخۆپازى بانك، نە پۆلىسى ھاتوچۇ، نە شاگردى بى ئەدەبى رىستوارىنت و نە ھىچ كەسكى دى ناتوانىت رۆژەكەى من تىك بدات. " ئىمە دەبىرخۇ دىننەو ەكە لە پىوانەكردنى رووداوەكانى ئەم جىھانە پر كارەساتەدا، تووش بوونى فەرمانبەرىكى بى ئەدەب، مەسەلەيەكى بەتەواوى سادە و ئاسايىيە.

كورتەى وتە

رىگاگەلىكى جىاواز بۇ توورە بوون ھەيە. بۇ چىژبردن و سەرگەرمىش، رىگاگەلىكى جىاواز لەبەردەم ئىمە دايە. ئەگەر بۇ شاد ژيان كردن بەدووى رىگايەك دان ياساى كەمتر بوخۆتان دابنىن و بى ھۆ، ژيانى خۆتان بە دەبىت و نابىتى خۆدروستكراو ەو ە ئالۆز مەكەن.

بۆچى دەبى فىرى كونترۆل كردنى بىركردنەو ەكان بىم؟

بە دوو ھۆكار:

۱- ئىو ە ناتوانن لەسەر چواردەورى خۆتان، لەسەر بارودۆخى جەوى و يان لەسەر ئەو باوەرانەى كە خەلكى بەرامبەر ئىو ە ھەيانە كونترۆلتان ھەبىت. گرىگترىن و تەنھا شتىك كە دەتوانن بەتەواوى بەسەرىدا زال بن فىكر و بىركردنەو ەكانى خودى خۆتانە.

۲- ئەو ە دەبىتە ھۆى خۆشى و شايى مروۆ، دەروونى ئەو ە و نەو ەك ھۆكارەكانى دەرو ە!

من دەلیم: "ئەگەر م ھەبیت، دەمتوانی بەختەوەر بام" بەلام ھەلەیه.
 تەنانت ئەگەر م ییش بەدەست بهینم هیشتا بیست و چوار کاتریمیر
 تینەپەرپووە که ئاوات بۆ + دیتە ئاراوہ....
 کارەساتیکی بەئازار وەبیربەیننەوہ. پیویست ناکات بۆ رابردوی دور
 بگەرنەوہ بیر لە ھەوتووی پیشوو بکەنەوہ، بە دزرانی پارەکەتان یان
 لەبیرکردنی رۆژی لەدایک بوونتەان و یان ھەر مەسەلەیکە گەورە و
 بچووکی دیکە که ئازاری داوان و ئیستاکە ئیمان بەم دیرە بهینن:
 "ئەوہی ئیوہی ئازار داوہ خودی کارەساتەکە نییە بیرکردنەوہی ئیوہیە
 سەبارەت بەو کارەساتە." لەوانەییە بلین: "ھەرکەسی دیکەش لەجینی
 من دەبوو ھەر ئەم ھەستەیی دەبوو." ھەلەییە! باشتەر وایە بلین زۆربەیی
 مرقەکان ھەر ئەم ھەستەییان دەبوو. ئیمە لە ماوہی ھەموو تەمەنماندا
 بەشیوہیەک بەرنامەمان بۆ دادەنریت که لە ھەر بواریکی تایبەتدا،
 بیرکردنەوہی تایبەتمان ھەبیت و ھەر ئەم بیرکردنەوہ تایبەتانەییە که
 شادی و بەختەوہری ئیمە دەخەنە ژێر رکیفی خویانەوہ بەلام بەردەوام
 لەبیرتان بیت که ئیمە دەتوانین بیرکردنەوہکانی خۆمان بگۆڕین.

کورتەیی وتە

لەسەر بیرکردنەوہتان کاربکەن بۆ ئەوہی چۆنیەتی ژیاانتان باشتەر بکەن
 ئەوکات ھەر ئەم بیرکردنەوہ نوییانە، ھەستی ئیوہ دەگۆڕیت.

ئارامی خەیاڵ

بۆچی بەدووی ئاشتیی و ئارامی داین؟

زۆرۈپى مۇقەددەس پەسەندى دەكەن كە بەدووى عەشق و
خۇشەويستى زياتر دان. بەلام گەپان بەدووى ئارامى خەيال دا دەگرە
بەر پرسىار؟ بەراست بۆچى دەبى بەدووى ئەم ئارامىدە بىن؟ چونكە
عەشق و ئارامى خەيال دوو گەوھەرن كە لەيەك دانابرىن. عەشق،
هەستىك يان عاتىفەيەك نىيە. عەشق، خاوەندارىيەتى كەسىكى دىكە
نىيە. عەشق، قبول كردنە بە بى دادوهرى و داوهرى. ئەگەر بەدووى
عەشق دا بن، بە ئارامى دەگەن و ئەگەر لەگەپانن بەدووى ئارامى دا، بە
عەشق دەگەن. ماناي ئارامش، خواردنى واليوم نىيە. ئارامش واتا
هاوسەنگى.

وانەى يەكەم لە ھەموو وەرزشە رەزمىيەكاند، وانەى ھاوسەنگىيە. لە
كاراتى دا فېرتان دەكەن كە ھىز، بەستراو بە ھاوتايى و ھاوسەنگىيەو.
ئەگەر لەرادەبەدەر خرۇشاوى بن تووش دەبن. قارەمانەكانى يارى
گولفېش رازى ھاوسەنگى دەزانن. ھاوسەنگى يان ئارامى خەيال،
چاوكە و سەرچاوەى ھىزە. مۇقى ئارام بەماناي مۇقى چاك و تىكەل
نىيە! ئارامى بەواتاي ھاوپا بوون لەگەل ھىز لەجىي شەر كردن
لەگەليان دىت. ئارامى بەماناي كراوهر بىننى وىنەكان لەجىي گىروە
بوون لە وردەكارىيەكانى دايە.

يادگار دەلىت: "ھەركات قىستى ئۆتۆمۇبىلەكەم دايەو ئەوكات
ئاسوودە دەبم." ئەم قسەيە بەماناي تىورى، چاك دەنوینى بەلام
ئەنجامەكان، بەزورى ناھومىدىيە. ھۆكار ئەوئەيە كە ئەركى ئىمە لە
ژياندا، گەپانەوئە قىست يان گەورەتر كردنى ھەوزى مەلە نىيە. ئىمە
بۇ يارمەتيدانى يەكتر ھاتووينەتە دنيايەو و بەم ھۆيەيە كە جىھان
نیشانەكانى ژىرەوئەى لەبەر دەستمان داناو:

۱- شادترین ساتەکانی ژیان بۆ ھەر مرقۇڤىك، ساتى يارمەتيدانى
ھاوولاتيانە.

۲- قوولترین ھەستى تەنھايى كاتىك تووشى مرقۇڤ دەبىت كە
ئامانجى سەرەكى ئەو لە ژياندا، گەيشتن بە ئاسايشى
تاكەكەسى خۇى بىت.

ود ئەگەر ئىودش لەو گروپەن كە لە ژياندا بەدووى ئاسايشى مۆتلەق
دان، بەھەلە ھاتوونەتە سەر زەوى. يادگار دەلىت: "ئەگەر دەمتوانى
خانويەكى بچووك لە دەوروبەرى شاردا بۇخۆم دروست بکەم و بپىك
پاردش بۇ كاتى خانەنشين بوونم وەلابنىم، ھەستم بە ئاسايش دەکرد."
نە يادگار، تەنھا ئاسايشى واقىعى لە دەروونى خۆتەو ريشە دەگرىت
و لە دەروەدى چوارچىوەى بوونى تو، ئاسايش، تەنھا ئەفسانەيەكە و
بەس. گەرەترین بانكەكان مايەھىچ دەبن، گەرەترین شىركەتەكان
بەھەموو دەوروبەرىشيانەو لەناو دەچن، تەيارە گەرەكان دەكەونە
خوارەو و لە دەروونى خۆتدا بۆ ئاسايش بگەرپى. چۆن دەتوانىن
لەگەل بى باوەرى دنيا خۆ رىكخەين؟ رىگاكەى ئەمەيە: قبوولى بکە و
چىژبە. نىوەى چىژى ژيان لەو ەدايە كە لە رووداوەكانى سبەى بى
ئاگاین. بەخۆت بەلین بدە: "ھەر كارەساتىك روو بدات لەگەلى خۆ
دەگونجىنم. بەرامبەر ھەموو ترسەكانم دەوەستم. ئەگەر خانووەكەم
بسووتىت دەگويزمەو. ئەگەر دەربكرىم دەست لەكار دەكىشمەو! و
ئەگەر ئۆتۆمبىل لىم بدات، دەمرم." كۆتايى چىرۆك! و ئەمە ماقىيەتى
ژيانە. زەوى، شوينىكى مەترسىدارە زۆرىك لىرە دەمرن. بەلام ئەمە
بەماناي ئەو نىيە كە ھەموو تەمەنمان وەكوو كەرويشكىكى ترساو
ژيان بکەين.

چۈن دەتوانم بەئارامى خەيال بگەم؟

بەشىكى دەگەرپتەوۋە بۇ روانگەي ئىۋە و بەشىكىشى بۇ دروست
کردنى خوى رۇژانەي ئارامى مېشك.

ئەگەر سەرنجتان دابىت ھەموو ئەو كەسانەي كە ژيانيان ليوانليۋە لە
ئارامى لە يەك خالدا ھاوشىۋەن و ئەۋىش ئەۋەيەكە ئەم كەسانە
خۇيان ئەركدار كردوۋە بە پاراستنى ھاۋسەنگىيەكى ھەمىشەيى. زۇرىك
لەۋان لەرىگاي دۇعا و پەرسىتنى خواۋەندەۋە بەم ھاۋسەنگىيە
گەشتوون، گروپكى دىكە روويان كردۇتە تەكنىكەكانى وردبوونەۋەي
مېشك و ھەموو ئەۋان چۆلى و بىدەنگى دەۋزەۋە و بەقوول بوون
لەخۇدايە كە سەيرى دىيائى دەرەۋە دەكەن. خودى من، ماۋەي چوار
سال لە پشۋوى كۇتايى ھەۋتوودا، فىركارى تەكنىكەكانى ئاسوودە
کردنى جەستە و مېشك دەكرد و بەردەۋام لە بىننى گۇران و
پېشكەۋتنى بەشداربوۋەكان، توۋشى سەرسوۋرمان دەبووم. ئەۋان
دەيانوت كە سەرنىشەيان نەماۋە، ئىش و كەسابەتيان باشتەر بوۋە،
مندالەكانيان بەختەۋەرتەر بوون، ھەلس و كەۋتى ھاۋسەرەكانيان باشتەر
بوۋە و تەننەت لە ۋەرزىش دا پېشكەۋتوون و سەير ئەۋە بوو كە لە
نۇرەي ئەم خالانەدا، ئەۋان ھىچ شتىكى تايىبەتيان نەكردبوو
لەپراستىدا تەنھا جىاۋازى ئەۋان لەگەل رابردوويان ئەۋە بوو كە
ۋەسۋاسيان كەم كردبوۋە و ئەدى ژيانيان ئەۋەندە جىدى نەدەگرت. لە
دىيائى رۇژاۋادا فىرمان دەكەن كە ئىش بگەين. من باسېكم لەسەر ئەمە
نىيە بەلام بەپراي من پېش لەم چاخە دەبى فىربىن كە رۇحى دوزمنى و

رقايه تي له گهل دنيا دا وه لانيين. فيريان كرووين كه شهر بكهين، كه پهنا بو زور بهرين، كه كه ساني ديكه له ژير گوشار نيين و هر نه م باوهره هه لانه يه كه له مروقي روژئاوايي، مروقيكي پهريشان و خه مبار و سووچگيري درووست كرووه. خودي من كاتيک نه مه زاني كه بريارم دابوو كه خه ريكي وينه كيستان بم. به لئيم به خو دابوو كه هيچ له مپهريك بهرم پي نه گريئت. پيچراوه يه كه بو خوم نووسيبيو نه م بوو: "حهوت روژي ههوتوو روژي ده كاتر ميئر ئيش بكه و نه گهر تهواو نه بوو، شهوانه شي پي زياد بكه." به مپييه چهند تابلوي بي نرخم كيشا و كاتيک كه ئيتر به تهواوه تي خه موک و ناھوميډ بووم نه م ديپر له ميشكم دا زرهنگايه وه: "هيچ ئيشيک به ناھوميډي و توو پرييه وه، سه رنا گريئت."

نه گهر باوهرتان به وه هه بيئت كه ژيان، شتيك جياواز له مشتم و مريكي بي كوتايي نيه، ژيان به راستي شتيك بيله و ناييت. لايك بو چاوپيكيه وتني هونه رمه نديك به ره و ژاپون به پري كهوت و پاش گويگرتن له وتارخويني پرسيارى ليكرد: "من ده مه ويئت بيمه گهره ترين هونه رمه ندي نه م ولا ته. نه م ئامانجه چهنده كاتي ده ويئت؟" ماموستا وه لامى دايه وه: "ده سال"

لاوه كه وتي: "ماموستا! نه گهر زور هوشيار بم و به شهو و به روژ ههول بدهم چهنده ي كات ده ويئت؟"

ماموستا وه لامى دايه وه: "بيست سال"

هر شتيك بو ئاماده بوون، پيويستي به كات ههيه.

بىيادارى

ئىيستا ئىتر زۆربەي خەلك تىگە يىشتوون كە ژيان كردن لە ئىستادا،
چەندە دژوارە. لە راستى دا زۆرترين كاتى ئىمە يان بە ئاخ ھەلكىشانی
رابردوو و يان بە دلە پراوكىي داھاتوو بە فيرۆ دەچيئت.

ژيان كردن لە ساتى ھەر ئىستادا وەكوو رۆيشتن لە سەر تەناقە، لە
سەرەتاي ئيش دا، كەوتنەو ە خوارەو، حاشاھەلنەگرە بەلام بە دووبارە
كردنەو ە و راھينان دەتوانين فيرى پاراستنى ھاوتايى بين. بۆ
ھيشتنەو ەي ميشك لە كاتى ئىستادا، پيشنيارى ئەم فەنانەي خوارەتان
پى دەكەين:

۱- بۆ ھەر ئيشيک، كاتى بى سنوور بە خو بدەن

پەلە كردن لە ژيان خۆتاندا بىسپرنەو ە. كاتيک كە نيزامى باو ەرى ئيو ە
دەليئت: "بەردەوام كاتم نامينيئت."، چاو ەرى دەكەن چى رووبدات؟
تەلكيد بن كە بەردەوام تووشى كەمى كات دەبن، بەردەوام بەدووى
پاس دا رادەكەن، بەردەوام لە ئاسانسۆر (مەسەدە) دوا دەكەون و
بەردەوام خواردنى نيو ەپۆتان بەپەلە و لەنيوانى دوو پەيوەندى
تەلەفوونى دا دەخۆن.

لەكاتى ئەنجامى دانى ھەر ئيشيک دا بەخۆ بليين: "تا كاتيک خەركى
نووسينى ئەم نامەيەم (و يان ھەر ئيشيکى دىكە...) ھەموو ھەستم
ليزەيە و ھەرچەندەش كاتى بويئت. پەلەكردن، نيبە."

۲- چاۋ لە ھوشيارى ئاژەلەكان بکەن

سەگەكەى خۇتان بۇ سەيران بېن و ئەم خالە بەكردەۋە سەير بکەن كە
سەگەكان سەرنجى ھەموو شتىك ئەدەن.. ھەموو گولەكان، ھەموو
درەختەكان، ھەموو ئاگركوژىنەۋەكان و ئەگەر ھەر ئەو سەگە
سەدجارى دىكە ھەر لە ھەمان رىگاۋە بەرنەۋە بۇ ئەو ھەر جارەۋە
ئەزموونىكى نوپىيە، چونكە سەگەكان لە كاتى ئىستادا ژيان دەكەن.
ئىستاكە گەپىنەۋە لاي خۇتان بەتەئكىد ئاگادار دەبن كە بەزورى بىر و
ھۆش و ھەستان لە شوپىنىكى دىكەيە. ھەول بىدەن كاتى خواردن
ھەست بە تامى ھەموو پاروۋەكانتان بکەن، كاتىك لەگەل ھاۋرىيەكى
خەرىكى قسەكردنن ھەموو وشەكانى بېيىستن، كاتى گوى لە گۇرانيەك
دەگرن ھەست بە ھەموو نۆتەكانى بکەن، كاتى پىياسە دەكەن ھەموو
درەختەكان بېينن. ئەگەر ھەول بىدەن ژيان لە كاتى ئىستادا فېر دەبن.
و ھىرخۇتان بھننەۋە: "من كاتىكى بى سنوورم لەبەردەست دايە."
دووپات كىردنەۋەى ئەم جۆرە دىپرانە دەبىتە ھوى ئەۋەى كە بىن بە
بەشيك لە زەمىرى ناھوشيارى ئىمە. كاتىك ھەست بە تەنگى و گوشار
دەكەن بەخۇ بلىن: "من كاتىكى بى سنوورم لەبەردەست دايە."
سۆفى لەسەر ئەو باۋەرەيە كە مرقەھەكان لە خەون دا لەدايك دەبن، لە
خەون دا ژيان دەكەن و بەرلەۋەى وەخەبەر بىن لە دنيا دەپۇن(دەمرن).
بەپراى من مەبەستى ئەوان ھەر ھەمان بىدارى و ھوشيارىيە كە ئىمە لىرە
مەبەستمانە. لە زۆربەى كاتەكاندا بە بى خواست خەرىكى ئىشيك
دەبن و خەيالى ئىمە لە شوپىنىكى دىكە دا، بىر لە خواردنى نىۋەپۇ

دەكاتهوه. ھەرچى زياتر بتوانن لەسەر تەنافەكە خۇتان رابگرن ژيانىكى
شیرينترتان دەبيت.

بۇچى ئاسوودەيى؟

ئىمە لانيكەم لە برى ھەر ئىشىك كە ئەنجامى ئەدەين چاوەرى
بەدەستەينانى ئەنجام و پاداشت دەكەين. بەلام لەسەر مەسەلەى دۇعا
و پەرستن، دۇخەكە جياوازه. كەسيك كە نويژ دەخوينىت چاوى لە
ئەنجامى كارەكە نىيە. لەوانەيە بۇ سوودگەلىكى دريژماوہ چاوەرى بن
بەلام ھەموو سەرنجتان دەبى لەسەر كاتى ئىستا چەماوہ بيٲ.
بەواتايەكى ديكە خودى كردهوہ، پاداشتى خويەتى.

كاتىك كە تەكنيكەكانى ئاسوودەكردنى مېشك بەشيۆەى بەردەوام
بەكار دىنين وردە وردە ئاگادار دەبين كە ھەست بەئارامى ئەو ساتە
رۇحيە چۆل و تەنھاييانە، دزەى كردووەتە نيو ژيانى رۇژانەشمانەوہ و
ئىمە وردەوردە بۇ مرقىكى ئارام و جوانتر بين گۇراوين. ھەموو ئىمە
دەستمان بە ھاوارىكى دەروونى رادەگات بەلام ئەم ھاوارە دەروونىە،
نۆر زيرەك و خىرايە و كاتىك كە ژيانمان زۆر قەرەبالغ و پەررتە دەبيت
ئيتەر ئەم دەنگە دەروونىە بەگويمان ناگات بەلام كاتىك كە گوى و چاوە لە
دنياى دەرووہ ھەلدەگرين ئەوكاتەيە كە دەنگى دەروونمان دەبيستين.
ئەم دەنگە دەروونىە، دەنگىكى ھەميشەيە و ئىمەين كە زۆربەى كات
لىى بى ئاگايين.

ليكۆلينەوہ و تاوتوى كردنە جۇراو جۇرەكان نيشانيان داوہ كە
ئاسوودەيى مېش بۇ تەندرووستى جەستە، بەسوود و پيوستە. لە

يەككە لەم لىكۆلەنەوانەدا، گروپىك لە دوو زانكۆى بەناوبانگى جيهان
خويندەنەوہيان لەسەر ھەفتاوسى نەفەرى بەسالآچووى دانىشتووى
مالەوہ کردووە. لىكۆلەران تەكىنكەكانى تەركيزيان بەشيۆەى ھەموو
رۆژىك بەكارھيئاوہ دواى تىپەر بوونى چوار سال لە دەسپىكى
لىكۆلەنەوہكەوہ بىنراوہ كە ھەموو ئەم گروپە ھىشتا زىندوو بوون
لەحالىكدا كە يەك لەسەر چواری گروپى دووھەم كە ئەم تەكنىكانەيان
بەكار نەھيئانەوہ مردوون.

لە سالى ۱۹۷۸دا، رابرت كىل والاس ئەنجامى لىكۆلەنەوہيەكى دە
سالە كە لەسەر بەكارھيئانى تەكىنەكانى تەركيزى مېشك بوو
بلاوكردەوہ، ناوبراو لەم لىكۆلەنەوہيەدا بەپىي سى فاكتەرى زەختى
خوين، تواناي بىستن و نزيك بىنى چاو دەستى داوہ تە تاقىكردەوہى
تەمەنى بىۆلۆژىكى بىسەرەن و بەم ئەنجامە گەيشتووە: ئەو كە سانەى بۆ
ماوہى پىنج سال يان كەمتر، تەكنىكەكانى تەركيزيان بەكارھيئاوہ لە
لايەنى بىۆلۆژىكىوہ بەشيۆەى نۆرمال پىنج سال لاوتر ماونەتەوہ و
ئەوانەى كە زياتر لە پىنج سال ئەم كارەيان کردووە دوانزە سال لاوتر
ماونەتەوہ بەواتايەكى دىەك تەمەنى ناسنامەى ۶۰ سالان بەرامبەر
بووہ لەگەل تەمەنى بىۆلۆژىكى ۴۸ سالاندا.

من بە ئەزموون بەوہ گەيشتووم كە ھەركات ماوہيەكم بۆ ئاسوودەيى
مېشك، وردبوونەوہ يان دۆعا و پەرستن تەرخان کردووە ھەستم بە
ھاوسەنگىەكى زياتر کردووە و باشتەر بەسەر ژياندا زال بووم. بەلام
پاش وەلانانى ئەم كردەوانە، ژيان جاريكى دىكە و وردە وردە بەرەو
دژواری و لەمپەر رۆيشتووە و من ھەستم بە خەمۆكى و بىزارى
کردووە. لەسەخۆبوونم لەدەست داوہ و ئەوكات بە دەست پىكردەوہى

دۇعا و پەرستىن و تەكنىيەكەكانى تەركىزى مېشك ئارامىم بۇ ژيان
گەراندۆتەو و ئەمە دەورانىكە كە زۆرىك لە مروڤقەكان بەردەوام لەگەلى
بەرەوپروون. حەقىقەت ئەوئەيە كە ئەگەر تاكوو ئىستا ماوئەيەكمان بۇ
ئاسوودەيى و خەلوەى خۇمان تەرخان نەكردووە، ئىستا دەبىت
ئەمكارە بكەين. كىشە لىرەدايە كە دواى رووكردنە ئەم تەكنىكانە و
ئەنجامى پۆزەتيف، جارىكى دىكە بۇ سەرەتا دەگەرپىنەو.

ئاشكراترىن بەهرەى تەكىنكەكانى تەركىزى مېشك ئەوئەيە كە ھەستى
شادى و بەختەرەرى بە مروڤق دەبەخشىت. بەلام ئەمە تەنھا ئەنجام
نىيە. ئىمە بەردەوام كەسانىك بۇ لاىخۇ رادەكىشىن كە لە لاىەنى
بىركردنەو و ھەستەو، زۆر لەخۇمان دەچن. ئەگەر ھەستى ئارامى و
ئاشتىمان ھەبىت مروڤقى ئارام و ھەلومەرجى ئارامتر بۇ خۇمان
بەدىارى دىنن. لە روانگەى مروڤقە توورەكانەو، كەسانى ئارام و ھىمن،
سەير و ئاناسايى دەنوینن و ئاسايىە كە لىيان دوور دەكەونەو تا
لەشوينىكى دىكەدا بەدووى وەكخوئەكانيان دا بگەرپىن. ئەگەر ئىو
كەسايەتىكى ئارامتان ھەبىت و ناچار بن كە لەگەل مروڤقى توورە
بەرەوپروو ببنەو بەزۆرى ئەوان ناچار دەبن كە تايبەتمەندىەكانى ئىو
قبول بكەن و ھەلس و كەوتى زۆرلەجاران باشتىر پىشكەش بكەن!

بۇ فىربوونى تەكنىەكانى ئارامى و ئاسوودە كردنى مېشك، كتىب و
خولى زۆر و جىاواز لەبەردەستتان دايە كە دەتوانن بە پىى كات و
شوينتان كەلكيان لى وەربگرن. من لىرەدا مەبەستم نىيە ئەم باسە
بكەمەو و تەنھا بە سى پىشنىارى كورت بەسەندە دەكەم:

۱- تەكنىەكەكانى تەركىزى مېشك دەبى ھەموو رۆژىك و بەبى

پچران بەكاربەينن. بەيانىانى زوو باشتىر كاتە بۇ ئەم ئىشە

چونکہ جیالەوہی ئیوہ بۆ روژیکی چالاک ئامادە دەکات
لەوکاتەشدا میشتان بەشتی دیکەوہ سەرقال نییە.

۲- تەکنیکەکانی تەریزی میشت بە دانیشتنەوہ ئەنجام بدەن.
ئەگەر رابکیشن خەوتان لیدەکەویت.

۳- ئەگەر بۆ راھاتن کاتتان نییە، دەبیئت کات پەیدا بکەن! ئەم
تەکنیکانە، چەند قاتی ئەو کاتە ی کەبۆی تەرخان دەکەن بۆتە
دەگەرینیتەوہ. ئەنجام دانی ئەم تەکنیکانە تەنزیم کردنی
خودە، ریک وەک ئەوہی کە مەکینە ی ئۆتۆمبیلەکەتان تەنزیم
دەکەن. لە ھەر روژیکیدا بیست خولەک بۆ باشترکردنی
کارامەیی خۆتان بۆ ئەم راھاتنەوہ تەرخان بکەن.

بەلام سەبارەت بەو کەسانە ی تەجەمول ناگیرین...

ئەم شیوازە تاقی بکەنەوہ. ھەرکاتی کە ناچار بە قەوبۆلە و موناقتە
دەبن و ھەرکات لەگەڵ ھاوسەر و بەرپرس و خزم و ... کیشەتان بۆ
درووست دەبیئت، خۆلادەن. لەگەڵ خۆتان خەلوەت بکەن. ئارامی
خۆتان وەدەست بەیننەوہ و ئەوکات ھەول بدەن کە ئەوان بە ھەموو
تایبەتی و کەم و کورتیەکانیانەوہ قبۆل بکەن. بەھەر شیوازی کە
دەتوانن لە ویناکردنی خۆتاندا، عەشق و خوشەو یستیتان بەرامبەریان
ھەبیئت. تەنانەت ئەگەر ئەم شیوازە، کەمیک سادە و ساکار دەنویئنی
بەلام تاقی بکەنەوہ. ھەول مەدەن بە مەنتیق و سەلمانندی لێی بکەن
تەنھا بەکاری بەینن. زۆریک ھەر ئەمکارە دەکەن و ئەنجامی زۆرباش
بەدەست دەھینن. لەوانە یە ئیوہش لە ئەنجامەکە ی سەرسووپماو بن.

كورتەى وتە

ھەموو رۇژىكتان بە مەبەستى دۆزىنەۋەى ھاۋسەنگى و ۋەدەستەينانى ئارامى دەست پى بىكەن. بېرىك چار ئەم گەپانە تەنھا تا كاتى خواردىنى بەيانى درىژەى دەبىت و بېرىك چارېش تا كۇتايى شەۋ دەبى بۇى بگەپىن. بەلام لەھەر حالدا ئەگەر ئارامى مېشك، ئامانجى رۇژانەى ئىۋە بىت ھەر رۇژىك لە رۇژى پىشتر باشتى دەبن.

پشوو بە خۇ بدەن؟

تا ئىستا سەرنجتان داۋە كە بېرىك چار ماۋەى رۇژىك يەكسەر بەشاخەۋەن و لە كۇتايىشدا بەردەۋام ھەست بە زىندوۋىى و پېرى لە وزە دەكەن و لە بېرىك كاتىشدا بە چەند كاترېمىر كېرىن لە فروشگەيەكى گەرە ئەۋەندە ھەست بە ماندوۋىى دەكەين كە ۋادەزانىن ئۇتۇمۇبىل لىى داۋىن؟

ھەموو شتەكانى دەۋرۋەرى ئىمە لەرىنەۋەى تايبەت بەخۇيان ھەيە و ئىمە ئەم لەرىنەۋەيە ۋەردەگرىن. باخ و دارستانەكان لەرىنەۋەى شەفابەخشان ھەيە و ئەۋان وزەى لەدەست چوۋى ئىمە جىگۇر دەكەن. فروشگە گەرەكان و گەرەجەكان لەرىنەۋەى جىاۋازيان ھەيە ئەۋان وزەى ئىمە ھەلدەمژن. لەرىنەۋەكانى كلىسا وزەبەخشە بەلام رىستورانته پىسەكان و سەرمىژەكانيان وزەى ئىمە خالى دەكەنەۋە. بۇلىكدانەۋەى ئەم حەقىقەتە كە: "ھەست و تەندروۋستى ئىمە، لە وزەى شاراۋە و ناسكى دەۋرۋەرى ئىمە كاريگەرى دەگرىت"،

پيويست ناكات كه توانايه كي مييشكي سهيرمان ههبيت. گوماني تيدا
 نيه كه كاتيگ پروردين له بهرامبهر هه موو جوړه نه خوشي و له
 بهرامبهر خه موكي و سووچگيري كه ساني ديكه خوږاگرين و كاتيگ كه
 وزه مان له ئاستيكي نزم دايه هه موو نه خوشي و خه موكيه كان رووله
 خو مان راده كيشين.

كورتەى وتە

سه رنج بدن كه جهسته ي خوتان به رهو كوي ده بن؟ به برسي تي مانه وه
 باشتره له خواردن له بريك له ريستوارنته كان. له ماله وه خه وتن باشتره
 له مانه وه له ژووري بريك له هوتيله كان. بويرانه خوتان بپاري زن و
 باوه رتان به ههستي شايه تي خوتان ههبيت. لهو شوي نانه ي كه وشكتان
 ده كنه وه دووري بگرن. كاتيگ له مانه وه ي له شوي نيكداهه ست به
 ئاسووده ي ناكه ن دريژ به رويشتن بدن!

خه لوهيه ك بو خود

ئه م مه سه له به ريكه وت نيه كه له هه موو كلتووره كانى جيهاندا،
 بايه خيكي تايبه تي به خه لوه كردن له گهل خو ئه دن. له ته مه ني لاوي تي
 دا، سوورپيستي ئه مريكي و ده شته وانكي ئه فريقي په نا بو لوتكه ي
 كيويان سي به ري داريك له بيا باندا ده بن تاكوو دوور له قه ره بالغي
 مروقه كان، به دووي ماناي ژياندا بگه رين. ماموستا گه وره كانى ميژووي
 مروقايه تي: محه مه د، عيسا مه سيح، بودا و هه روه ها مليونه ها راهب و
 رو حانى و سو في كه له دووي ئه م گه وره پيا وان وه هه نكاويان هه لينا وه

هەموویان و لە خەلۆه و تەنیا، بە مێعراج گەیشتوون، هەموو کەسێک
لە ئێمە پێویستی بە شوێنگەلیکی پێرۆز هەیە کە لەویدا لە زەنگی
تەلەفون، یان لە رۆژنامە و کاترێمێر باسیک نەبێت، جیگایەك کە
بتوانین حیسابە بانکیەکانمان لەبەر بکەین. ئەم شوێنە پێرۆزە، ئەگەر
سووچیک لە نوێنەکەمان یان سەربان بێت یان دارستان، لەهەر حالدا
شوێنیکە بۆ بیرکردنەوە و تازەگەری.

وێنەی تەواو

کاتیك کە بە تەنها هەولێ هەلگرتنی شتیك ئەدەین، تیکەل لەگەڵ گشت
جیهان پێی دەگەین.

((جان مویر))

لە سەدەدی حەفدەوێ تا کوو ئێستا، زانست، روانگەیی نیوتۆنی
هەلبژاردووە.

ئەم روانگە بەزمانی سادە ئاوەها دەلیت: "بۆ تیگەیشتن لە هەر شتیك،
بەسەر بەشەکانیدا دابەش و ئەو بەشە تەواوتوی بکە. ئەگەر ئەمجارەش
لێ تێنەگەیشتی بە بەشی بچووکتەر دابەشی بکە و ئەوەندە درێژە
پێبە تا کوو بە خانە و ناوک و ئەلەکترون و کوارک و بوزون دەگەیی و
لەم رینگایەوێ کە لەکووتایی دا لە جیهان تێدەگەیت. "بەراستی؟ کۆپلە
شیعەریك جیا بکەنەوە و بەسەر چاوگ و ئاوەلناو و ... دابەشی بکەن
دواتر ئەم وشانە پیت پیت بکەنەوە. لەم شیعەرە زیاتر چیتان دەست
دەکەوێت؟ تابلوی مۆنالیزا بە بەشە پیکهینەرەکانی دابەش بکەن چی
دەدۆزێنەوە؟

زانست، خزمه تگه ليكي زورباشى به مروۋ كردوو به لام ئەمە لايەنيكى مەسەلەكەيه. زانست شيكار دەكات، زانست وردكارى دەكات بەلام ئيشى دل، پەيوەندى دانە. پرسيارگەليک هەن كە زانست و مەنتيق، وەلامى بۆيان نيه. كاتيک بەوردى هاوړييهك شى دەكەنەوه ئيتړ جوانيهكانى بوونى ئەو نابيين. كاتيک خەريكى شيكارى و ليكدانەوه و دابەش كردنى جيهان دەبن خۆتان لى جيا دەكەنەوه بەلام كاتيک كە خۆمان لەجيگای كەسانى ديكە دادەنيين ديمەنيكى گەورەتر دەبين و هەست بە نزيكى زياتر دەكەين لەبەر ئەوهى بەردەوام، لەگەل خەلكى پەيوەنديمان هەبيت دەبى سەرنج و هەستيارى زياتر لەخۆ نیشان بدەين. لەم كاكيشانەدا هەموو شتيك بەيهكترەوه بەستراوەتەوه. هەرچى زياتر لەبيري وردكردنەوهى ئەم گشتەدا بين زياتر لە راستيهكان دوور دەكەوينەوه.

كورتەى وتە

وشەى بەرامبەرى شيكردنەوه، تيکەل كردنە. تەندرووستى مروۋ لە برى ئەوەدايه كە بۆ هەموو شتيكى ئەم جيهانە لە گشت و تيکەلکردن دا بگهريت.

سوپاسگوزارى و ئارامى ميشك

ئەگەر لە هەموو ژيانتاندا تەنها يەك وشەى سوپاس "سوپاسگوزارم" تان بەكارهيناييت هەر ئەو وشەيه بەسە.

((مايستر ئيكهارت))

بۇ ساتىك ھەموو دادوھرىھەكان سەبارەت بە ژيان و دانىشتوانى جىھان
 بخەنە بەرپرسىيار. ويىناى بىكەن كە سىبەى لەخەو ھەلدەستن، روو لە
 خوای خو دەكەن و دەلین: "خوایە لەبەر ژيانم، بنەمالەم، مالم،
 ھاوپرىكانم، خواردنى بەيانىم و لەبەر ئەم رۆژە نوپىيە سوپاسگوزارى
 تۆم" ئايا ھەست بە ئارامى زياتر ناكەن؟ دەزانم كە ئىستا زۆرىك
 دەلین: "بەلام خوتۆ بنەمالەى منت نەبىنيوہ يان... " ويىناى بىكەن كە
 بەھەموو ئەم لىكدانەوانەوہ بتوانن سىبەى و رۆژەكانى تىرىش ھەر
 بەمشيوہى سوپاسگوزار بن ئايا ئاسوودەى و ئارامى زياتر بەدەست
 ناھىن؟

لە ماوہى سالەكانى گەشە كردن دا روولە زۆربەى مروڤەكان دەلین كە
 ئىوہ چاك و ناياب نىن و زۆر زوو ئەم بەگويداوانە قبول دەكەين و
 واھەست دەكەين لە ژيانى ئىمەدا ھىچ شتىك لەرادەى شياودا نىيە نە
 بنەمالە، نە ھاوپرى، نە ئىش و نە ھىچ شتىكى دىكەش. ئاخ ھەلكىشان
 ھەرلەويوہ دەست پىدەكات: "ئەگەر لە شوپىنى ئىشەكەم دا، رىزم
 دەبوو..." تەنھا ئەگەر مارسىسىكم دەبوو... " سەير نىيە كە گەيشتن
 بە ئارامى مىشك تا ئەم رادەىە دوورە لە دەست پىراگەيشتن!

شوكرانەبژىرى دەبىتە ھۆى ئارامى زياترى مروڤ. ھەرچار كە دەلین:
 "سوپاسگوزارم" لە راستىدا وەبىردەھىنيەوہ كە "ئەوہى كە ھەمە قبول
 دەكەم و ئەوہشى كە دەبى فېرىم، فېردەبم." سەرچاوہى ئارامى مىشك،
 تەركىز كردنە لەسەر ئەو نىعمەتانەى كە بەسوودىن لىيان و نەوہكوو
 ئەوانەى كە پىمان نەدراوہ. ژيان قبول بىكەن تاكوو بزائن كە چۆن
 ھەموو شتىكى لەخزمەتى ئىوہ داہە.

گورتھی وتھ

ئەگەر بەپراستی بەدووی ئارامی مېشك دان دەبی هەستی
سوپاسگوزاریتان هەبیت. و خالی سەرەکی ئەمەیه: "ئەگەر دەتانه ویت
شوکرانه بژیڕ بن، هەموو روژیک بە شوکرانه بژیڕیەو لەخەو هەستن."
ئەگەر باوەرتان ئاوەها بیت کە: "کاتیك بارودوخی ژیاڤم باشتربوو
ئەوکات شوکرانه بژیڕ دەبم" تەئکید بن کە هیچ کات ئاوەها نابن!

ئەو لەکوئاییدا چی؟

لە هەر کتیبیکدا کە باس لە مانای ژیاڤ دەکات جیی خۆیەتی کە
ئامارەش بە مردن بکریت. ئایا ئەگەر مردنیک بوونی نەدەبوو ژیاڤ
دادوەرانه تر نەبوو؟ ئەوکات دەمتوانی لە هەلەکانمان دەرسیک وەرگیرن
بەلام مردن پیش بەو دەگریت کە هەموو زانیاریە تازەپیگەیشتوووەکان
بەکاربهێنن. بۆ نموونە: "ئیمە تەنها کاتیك لە مەترسی ئۆتۆمبیل
دەگەین کە جاریك تووشی تەسادوف بووبیئتین بەلام کاتیك کە مردوویڤ
ئەدی چۆن دەبی لەم ئەزموونە دەرس وەرگیرن؟ چەندە ئارامی
دەبەخشی ئەگەر تەئکیدیان دەکردینەو کە لانیكەم تاكوو حەفتاوپینچ
سالی، هیچ هەوالیک لە مردن نییە.

وتەو ئالبرت ئنشتەین لەمبارەو ئارامی دەبەخشتیئ ئەو دەلیت کە
وزە داهینانی نییە و لەناوچوونیش. کەوايە کاتیك کە جەستەو مروؤ
دەمریئ روؤی دەمیئیتەو. دروستە کە پیشەکانمان دەپرتووکیڤ و
دەبنەو بە خاک بەلام مروؤ لە مشتیک خاک زۆر سەرترە. ئەو روؤی
ئەو کە دەمیئیتەو. کەسانیك کە لە مەرگ گەراونەتەو و هەستیان بە

دەر چوونى رۇح كړدووه وتهى ليكچوو دهگيرنهوه. نانت مولى دهليت:
 "لهسر تهختى ژوورى عه مهليات بووم و له ناكاو جهستم به جيتهشت
 چوومه سهرهوه و له ويوه ناگادارى عه مهلياتى خوّم بووم جوان لهيرم
 ديت كه دوكتوره كان چيان دهوت و له وانهيه باوهر نهكهن كه نهوان
 سهبارت به تيمى شيكاگو بولز قسه يان دهكرد. "مروّ له جهستهيهك
 زور سهرتره نيستا بابزانين به شهكهى ديكه چى بهسر ديت؟

وتهكانى ئنشتهين و نانت مولى موړكى په سنده لهسر بوچوونى
 مانه وهى ژيان. روژه لآت و روژئاوا لهسر نه مه هاوپان. به لام يهك
 مه سهله ئاشكرايه: كاتيك كه به دروستى نازانين له و بهر دهنگ وباس
 چييه مردن دهتوانيت هاندريكي باش بيت بو چيژ بردن له ژيان
 به راستى سيسته ميكي زيره كانه يه. خراپترين روانگه نه وه يه كه بلين:
 "من له ژيانه دا نازار دهكيشم به لام به ههشت، نه نازارانه م بو قهره بوو
 دهكاته وه. "نه گهرى زورى هه يه! به لام له وه چاكتر نه وه يه كه بلين:
 "هر جوړيك بيت مه به ستي نه مړوى من، چاك ژيان كردن ليړه دا و له
 نيستا دايه."

كورتهى وته

مه نتيقى دهبيت كه وايدانين مروّ هه موو توانا و تايبه تمه نديه كانى
 له دنيايه له گهل خو له دنيا دهبات. كه وايه چى له وه چاكتر كه له
 دنيايه دا به وپه پرى هه لگرى و راگرى خو بگهين و هوميداور بين به
 گواستنه وهى هه موو سوو دهكان بو دنيايه كي ديكه!

كەسانى دىكە ۋەك خۇيان
قبول بكن.

قبولكردى تەۋاۋ، واتا عەشقى
بى مەرج و چوارچىۋە

بەشى نۆھەم

بۇچى ھاتووينەتە دىئاوہ؟

لىبوردن

بىنەمالە

عەشق و ترس

بۇچى ھاتووينەتە دىئاوہ؟

وايدانىن لە كىيەركى دا بەشدارىتان كىردوۋە و لەويىدا داوايان
لىكىردوون كە لە چەند وشەدا ۋەلامى ئەم پىرسىيارە بدەنەۋە: "ئامانجى
ژيان چىيە؟" چىتان دەنۋوسى؟ "كېرىنى خانۋويەكى شاھانە و پىر
كىردنى لە ئەشپاي بەنرخ؟" "مليۇنىك دۆلار پاشەكەوت و رابورادنى
كاتى خانەنشىنى لە بەرمودا؟" "پىشكەوتن لە ۋەرزىشى گولف دا؟"
ھەموو كەس لە ئىمە بە جۆرىكى سەربەستى دەزانين كە ژيان بايەخى
لەم شتانە بەرزترە. ھەرچى بىت مىژۋوى مروۋ كۆنترە لە بى. ئىم و يان
پىلاۋى گۈچى، بەلام حەقىقەت ئەۋەيە كە بېرىك جار ھەموو سەرنجى
ئىمە لەسەر وردەكارىيەكانە. بابەتى سەرەكى زۆربەى زۆرى ھەموو
گۆرانى و فلىمەكان يەك شتە: سەرنج و بايەخ دان بە مروۋقەكانى تر.

بەلام لە دنيای راستى دا دەبى ماوەیەكى زۆر چاوەپوان بين تاكوو
 كارەساتىكى دلتەزىن رووبدات و سەرنجمان بۆلاى خەلكى راكىشيت.
 ماريان ويليامسون بەجوانى باسى لەم خالە كردوو. ئەو بە ئاماژە بەو
 كەسانەى كە لە دوايىن ساتەكانى ژيان دا پرسىار دەكات: ئايا قەت
 بىستوتانە كە كەسيك لەم ساتانەدا بە خوشەويستەكانى بليت:
 "خۆزگە بىست هەزار دۆلارى تريشم پەيدا كردبايە؟" و يان ئەوەى كە:
 "ئاگاتان لە ئۆتۆموبىلەكەم بىت؟" نا! ئەوان بەزۆرى ئاوەها قسەگەليك
 دەكەن: "ئاگادارى منداڵەكان بن، دايكتان بپاريژن..." ئايا لە بەرامبەر
 ئەم پرسىارە كە "بۆچى هاتوومەتە دنياو" وەلامى لەمسكراو ئەو
 نىيە كە بليت: "ئىمە هاتووينەتە دنياو كە خوشويستن و عشق
 فيربين.

تاقىكردنەوگەليك كە لە نەخۆشخانەكانى ئەمريكا لەسەر دوو گروپ لە
 منداڵان ئەنجام دراو ئەنجامى سەيرى هەبوو. ئەم تاقىكردنەوانە
 دەريخستوو كە ئەو گروپەى كە رۆژانە سى جار و هەرجارە بۆ ماوەى
 دە خولەك لە باوەش گىراون و دلنەوايى كراون بەريژەى دوو بەرامبەرى
 گروپى شايەت كيشتيان زيادى كروو. لە زانستى پزىشكى دا بۆ ئەم
 جۆرە دەرمانە، ناويكى زانستى و دريژ هەيە بەلام ليرەدا پيوستمان بە
 وشەى زانستى نىيە چونكە باس لە عشق دەكەين و حەقيقەت ئەوەيە
 كە: "منداڵ، بەبى عشق و خوشەويستى گەشە ناكات و هەروەها
 تەمەندارەكانيش."

من ئەم ديپرانەم لە زۆر ژن و پياو بىستوو كە: "تەنها شتيك كە بە
 هەموو تەمەنم ئاواتم بۆ خواستوو ئەو بوو كە رۆژيك لە باوكم
 ببيستم كە خوشى دەويم و شانازيم پيوە بكات."

ئەگەر راست و راستگۇ بىن دەبى بەقەناعەتەۋە بلىين كە بەزۇرى ھەموو ئىشلىك كە لە ژياندا ئەنجاممان داۋە ھەۋلىك بوۋە بۇ بەدەستەينانى عەشق و خوشەويستى زياتر. ھەموو ئەۋ كەسانەى لە شەقامدا لەلاتانەۋە تىپەر دەبن، ھەموو ئەۋ كەسانەى كە لە شوينى ئىش و فەرمانگەكەتان دا دەيانبىنن، ھەرھەموو تىنوى عەشق و خوشەويستىن بەلام كەسانىك بۇ بەدەستەينانى عەشق و خوشەويستى كەسانى تر دەست دەدەنە كارگەلىكى سەير و شىتتانه.

بۇچى ئەمە مەسەلەيە تا ئەم رادەيە مروۇ نىگەرەن و پەريشان دەكات؟ چونكە بۇ بەريكردى ژيان لە ريگاي دروستدا، سەرەتا دەبى بزائىن كەبۇچى ھاتووينەتە دىئاۋە. ئەگەر قبولى ناكەن كە يەكەمىن و ئەساسىترىن ھۆى ھاتە دىئاي مروۇ، خوشەويستى و عەشقە ھەۋل بدەن تاكوو ئامانجى خواۋەند بۇخۇتان روون بكنەۋە كە ئەمە ھەنگاۋىكى بەراستى بەسوۋدە.

بەلام ئەگەر لەگەل بۇچوونەكەى من ھاۋرا بن ئەۋكات دەتوانن ھەموو كەدەكانى خۇتان لەسەر ئەساسى ئەم قىياسە بنرخىنن: "ئايا ئەۋكارەى كە دەمەۋىت ئەنجامى بدەم عەشق و خوشەويستى زياتر بۇ ژيانى خۇم، بنەمالەم و ھاۋرپىيان و ھاۋسىكانم ۋەبەردىننىت؟" بۇ خوشويستىنى كەسانى تر پىۋىست ناكات كە ھەرچارە ماچيان بكنە. بۇ خوشويستىنى كەسانى تر پىۋىست ناكات كە قاپە برىجەكانتان لە نىۋان برسپەكانى جىھانى سىپھەمدا دابەش بكنە. بۇ خوشويستىنى كەسانى تر كەمتر لىپرسىنەۋە و بەزۇر قسەيان پىبىكەن، كەمتر دادوۋەرى بكنە. بەيلىن ئەۋەى كە ھەزىيان لىيەتى لەبەرى بكنە. بەۋجۇرەى كە

دەيانەوئىت، ژيان بىكەن و بەدوور لەهەموو رەخنەكان هەرئەو دەبن
كە دەيانەوئىت، هەرئەو دەى كە هەن.

لەيبوردن

"لەيبوردەى، بلاوكردەو دەى بۆنى خوشى بەنەوشەىە لەسەر بنى
پىلاوئىك كە پىي پىاناو."

((مارك تواین))

مەسەلە ئاوەهاىە. ئىمە لەمىشكى خوومان دا ياساگەلىك دائەنئىن كە
خەلكى دەبى بەپىي ئەو ياساىانە هەلس و كەوت بىكەن و كاتىك كە
خەلكى ياساكانمان لەژىر پى دەنئىن لىيان نىگەرەن دەبن. نىگەرەن
بوون لە خەلكى بەهوى بايەخ نەدان بە ياسا دەرونى و تاكەكەسى
خۆمانەو، بى مانا و پەسەند نەكراو.

زۆربەى ئىمە بەم باوەرەو گەرە دەبن كە: "دەتوانىن بە نەبوردنى
خەلكى تەمىيان بىكەن." بەواتاىەكى تر: "ئەگەر من نەتبورم، تۆ
نىگەرەن ئازار دەكىشى." بەلام لەراستى دا ئەمە منم كە ئازار دەكىشم،
من كە بوغزىك لە دلم داىە، من كە خەوم لى ناكەوئىت.

جارى داهاوو كاتىك خەرىكى تۆراندنى كەسىك بوون چاوتان ببەستن
و لە هەست و جەستەى خۆتاندا وردببنەو. ئاىا تۆراندنى خەلكى،
خودى خۆتانى بىچارە و توورە نەكردووە؟

مروڤەكان خەرىكى ئىش خويمان و زانىارى خويمان هەىە و لۆمە و
سووك كردنى ئىوەش هىچ كارىگەرى نىيە جىالەو دەى كە ژيانى خودى
ئىوە لەناو دەبات. هەولى مەدەن كەسانى تر بگۆن. ئاىا ئەگەر لافاو

ماله كه تان كاول بكات ده لىن: "هەرگىز له لافاو خوښ نابم؟" كه وايه
 بۆچى له مروقه كان خوښ نابن؟ دهسه لات و كونترول ئيمه له سهر
 مروقه كان زياتر له دهسه لاتىك كه له بهرامبهر لافاو و به لا
 سروشتيه كاندا هه مانه، نيهه. كرده وهى جيهان به پيى تاوان و لومه نيهه
 نه مه وشانه دهستكردى مروقه كانه. كاتىك باس له چاپووشى و
 ليبوردهى دهكرىت يه كه مين ههنگاو بۆ جيگير بوون له ريگاي دروستى
 ژياندا، ليبوردى دايك و باوكه. قبولى دهكهين كه نهوان تهواو و بى
 عيب و كه موكورتى نه بوون به لام لهو سهرده مه دا، دايك و باوكى ئيوه
 دهستيان به م كتيبه جوراوجورانهى كه ئيستا له سهر دهروونناسى
 مندا لهيه، رانه گه يشتوو و جيا له وهش بيگه له پهروه رده و
 بارهينانى ئيوه له گه ل كيشهى ديكه ش يه خه گر بوون. هه له كانى نهوان،
 ئيستا چووه ته ميژوو وه به لام خولادانى ئيوه له ليبورديان، دهنگيكي
 پوزه تيفه بۆ له ناوبردى ژيانى خودى خوتان.

دهرد و نازار به سهر مروقه دا دهسه پيئيرىت به لام خودى خوى نه گبه تى هه لده بزييرىت

له وانه يه پرسىار بكه ن: "نه گهر كه سيك كاريكى زورخرابي كرد نه وكات
 چى؟ ئايا هه ر ده بى لى بپوورم؟"

هاوپريه كم هه يه كه ناوى سندی مهك گرگوره. له ژانويهى ۱۹۸۷ دا
 شتيكى چهكدار چووه ژووره كه يه وه و سى كچى لاوى كوشت. نه م
 كاره ساته، سندی برده جه حانميك له توورپه يى و ده رده وه. نه وهى

بەسەر ئەو ھات بۇ ھېچ كام لە ئىمە تەنەت مەجالى ويناكردنیشى
تيانەبوو.

بەتپەر بوونى كات و بەيارمەتى ھاوپپايان، سەندى ئەم ئەنجامە گەشت
كە تەنھا رىگاي گەرانەوھى بۇ ژيانى ئاسايى، وازليھينانى توورەيى و
بەشيۋەيەك ليېوردنى بكوژە. ئىستاكە سەندى ژيانى خۇي تەرخان
كردوۋە بۇ كەسانىك كە بەدوۋى ئارامى مېشك و گەشتن بە قۇناخى
ليېوردن و چاوپۇشىن. ئەزمونەكەي سەندى بە ئاشكرائى پيشانى
دەدات كە تەنەت لە نالەبارترين ھەل و مەرجهكانيشدا دەتوانرئىت،
ليېوردەيى لەجئى توورەيى و نەفرەت دابنرئىت. سەندى ھەرۋەھا لەسەر
ئەو باۋەرەيە كە وازليھينانى ئەم توورەيىيە لەبەر بەرژەۋەندى خۇي و
بەھۇي مانەوھى خۇيەۋە بوۋە. بەباۋەرى من مروۋقەكان لە كاتى
رووبەروو بوونەۋە لەگەل ئەزمونى مەترسیداردا دوو رىگاي جياۋاز
ھەلدەبژئرن، گروپى يەكەم ئەو كەسانەن كە تا ھەتاهەتايە دىلى
توورەيى و نەفرەتى خۇيان دەبن و گروپى دووھەم ئەوانەن كە بە
ليېوردن و عەفو بە قوۋلايى سەربەست و نەناسراو و بە قۇناخىكى نوئ
لە بەزەيى و دلسۆزى دەگەن.

بەتەئكىد ئەو رووداۋانەي كە رىگەخۆشكەرە بۇ ئەم گۆرانە مەعنەويانە
لە مروۋقدا لەدەسەلاتى خۇدا نىيە و بەۋاتايەكى دىكە: "ئىمە ھەرگىز
نامانەۋىت ھەنگاۋ بنئین لە رىگايەك كە بۇ گۆرانى مەعنەۋى، ھېچ
چارەيەك بېجگە چوونەنيۋى نەبيت." "جەلدەي دل، نەخۇشى، تەنھايى،
خەمۇكى و لەھەر حالدا ھەركام لە ئىمە بەشيكمەن ھەيە. پاش ھەر
شكست و نەمانىكى گەرە لەژياندا بەردەوام سەرەي پرسە و خەم
دئىت. بەلام لە دواييدا، مەسەلە ئەۋەيە كە لە كورەي كارەسات و

ئەزمۇن دا، سەختەر بووین یان نەرمتر؟ بۇ ھەموو ئىمە لە رووبەر و
 بوونەو لەگەل رووداوی زۆرسادەتر لە ئەوہی سەندى ئەمجارەش ھەر
 ئەو ھەلپژاردنە مەبەستە: "ئایا ئەمانەوئیت کە ژيانمان بەرەو
 دروستکردنەو بگەریتەو یان نا؟"

ئایا دەبى بەرامبەر خۆم عەشقم ھەبیت یان لانیكەم خۆم خوش بویت؟

بەلى! ئەو كەسانەى كەخۆيان خوش ناوئیت مروۇ توورە دەكەن!
 زۆرىك لەوہى كە بەرامبەر خۆيان عەشقیان ھەبیت ھەست بە
 ئاسوودەى ناكەن بەلام ھەر ئەم كەسانە چاوەرئى عەشق لە لاىەن
 ھاوسەرەكانیانەو دەكەن! كەمىك سەیر نىيە؟ دەلىم: "من ناتوانم خۆم
 خوش بویت" و دواتر لە ھاوسەرەكەمان توورە دەبىن كە بۆچى
 خوشمانى ناوئیت؟ بىگومان بۇ ھەبوونى پەيوەندى تەندرووست دەبى
 خۆمان خوش بویت و بەرامبەر خۆ عەشقمان ھەبیت. ھۆكارەكەى
 ئاشكرايە: من چۆن دەتوانم شتىك كە نىمە بە خەلكانى دىكەى بدم؟
 مروۇ تائەوكاتەى خۆى وەك خۆى قبول نەكات ناتوانئیت خەلك وەك
 خۆيان قبول بكات. كاتىك ھەموو تەركىزى ئىمە لەسەر ھەلە و
 تاوانەكانى خۆمان بىت دەگەرئىن بەدووى ھەر ئەو ھەلە و تاوانانەش لە
 خەلكدا تالەم رىگاوە باشتەر بىن و كاتىك لەحالى خەلك پرسیار دەكەین
 لەئەنجامدا ئەم ھەلە و تاوانانە دەدۆزىنەو بەلام كىشە لىرەدايە كە
 بەپىچەوانەى ئەوہى چاوەروان دەكرا، بەپىزانىنى ھەلەكانى خەلكىش،
 بارودۆخمان باشتەر نابىت. ئەگەر لەسەر ھەلەكانمان تەركىز بەئىلینەو

دنياش بهردهوام سزaman دهكات. مادام خومان خوش ناويټ دنياش
خوشمانى ناويټ و دواتر؟ دهست دهكهن به لومه كردنى دنيا!

ماناي خوشويستنى خو چييه؟

له سادهترين وتهدا، خو خوشويستن واتا ليټوردهيى له خو، واتا
دانپيدانانى شهوى كه تا ئيستا بهباشترين شيوه كه شارهزاي بووم
ژيانم كردوه. ئيتربهسه تاكهى نهتانهويټ خوتان وهك تاوانباريك
سهير بكهن؟ مروٽ تهواو و بى كم و كورتى تهنها له حيكايهت دا ههيه.
لهبيرى بكهن، واقيعيين بن و لهجي پربوون، پيشكهوتن بكهن به
ئامانج و مهبهستى خوتان.

له عهيب و كههوكورتيهكانى خوتان ببورن و تهئكيد بن كه ئهم مهسهله
به شيوهى ئوتوماتيك له لايهن خهلكيشهوه دهكريټ. خهلكى وهكوو
ئاوينهن كه ئيمه بهخو نيشان نهدهن. نهگهر چاك سهيرى ئاوينه بكهين
بهردهوام پهيامى باش و پيوست وهردهگرين. لهبيرتان بيت كه كيټشهى
مروٽ بهردهوام لهخويهوه ريشه دهگريټ.

ئيمه لهبهه مندا لهكانمان دهبي خو قبول بكهين مندا لهكان چاو له ئيمه
دهكهن. نهگهر ژيان به سهختى بگرن نهوانيش ژيان بهسهختى دهگرن و
نهوكاتهيه كه ژيانى ئيوهش سهخت و تال دهكهن!

كورتهى وته

كاتيك لهخو دهبورين واز له سههزنشتى خهلكيش دينين.

هاوسىكەت خوش بويىت

عەشق، دەرمانى دەرى دوو كەسە: عاشق... و مەعشوقە.

((كارل مېنىنگر))

بەباوەرى من ماناي "خوشويستنى ھاوسى" دەتوانىت لە سى شتدا
كورت بکرىتەو:

*سەبارەت بەو دادوهرى نەكەين.

*مۆركى لى نەدەين.

*هېچ چاوەروانىەكى لى نەكەين.

ئەمە دەتوانىت شىۋەيەكى زانستى زۆرباش بىت بۆ رزگارى ئىمە لە بى
هيوايى و ناھومىدى، چونكە ئەم ياسا مەعنەويە، وەكوو زۆربەى
ياساكانى خواوەند، رىگاچارەى دەرونناسى زۆرباشى لەخوگرتووە.

ئىمە بەخۇ دەلىين: "ئەگەر تىدەگەيشتم كە بۆچى هېمن تائەم رادەيە
لەخۇپازى و لەخۇبايىە، لەوانەيە بمتوانىبايە كە خوشم بويىت" و ئەمە
هەلەيە. بۆ تىگەيشتن لە هەلس و كەوتى هېمن سەرەتا دەبى خوشتان
بويىت. لەپراستيدا، عەشق شتىك نىيە جىالە لىبوردەيى و رىك ئەمە
ھۆكارىكە بۆ خوشويستنى ئاسان و جوانتر مندالان، چونكە ئەوان بەبى
تاوان و پاك دەزانين.

بۆ پىشكەوتن لە ھەر شتىكدا، دەبى عەشق و خوشەويستى بکەينە
سەرەتايەك بۆ خۇمان چونكە لە ئەساسدا مروۇق توانانى نىيە كە
ھاوكات خوشەويستى و نەفرەتى ھەبىت!

كورتەى وتە

چۈن بەرامبەر بەخەلكى خوشەويستى دەكەيت؟ ھەول بىدەن
بەوجۇرەش قبولى بىكەن. قبولكردنى تەواو، ھەر ئەو عەشقە بى
چوارچىوہ و بى مەرجهيە.

بنە مالە

بۇچى من بنە مالەم ھەيە؟

بنە مالەكان دروست بوون بۇ ئەوہى فيرى عەشقى بە مەرجمان بىكەن.
ئىمە دەتوانىن واز لە ھاوکارەكانمان بەينىن ھاوريكانمان بە جىبھيلين.
بەلام مەسەلەى بنە مالە، شتىكى جياوازە. ئىمە لەگەل ئەندامانى
بنە مالەمان تىكەل بووين و ئەوان كەسانىكن كە لە ھەموو شتەكانى
ئىمە ئاگادارن، كەسانىك كە لە ھەر ھەل ومەرچىك دا دەبى خوشمان
بوين.

لە بنە مالەدايە كە ئىمە فيردەبين كەسانى تر بەبى لەبەرچا و گرتنى
شيوہ و بالا و خزمەتگوزاريەكانى و تەنھا لەبەر خويان خوش بويت.
ليزەدايە كە ئىمە كەسانى ترمان بەھوى دەرونيانەوہ خوش دەوييت.
لە چىرۆكى "كەرويشكى مەخمەلى" يش دا بەروالەت ئەسپەكەش، باس
لە عەشقى بى مەرچ دەكات:

"ماناي حەقيقەت ئەوہ نىيە كە تۇ چۈن دروست كراوى ماناي
حەقيقەت ئەو شتەيە كە بەسەرت ديت. كاتى منداليكى خوشى

دەرييت و بەرپاستى خوشى دەوييت ئەوكاتەيە كە تۆ بەحەقيقەت دەبييت... و ئەمە ھەموو جاريك روو نادات. بۇ ئەمجۆرە بوون ماودىيەكى زۆرى دەوييت. لەبەر ئەمەيە كە ئەم "حەقيقەتە" بۇ ھەموو كەس روو نادات. لەئەساسدا بە تىپەربوونى كاتە كە تۆ بەحەقيقەت دەبييت. درووستە كە بە تىپەربوونى كات قژت لە دەست ئەدەيت، چاودەكانت كز دەبن و لاواز و پير و ژاكاو دەبييت بەلام ھىچكام لەمانە بەرپاستى بايەخىكى نىيە چونكە كەسنىك كە بەحەقيقەت بوود ئىتر ناتوانىت ناشيرىن بىت بىجگە لەبەر رامبەر كەسانىك دا كە تىناگەن."

بايەخ نەدان بە بنەمالە

ئايا گالتەجارى نىيە كە ھەلس و كەوتى ئىمە لەگەل ئەو كەسانەى بۇ خواردنى ئىوارە لەمالى ئىمە داودەتن باشترييت لە ھەلس و كەوت لەبەر رامبەر ئەندامى بنەمالە كەمان؟ چى بۇ بىگانە ناكەين! دوورۆژى تەواو كاتمان تەرخان دەكەين بۇ رازاندنەوہى سفەرەى ئىوارە و باشتري قاپ وقاچاخەكان بەكاردينين. باشتري خواردنە دەريايەكان و خواردنەوہ و زەلاتە دابىن دەكەين و دواى كۆتايى ميوانىيەكە، ئىتر ھەرگىز ئەم كەسانە نابىنينەوہ! حەوتووى دواتر دايك و باوكمان دىن و ئەوہى لە خواردنى نىوہرۆ ماوہتەوہ دەيخۆن! سەيرە ئىمە لەگەل كەسانىك كە قەت نايانناسين ھەلس و كەوتى بەرپىزترمان ھەيە. لەوانەيە خراپ نەبييت كە برىكجاريش خواردنى دەريايى بۇ دايك و باوكمان نامادە بكەين. من تەنھا لە دوايىن سالەكانى ژيانى باوكمدا فير بووم كە لە نامىزى بگرم ھەروەكوو زۆرىك لە باوك و كۆپەكان منيش لە نزيكەى

تەمەنى ھەشت سالاندا ئامىزى باوكم بەجىيەشتىبوو چونكە ئەمويست ھەلس و كەوتى پياوانەم ھەبىت. بىست سالى تەواوى خاياند تاكوو تىگەيشتەم كە پياو ھەقىقىيەكانىش دەتوانن ھەستى خويان دەرپرن. من وەكوو نووسەرىك، جارى بەجارى وىنەكەم لە رۆژنامە و تەلەفزيۇن دا دەبينم بەلام لەو ھەقىقەتە گەيشتووم كە سەروتارى رۆژى يەكشەممە، زېلى رۆژى دووشەممەيە. لەخۆم پرسیار دەكەم: " من بۇ ئەوكەسانەى كە بەراستى من دەناسن و پالپىشتەم بۇيان (واتا بنەمالە و ھاوپرى نزىكەكانم) مانام چىيە و چىم لى تىدەگەن؟ ئايا من جىگەى باوەر، دەتوانم پالپىشتەم، دلسۆز و مېرەبانم؟ ئەو ھى بەراستى مۇرنگە، ھەر ئەمەيە.

پىشتوانى ھاوسەرەكەتان بن

((بۇ بەرەوپىش بردنى پەيوەندىيەك دوو ريگا ھەيە: يان دەبى ئەندامى يەك گروپ بن يان لەبەرامبەر يەكتردا بوەستن))
يادگار بەپىي بەرنامە دەبى كاترۇمىر شەش لە مالىھو بوایە و تا ئەم ساتە دوو كاترۇمىر دواكەوتووە. سەيران نىگەرەن و خەم دايگرتووە: "ھاوسەرە مېرەبانەكەم چى بەسەر ھاتووە؟" دواى پانزە خولەك يادگار دىتەووە. سەيران كە تەندرووست و زىندوو دەيبىنىت ھات و ھاوار رىدەخات و وەك ئەو ھەبىت: "تۆكە ئەو ھەندە درەنگ ھاتىتەوە لانىكەم بۆچى تەسادوفت نەكرد!"

يادگار ھات وھاوار ريڊدخات و سەيران لە ترسا كەنالەكە دەگوڤيٽ و دەتوريٽ و بيڊەنگ دەبيٽ. سەيران دەسنووسيڪ لەسەر سەرينەكەي پەيدا دەكات: "سەبەي زوو دەبي لە فەرمانگە ئامادە بۆ. كاتژمير ھوت وەخەبەرەم بيڤنەو. " يادگار كاتژمير نووني وەخەبەر ديٽ و دەسنووسيڪ لەسەر سەرينكەي پەيدا دەكات: "كاتژمير ھوت ھەستە!"

زويك لە ژن و ميڤدەكان، كاتيكي بەنرخ بەفپو ئەدەن بۆ ئەوھي ھاوسەرەكەيان گيژ بنويڤن. بەلام من ھاوكاري و ھاوگروپي پيشنيار دەكەم. من شانازي بە ھاوسەرەكەمەو دەكەم كە ھەموو ژيان خوي بۆ يارمەتي و ھانداني من تەرخان كردوو. من بۆ نووسيڤي دانە دانە لاپەرەي كتيبەكانم و ئەنجام داني ھەموو ئيشەكانم راي جولي وەردەگرم. ئەگەر پشتيواني ئەو نەبوو من ئەمپو ئەمە نەبووم. سەيرە كە بەھوي ئەم ليكنزيك بوونەوھيەو بەزوري لە سەفەرەكاندا ليماڤ دەپرسن: "بۆ مانگي ھەنگوين بۆ ئيرە ھاتوون؟" و ئەمە بۆ ئيمە ھاندانيكي زور باشە.

ئەگەر بپرياري ژياني ھاوبەشتان داوہ پشتيواني يەكتر بن و ئەگەر ناتوان لە ھاوسەرەكەتان پشتيواني بکەن کاتي ئەو ھاتووہ كە لەخوتان بپرسن: "بۆچي دريژە بەم پەيوەندييە بدەم؟"

عه شق و ترس

دهروونناسان لهسهر نهو باوهږهن كه مروځ دوو دوځي نهساسی میښكي ههیه: عه شق و ترس. بهباوهږی نهوان ترس، ریشهی سوژ و ههستی نګه تیځه. نه تېګه یشتنه سادهیه دهتوانیت رینگایه ی بهسوود بیت بو هه لسه نګاندنی ههسته کانمان.

نهسرین ده لیت: "هو ی تووږه بوونی من، توندخوږیه، نهك ترس!" ئیجازه بدهن كه تاوتوینی بکهین. میږدی نهسرین، نازاد، له حالیکدا گهږاوه تهوه بو مال هوه كه بو نی نه لکول و بو نی ژنانه ی لیډیت. نهسرین كه زور تووږه یه هات وهاوار ریډه خات و قاپه کان دهشکینیت. بهلام له راستیدا نهسرین هاوار دهکات چونکه ترساوه. نهو له بیبایه خی میږدهکهی ترساوه. نهو لهوه دهترسیت كه میږدهکهی له دهست بدات نهو له بو نکر دنی نهو بو نه ژنانه ترساوه! کاتیک تووږه ی له راستیدا ترساوین. دلیر نیگه رانی قیسته کانیه تی. دلیر ده لیت: "کاتیک من نیگه رانم، واکا نیگه رانم، نه مه په یوه ندی به ترسه وه چییه؟" نیگه رانی وشه ی هاومانای ترسه. نه گهر ترسیك نه بیت بوچی ده بی نیگه رانی شتیک بین؟ کاتیک نیگه رانین له راستیدا ترساوین سه باره ت به به غیلی دهتوانین چی بلین؟ به غیلی هر نهو ترسه یه. به غیلی واکا بیر له سهر تر بوونی کهسانی دیکه بکهینه وه و دواتر لهوه بترسین كه نه کاو نهوانیش هر نه بیرکردنه وه یان هه بیت. کاتیک به غیلی ده بهین له راستیدا ترساوین.

ئەگەر بەچاکی بگەرپىن بەردەوام لەولای توورە بوون و بەغیلی
 ونیگەرانی و خەمۆکیەکانەو، جى پى ترس دیارە. ئىستا ئەو
 پرسیارە دیتە ئاراوہ کہ ناسینی مانای ترس و عەشق چ سوودیکی بۆ
 ئیمە ھەيە؟ و وەلām ئەوہیە کہ ئەم زانیاری و ناسینە مەجالى ئەوہمان
 پى دەدات کہ لەگەل خودی ناو خودمانە راستگوترین. ئىستا دەتوانین
 لەوہبگەین کہ ھزکاری زۆریک لە نیگەرانیەکانمان، ئەوہ نەبووہ کہ
 ئیمە واماندەزانی.

بۆ لەناو بردنی ترسەکان، سەرەتا دەبى دان بە بوونیاندا بنیین.
 تانەوکاتەى کہ دەلیین: "تۆ مروڤیکی بەرچاوتەنگى، چونکہ بەغیلی
 منت بزواندووہ" بەھیچ کوى ناگەین. ئەگەر بەدووی رینگاچارە داین
 دەبى سەرەتا لەخۆ پەرسین: "بۆچی کاتى مێردەکەمە لەگەل
 غەریبەییەکی جواندا قسە دەکات، دەترسم؟" بەمشێوہ رووبەرۆو
 بوونەوہ لەپراستیدا بەجی ئەوہی کہ ھەلەکانى ئەو بناسین، ترسەکانى
 خۆمان دەناسین و کاتیک کہ دانمان بە ترسەکانى خۆدا نا، بەختى
 زالبوون بەسەریاندا وەدەست دینین.

بەدان پیاوانى ترسەکانمان ئەو مەجالە بۆخۆ دەرەخسینین کہ
 ھەستمان بۆ خوشەویستەکانمان دووبارە بگەرپنەوہ:

((خوشەویستم، ھوى توورە بوونی من ئەوہیە کہ ترساوم. لەوہ ترساوم
 کہ بەھوى کەپینی ئەو کورسى و سى ھەزار دۆلاریەوہ ناچار بین
 تاكوو سالىك بە برسیتی بنووين.))

((كاشى درەنگ دىيىتەو و ھات وھاوار دەكەم ئەترسم كە شتىكت بەسەر

ھاتىيەت، ئەگەر تۇ لە دەست بەدەم دەبى چ بگەم؟ من دەترسم.))

كاشى دان بە ترسەكانى خۇدا دەنننن ئىتر پىويست ناكات كە كەسانى

تەربە تاوانبار بزاننن، لەراستىدا دەلنن: "دەمەوئە بزانى كە من

تەرساوم، نامەوئە بلىم كە تە تاوانبارى."

كاشىك بەم ئەنجام گەيشتن كە ئىتر ھۆكارىك بۇ نەبوونى كەم و كورتى

بوونى نىيە لەو كاتەدا كە بەپىي ترسەكانى خۇمان ھەستمان دەردەبەرن

ئەو كات دەبىننن كە خوشەوستەكانمان وەلامى پۆزەتەق بە

پىويستىەكانمان ئەدەنەو. دان پىيانانى بىرنپەسەندى و ترس بەسەر

ھەئەس و كەوتى ناپەسند وەكوو شكاندننى قاپ و قاچاخ دا زال دەبىت.

ھەروەھا لەبىرتان بىت كە ھۆكارى نىگەرانى كەسانى تەرىش، ئەوەى كە

خۇيان بىرى لىدەكەنەو نىيە. كاشى كە ھىرش دەكەنە سەرتان

لەراستىدا ترساون. ئەگەر ترسى ئەوان لەبەرچا و بگرن ھەرگىز ئەوەندە

ناتەرسن.

لەونەيە پەرسىيار بگەن: "بەلام ئەوەى كە عەشق و ترس، دوو سۆز و

ھەستى سەردەكىن بەم مانايە نىيە كە زۆربەى مەوقەكانى لە ترسدا روژ

بەسەر دەبەن؟"

بىگومان! زۆرىك لە ئىمە لە پىشتى ئەم سىما شاد و قسە خوشەو، لە

ترسدا خىنكاوين. لەو دەترسەن كە گىژ يان قەلەو بنوئىنن. دەترسەن كە

نەكا و ئىش، پارە، يان جوانى خۇمان لە دەست بەدەن. لە ھىرشى

دزەكان دەترسين. لە پيربوون دەترسين و لە تەنيايي و ژيان كردن و
مردن. و ئەمە ھۆكاري ھەلس و كەوتي شيتانەي ئيمەيه.
و ە درماني دەرەكەمان چييه؟ خوشويستمان، خوشەويست بوون.

راسپاردەى تۆلەڭياندا،
گۆرانى جىهان نىيە.

ئەركى تۆگۆرىنى خۆتە.

ھەموو رىگاچارەكان، لە دەروونى تۆدایە

بەشى دەيەم

كاتى تۆ بگۆردىيى....

تۆ ھەرخۆت (تەنيا) نىت

كاتى تۆ بگۆردىيى....

ئايا تاكوو ئىستا ئەم حالەتەتان بۆ ھاتۆتەپىش كە وابدانن لە كاتى شۇفیری دا ھەموو كەس ئەيەوئەت لە ئۆتۆمۆبىلەكەتان بدات؟ باش بىرىكەنەو ئايا ئەم ئەزموونە لەگەل ئەو رۆژانەى كە بە توورەيىيەو لە مال چوونەتە دەرەو پەيوەندى نەبوو؟ كاتى بە توورەيىيەو روو لە شەقام دەكەن وادەزانن ھەموو شۇفیرەكان گەلەلەيان بۆ كوشتنى ئیو دەرشتوو! ئايا ھەر لەو رۆژانەى كە بە توورەيىيەو شوئىنكارتان بەجیھىشتوو، لە كۆلان و شەقام و ... لەگەل خەلك تووشى كىشە نەبوون؟ پىچەوانەى ئەم بابەتەش درووستە. وەبىرتان دىت كە لەسەردەمى عاشقى دا، دنيا چلۆن جوان دەبىت!

جیھان، ئاوينەيەكە؟ ئەوەى لە دنياى دەررونى خۆتاندا ھەستى پىدەكەن لە دنياى دەرەوئەشدا بەچاو دەيبىنن و رىك ئەمە ھۆكارە بۆ ئەوەى كە ھىچكەس ناتوانىت بە دەستىوەردانى دنياى دەرەو، سامان

بە ژيانى خۇي بدات. ئەگەر ھەلس وکەوتى خەلکى كۆلەن و شەقام،
 دۆستانە نىيە گۆپىنى كۆلەن و شەقام ھىچ دەردىك لەئىو دەرمەن
 ناکات! ئەگەر لە شۆيىنکارەكە تاندا، ھىچكەس رىزتان لى ناگرىت،
 گۆپىنى ئىش چارەسەر نىيە. فېرى ئىمەيان کردوودە كە ئەگەر
 ئىشەكەمان خۇش ناوئىت، بىگۆپىن. ئەگەر ھاوسەردەكەمان خۇش
 ناوئىت، بىگۆپىن. بىرئىكجارىش ئەم گۆپانە پىيويستە. بەلام ئەگەر
 ھاوتەرىبى ئەم گۆپانكارىانە لە خودىش دا گۆپانكارى ئەكەيەن
 سەرلەنوى ئەم چىرۆكانە دووپات دەبنەودە. فەرماندە جرالەد كافي ھەوت
 سال لە تەمەنى خۇي لە باكوورى ويەتنام لە زىندان دا بەسەر بردوودە.
 ئەو دەلئىت: "لە سەرەتادا بەردەوام لەخوا دەپارامەودە كە بارودۇخى من
 بگۆپئىت: خوايە! من بگەرپنەودە بۇ پىنج خولەكى دوايى كە ئازاد بووم
 تاكوو بەرەو شۆيىنكى دىكە بفرم.... خوايە! ئەمريكيەكان سەرکەوتوو
 بکە و من لىرە رزگار. بەلام لەگەل تىپەپوونى كات، دۇعاكانى من
 گۆپدرا. لە خوا پارامەودە كە من بکات بە مرقۇئىكى باشتر، مرقۇئىك كە
 جىالەودە رەنجى دىلبوونەكەي قبول دەكات دەرسىشى لى وەرگرىت و
 سوود ببات."

سەرنج بدەنە ئەم گۆپانە لە روانگەدا. دۇعاكانى فەرماندە جرالە لە
 خوايە "ھەل و مەرجى من بگۆرە" بۇ "خوایە من بگۆرە" شىوہى گۆپى
 بوو. ئەو دركى بە مانايەكى ئەساسى و بەنرخ کردبوو و ھەر لەم
 خالەوہ بوو كە ئەو، سەرەپای ھەل و مەرجى دژوارى دەرەوہ، مەبەست و
 ئامانجگەلىكى لە ژيانى خۇيدا دۆزىبووہودە.

مرقۇ لە ھەل و مەرج و شۆيىنى جىاواز دا جىگەردەبى تاكوو لە
 ھەركامەيان دەرس و ئەزموونىك وەرگرىت. دۇعا و پارانەوہ لە خوا،

بۇ گۆپىنى ھەل ومەرجى دەرەو، بچووكترىن و مانا و ناوەرۇكىكى
 نىيە. مەرۇق، تەنانەت پاش گۆپانى دەرەو، پىويستى بە
 ھەل ومەرجى ناوەرەوى خود ھەيە! ئەگەر ھاوسەرگىرى ئەسرىن تووشى
 تەنگەبەرى و گىرەوكىشە بوو، ئەو كە دەبى بگۆپدرىت بەلام ئەسرىن
 دەلىت: "خوایە! خوزگە مىردەكەم، ئازاد دەگۆپى بۆئەوى من رەنگى
 بەختەوهرى لە ژياندا ھەست پىبكەم!" ھەلەيە! ئازاد، ئەسرىن ئازار
 دەدات و لەگۆپان خوى لائەدات. ئەسرىن لە ئازاد جيا دەبىتەو. سالى
 دواتر ئەسرىن دەلىت: "خوایە! چ دەبوو ئەگەر مىردەكەم، كاوت
 دەگۆپى..."

كاتىك كە دەلىن: "خوایە! بارودۇخى من بگۆپە تا من تووشى
 سەرئىشەى گۆپان نەبم" لەپاستىدا نەبوونى زانىارى و نەگەىشتووى
 خۇمان نىشان ئەدەين. داواكارى ئىمە لە خوا دەبى بەمشىوہيە بىت: "
 خوایە! گۆپانم بەسەردا بەيىنى و بىرکردنەوى من بگۆپە. " چونكە
 ھەل ومەرجى دەرەو تەنھا كاتىك دەگۆپدرىت كە بىرکردنەوى ئىمە لە
 بەرامبەرىدا گۆپدرابىت.

لەوانەى ئەم وتانە كەمىك ئەمپووى و سادە بنوینىت. وەرەن بۇ
 رەتکردنەوى ئەم وتانە لە فیزیادا بگەرپىن. سىسەد سال لەو پىش
 نەشتەين وتى كە ھەموو شتىك حەقىقەتتىكى ديارىكراو و نەگۆپى
 ھەيە. بەلام لە ئەمپودا بنەماى نەبوونى موتلهقى ھایزىنبرگ وینەيەكى
 جياوازی پىشكەش كردو: "چۆنیەتى ھەر شتىك لە بىنەرىكەو بۇ
 بىنەركىنى دى دەگۆپدرىت!"

ماناى ئەم دىرە لە ژيانى رۇژانەى ئىمەدا چىيە؟ ماناى ئەوہيە كە
 زانستى فیزیا مۆركى پەسەندکردن لەسەر فىركارى گەرەپپاوانى

ئايىنى ئىمە، دادەنىت. ئەو گەرەپپاوانەى كە دەلىن: "جورى بىنىن و روانگەى مروڭ، دەبىتە ھۆكارىك بۇ گۆرىنى شىۋەى ھەلومەرجى دەرەۋە. " كاتى بىركردنەۋەى خۇتان دەگۆپن ژيانقان دەگۆپدرىت. باشتىكردىن ژيان، ئەركى دەرۋونى ھەر مروڭىكە و نابىت ھىچكەس بۇ ئەم باشتىكردىنە چاۋەرىي كەس بىكات. كاتى تىۋە دەجولۇن دىناش دەكەۋىتە جوۋلە. ھەرچەندە بگۆپدرىن كەسانى بەشدار لە چۈنەتەى ژيانقاندا بەۋرەدەى دەگۆپدرىن و يان جىڭاى خۇيان بەشدارى نوئ ئەدەن و رىك ئەۋكاتەى كە ھەۋلى فىركردىن و انەكانى ژيان بەرامبەر بە ئىۋە ئەدەن لە ئىۋەش و انەكانى ژيانى خۇيان فىردەبن.

كورتەى وتە

لە بوارى پەيۋەندەى كۆمەلەيتىدا: بىخۇ ھەۋلى گۆپانى كەسانى دەرۋبەر مەدەن. بى سوۋدە، ئەۋەى كە دەبى ئىۋە ئەنجامى بدەن، گۆرىنى خودى خۇتانە.

پىۋىست ناكات دىنا بگۆپدرىت...

ئايا روۋى داۋە كە ماۋەى چەند ھەۋتوۋ لە نەخۇشخانە بىمىننەۋە؟ ئايا دواى تىپەپراندى ئەم ماۋەىيە، بىنىن ئاسمانى شىن و درەختەكان و چىمەنە سەۋزەكان بۇتان بەسۆز نەبوۋە؟ ئايا بىنىنى ھاۋرىيەكى كۆن پاش سالانىكى زۆر بى ھەۋالى، جوان و بەبىرەۋەرى نىيە؟ لەناكاۋ ھەست دەكەين كە ژيان بەنرختر و پىرەرەمتر بوۋە. بەلام ئايا ھۆكار ئەۋەىيە كە، جىهان گۆپراۋە؟ نە! شادى و زەۋقى ئىمە لەبەر روانگە و

روانىنى شاد و بەكەيفى ئىمەيە. پىۋىستى بەختەۋەرى، راکىشانى
شە نوپكان نىيە، بەلكو سىرپىنەۋەى بىرکردنەۋە كۈنەكانە
بىرکردنەۋەگەلىك كە ھىچ سوودىكىان نىيە و بۇ ھىچ شتىك كەلكيان
نىيە.

ئەگەر ھەموو ھەۋلى ئىمە لە ژياندا، دۈزىنەۋەى كەم و كورتى خەلكى
بىت: "سەيرى كە چەند قەلەۋە، چ لوتىكى ھەيە، چەندە دەمى زلە و
..."، ئەنجامى ئەم بۈگەرەنە جىال، تىكدانى ئارامى رۇح و دەروونى
خۇمان نابىت. ھەلبەت لەۋانەيە بە دۈزىنەۋەى ئەم كەم و كورتىانە،
ۋەھمىكى سەرتر لە ئىمەدا بەرامبەر بە خەلكى درووست بىت. بەلام لە
ھەرحالدا پەيامىك كە بۇ مىشكى خۇ دەينىرىن ئەمەيە ك: "ھىچ
شتىكى پۈزەتيف لە دنيا و دانىشتوانى دا بوونى نىيە. " بەلام كاتىك
بىرارى قبولکردنى بى مەرج و چوارچىۋەى خەلكى ئەدەين ھەستىكى
نۇرجىاۋازمان بەرامبەر بە دنيا و شوينى خۇ لە دنيادا بەدەست دىنن:
"ھەستى باشى ئارامى و ئاسوودە ژيان. " بەم شىۋازە، ئىمە ۋەكوو
پىشتەر، بەپىي ھەلسەنگاندە تايبەتەكانى خۇمان ھاۋرى و دوست
ھەلدەبىزىرىن بەلام ھاۋكات لەگەل ئەمەش دا ئەۋانەى كە پەسەندى
ناكەين مۆركى خراپى و نادروستيان لى نادەين، ھەل و مەرج و
سەرچاۋەكانى ژيان خۇمان پەسەند دەكەين بەلام بىجگە ئەمانە ۋەكوو
"خراپ" يان "نادروست" ھەلئاسەنگىنن. دەگەينە ئەم ئەنجامەى كە
مەبەستى دوايى ئىمە لە ژياندا، ئارامى مىشك و رۇح و دەروونە و
كەۋايە بىرارى ئەدەين كە جۈرى روانىنى خۇمان بەرامبەر بە دنيا
بگۈرىن.

يادگار دهليت: "به لام من له بنه ماله يهك به روانگه يهكي نكه تيفه وه
 گه وه بووم و لهويدا فيريان كردووم كه هه موو ههست و ميشكم تهرکيز
 له سهر خاله نكه تيفه كان بکات!" زور چاكه. ئيمه قبولي دهكهن كه تو
 له ئاوه ها بنه ماله يهكدا گه وه بوويت به لام جيهاله وهش باوه پرمان وايه كه
 له ژياندا، قوناخيك هه يه كه ناوي "بالقبوونه" و ئه وه، جيگايه كه كه
 ههركهس دهبي به رپرسياريتي هه لس و كهوت و بيركردنه وهكاني
 له ئهستو بگريت. ئيستا ئيتير كاتي منالي و دهسه لاتي بيركردنه وهي
 گه وه كان به سه رها تووه كه وايه ئيستا بگوپردري.

ئه گهر له دهو روبه ري خودا به دووي جوانيه كاندا بگه رين، جوانيگه ليكي
 زورتير له دهرووني خودا ده دوزينه وه. ئيمه له ئاوينه ي بووني كه ساني
 ديكه دا، نه ئه وان، خومان ده بينين. له راستيدا بوچوونيك كه سه بارهت
 به دنياي دهو روبه رمان هه مانه هه لويستي بوچوونيكه كه سه بارهت به
 خومان هه مانه. ئه گهر ويينه ي نيو ئاوينه كه تان خوش ناويت بيخو
 لومه ي ئاوينه كه مه كه ن.

گورتەي وتە

له بواري چاكسازي ژياندا: هه ولي گوپاني خوتان بدەن. تيكوشان بو
 گوپيني كه ساني تر، هه وليكي بي به ره هه.

تۆهه رخۆت (تهنيا) نيت!

له گهل ههركهس كه به ره و پروو ده بن به رده وام به خوتاني بچرپينن كه نه
 رووبه پروو بوونه، رووبه پروو بوونه وه يهكي پيروزه چونكه ئه وه جوړه ي كه

ئەو دەيىن، خوشتان دەيىن. بەوجۇرەي كە لەگەل ئەو ھەلس وکەوت
دەكەن، لەگەل خوشتان ھەلس وکەوت دەكەن. قەت ئەمە لەيىر مەكەن
چونكە لە ئەودا يان خۇتان دەدۇزنەوہ يان خۇتان ون دەكەن.
(خويىندنەوہ يەك لەسەر موعجيزەكان)

ئەم جىھانە تەنانەت لەوہش سەيرترە كە تاكوو ئىستا ويىناتان کردوہ.
ئەم جىھانە ئەوہندە بەوردى و جوانى كىشراوہ كە ھەموومان ھەموو
وانە پىويستەكانى ژيان لە ئەكتەرەكانى دىكەي ديمەنى ھەستى
فېردەيىن. گەرەپياوانى ئايىنى فېريان کردووين كە ھەموومان
لەراستىدا تەنھا يەك كەسىن و گەشە و ئازارەكانمان بەيەكەوہ
بەستراوہ. بەواتايەكى دىكە ئازارى تۆ، ئازارى منە و گەشە تۆ، گەشەي
من. تىگەيشتنى ئەمە وتەيە، ئەوہندە ئاسان نىيە بەلام ئايا ھەرئەم وتە
ئالۆزە، بەلگەيەكى گونجا (شياو) نىيە بۆ ئەم راستىيە كە: ھەركات ئىمە
دەگۇردىن لەسەر گۇرانى كەسانى دىكەش كاريگەرى دەيىت؟

كارل يونگ ئەم دياردەيەي بە "ھاوكاتى" ناوبردوہ و بەم جۇرە باسى
دەكات: "ھاوكاتى واتا روودانى ھاوكاتى دوو رووداوى پەيوەندىدار و
مانادار كە ناتوانىن تايبەتمەندى ھۆ و ھۆدارى بۆ دانىين."

قبولکردنى دياردەرى ھاوكاتى بەومانايەيە كە يەكەم ژيانى ئىمە
مەبەستى تىدايە، دووہەميش ھەر رووداوى ھەركەسيك لەم ژيانەدا
ئامانجى ھەيە و سيھەم ئەوہى كە ئىمە لەم ژيانەدا رۆلى قوربانى
ناگيرين. باش بىرېكەنەوہ. ئەگەر بېريار بوايە كە جىھانىك درووست
بەكەن ئايا مەجالى ئەوہتان بە مروڤەكانى نەئەدا كە خويان سەربخەن و
بەسەرخستنى خويان ھەل ومەرچى شوينەكەشيان سەربخەن؟ و يان

ئەۋەى كە ئەتانويست ھەموو مروۋقەكانتان لە رۆلى قوربانىيەكى
بەتالېوودا خۇدەرخەن؟

لەوانەيە بلىن: "ئەمە كەمىك زلكردنەۋەيە و موعجيزەيەك پىۋيىستە بۇ
ئەۋەى شەش مليار دانىشۋوى زەۋى، بەردەوام لە كاتى درووستدا، لە
شۋىنى درووستدا جىگر بىن تاكوو وانە پىۋيىستەكان لە يەكتريەۋە فىر
بىن؟"

بەلى، منىش قبولى ئەكەم كە بەراستى سەيروسەمەر دەبىت بەلام ئايا
ھاوكارى مليارەھا خانەى جياواز لە جەستەى مروۋقدا لەمە
سەيروسەمەرتەرييە؟ ھەلبەت ھۆكارگەلىك بۇ خۇپراگرى و قبول
نەكردنى بۇچوونى ھاوكاتى و پەيوەندى ئىمە لەگەل گشتىك بوونى
ھەيە. يەكىك لەو ھۆكارانە ئەۋەيە كە كاتىك خۇمان لە خەلكى
جىادەكەينەۋە بەئسانى دەتوانىن ئەوان لەبەر رەشەباى لۆمەدا دابىيىن.
بەلام كاتىك خۇمان پەيوەنديدار لەگەل ئەوان بزانىن ئەۋكات دەبىت
بەرپرسىيارىتى زۆرتەر لەبەرامبەر خۇمان و كەسانى دەۋرۋبەريشدا
لەئەستۇ بگرىن.

بەلام ئەۋەى سەرنجى من راكىشاۋە ئەۋەيە كە مروۋقە شاد و
سەركەۋتوو و بەختەۋەرەكان ھەموو ژيانىان بە ھەلۋىستى بەماناى
كردەۋەكانىان دەزانن و چاۋەپرى دەكەن كە ھەلومەرجى دەۋرۋبەرى
خۇيان لەگەل خواستەكانى ئەوان ھاوكات بكەن. مروۋقە كارامەكان قەت
باۋەپريان بە بكەرى شەنس و بەخت لە ژياندا نىيە.

ناچاری یان خواست؟

روانگه‌ی مه‌نتقی باوه‌ری وایه که: یان خودی مروّقه ده‌بی ریگایه‌ک
بوخوی هه‌لبزیریت یان نه‌وه‌ی که له ریگایه‌ک له‌پیشتر دیاریکراودا،
هه‌نگاو بنیت. به‌لام به‌پای من ناچاری و خواست ده‌توانیت هاوکات
بوونی هه‌بیت به‌مانایه که ئیمه به‌ناچار له ریگایه‌کدا دانرابیتین و به
خواستی خۆمان، شوینی خۆمان له‌م ریگایه‌کدا هه‌لبزیرین. له‌وانه‌یه
نامومکین بنوینی به‌لام خوا به‌سه‌ر هه‌موو ئیشیک دا توانای هه‌یه.
ژیانی مروّقه سه‌رکه‌وتوو‌ه‌کان له‌به‌رچاو بگرن نه‌وان سه‌رکه‌وتوویی
خۆیان له‌ریگای هه‌ولی به‌رده‌وام و ماندوونه‌ناسی خۆیان‌ه‌وه به‌ده‌ست
هیناوه. نه‌م گه‌وره‌پیاوانه، وه‌کوو من و تو، به‌ناچار له ریگای ژياندا
جیگر کراون له ریگایه‌ک دا که له‌هه‌رحالدا چاره‌یه‌ک بیجگه تیپه‌پاندنی
نییه ته‌نها جیاوازی نه‌وانه نه‌وه‌یه که قهت چاوه‌ری نه‌بوون تاکوو
که‌سیک بیت و له ریگای ژياندا بیانپه‌رینیت‌ه‌وه.

له‌ پرۆسه‌ی ناسینی یاساکانی جیهاندا، تیپه‌پوون له‌ قوناخه‌کانی سی
لایه‌نه‌ی ژیره‌وه‌ روو نه‌دات:

قوناخی یه‌که‌م: هیچ ئاما‌نجیکی دیاریکراومان نییه.

له‌م قوناخه‌دا، ژیان وه‌کوو یاری به‌خت و شه‌نس وینا ده‌که‌ین و به‌بی
هیچ مه‌به‌ستیک له‌ دنیا‌دا خوله‌مان دیت. ئیمه‌ قوربانی بیرکردنه‌وه‌ی
خۆمانین.

قوناخی دووه‌م: ئیش له‌سه‌ر مه‌به‌سته‌کانمان ده‌که‌ین.

له‌م قوناخه‌دا له‌ گرنگی دابینکردنی ئاما‌نجه‌کانمان ده‌که‌ین و تیده‌گه‌ین
که به‌ بیرکردنه‌وه‌ و هه‌ولی ریک‌وپیک ده‌توانین به‌ نه‌نجامی زورچاک

بگهين جیاله وهش له ماوهی ئەم قوناخه دایه که ناگادار دهبین که
گه یشتن به ئامانج، بهردهوام نابیته هوکاری بهخته وهرتر بوونی مروق.

قوناخی سیههه: ئیش له سههر خومان دهکهین.

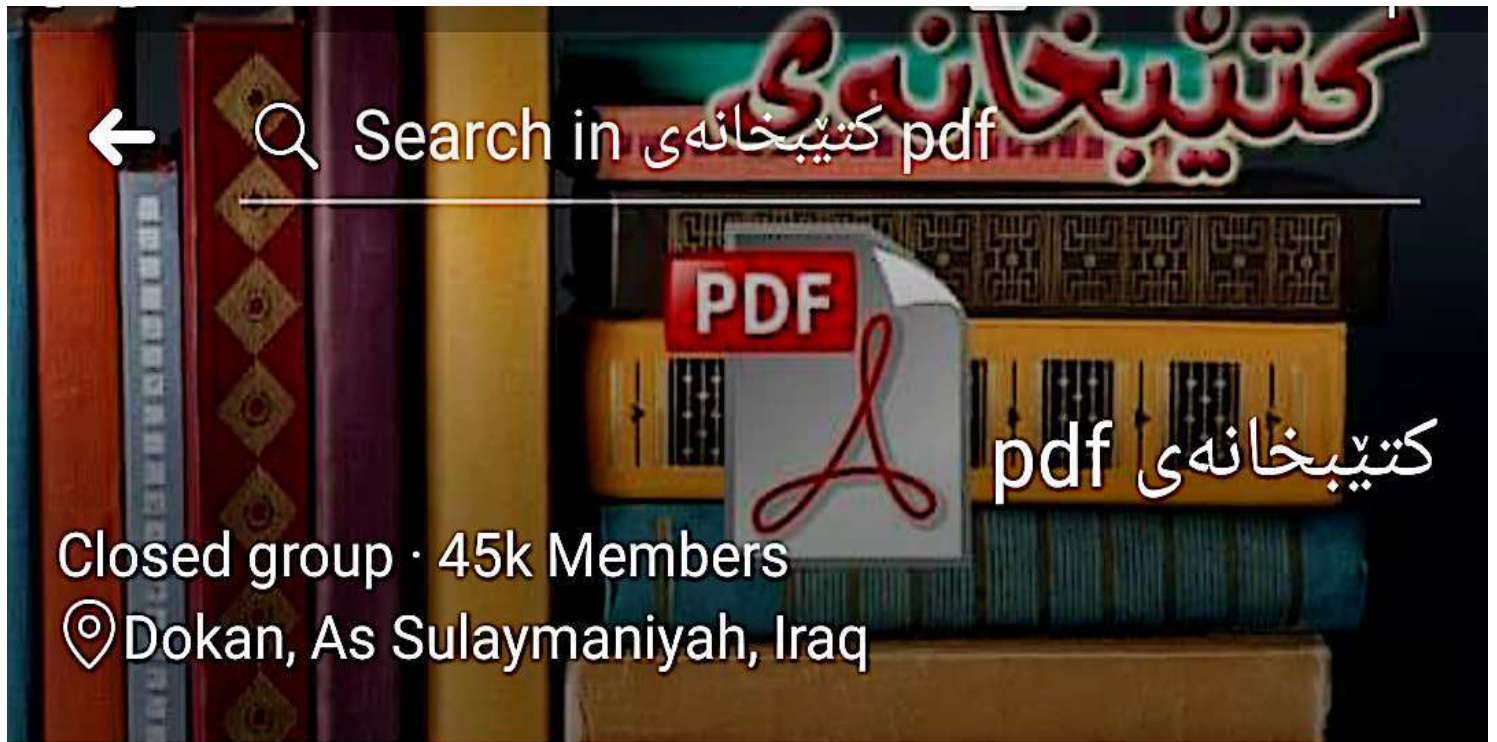
لهه قوناخه دا بهو ئەنجامه دهکهین که بهکارهینانی هه موو ههولیک له
کاتی ئیستادا و قبولکردنی بی چوارچیوه و مهرجی ژیان، گرنگی
زوری ههیه و جیهان له بهرام بهر ئەم روانگه یه دا، پاداشتی سههرتر له
چاوه پروانکردنمان پی ئەدات. لهه قوناخه دا فیردهبین که بو سههرکه وتن،
دهبی هاوسهنگیه که له نیوان ئیشی دژوار و دیاریکردنی کات دا
درووست بکهین، فیردهبین که جیاله خه موکی و ناهومیدی، رنگای
دیکهش بوونی ههیه. له گهل گه یشتن به هاوسهنگی و ئارامی میشکدا،
جوړیک ههستی خه باتویستی له جیی پارانه وه و مشت و مپی بهردهوام و
بیسوود له ژیاندا جیگیردهکهین.

له کویدا دهبی به دووی مانا و ناوه روکی ژیاندا بگه رین؟

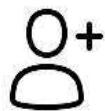
ژیانی ئیمه به کردوهیه کی گه وه، مانا و ناوه روک به دهست ناهینیت.
بو مانای ژیان دهبیت له کو مه لیک کردوهی بچووک و ورددا بگه رین و
په یوهندی نیوانیان بدوزینه وه. یادگار یه که ملیون دۆلار پاشه کهوتی
ههیه و هینشتا په نجه له دهه به دووی مانای ژیاندا دهگه ریت. ئەسرین
هه موو قوناخه کانی ژیان بپروه و ئیستا بهرپرسی شیرکه ته و هینشتا
له خوی دهپرسیت که مانای ئەم ژیا نه چیه؟ سارا پاش سالانیک
چاوه پروانی، بووه به دایک به لام هینشتا له ناوخویدا خه موکه.

حەقىقەت ئەمەيە كە ماناي راستى ژيان نە لە دۆلارەكانى يادگار، نە لە
بەپرەسى ئەسرىن و نە لە بەدايك بوونى سارا دايمە. ماناي ژيان، "لە
ئىستادا ژيان كردن"ە. هېچ شتەك باشتەر لە هەبوون لە ئىرە و ئىستادا
نەيە. ئەگەر بەدوى ماناي ژيان دان هەموو سەرنجى خۆتان بۆ ساتى
ئىستا تەرخان بکەن و ئەمە، هەمان جىگايە كە پاداشتەكانى خۆتان
وەردەگرن.

"كۆتايى"

Joined

Add Members

Chats

Info

عەشق چىيە؟

كەسك بە ھۈسەرەكەي دەئيت:
"من عاشقى تۆم و بەئى تۆ ناتوانم زيان بكام".
بەلام ئەمە عەشق نىيە، برسەتتە.
ئىۋە ناتوان ھاۋكات كەسكەتەن خۇش بويت و
بى سەبراندەش پىۋستەن پىيەيت.
عاشقى ۋاقىيە كەسكە كە خۇشەۋىستەكەي
ئازاد دەكات بۆ ئەۋەي خۇيەيت. لە عەشق دا
ناچارى نىيە. عەشق ۋاتا دانى مەجالى ھەبىزاردن
بە خۇشەۋىست.
بۆ ئەۋەي كەسكە يان شىك بەدەست بەئى،
ئازادى بكام!

نرخ (3000) دىنار